TİHEK
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU

2024

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELEYE KARŞI ULUSAL ÖNLEME MEKANİZMASI YILLIK RAPORU

tihek.gov.tr

TİHEK
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELEYE KARŞI ULUSAL ÖNLEME MEKANİZMASI 2024 YILI RAPORU

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52, 06650 Kızılay/ANKARA
Tel: +90 312 422 78 00 Faks: +90 312 422 78 99
www.tihek.gov.tr baskanlik@tihek.gov.tr

© Raporda yayımlanan yazı, konu ve diğer verilerin her hakkı saklıdır, kaynak gösterilmeden hiçbir ortamda alıntı yapılamaz ve para ile satılamaz.

2025
ANKARA

Cumhurbaşkanlığı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına,

6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde yer alan *"Cumhurbaşkanlığına ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmak üzere, insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, işkence ve kötü muameleyle mücadele ve ayrımcılıkla mücadele alanlarında yıllık raporlar hazırlamak."* hükmü doğrultusunda hazırlanan İşkence ve Kötü Muameleye Karşı Ulusal Önleme Mekanizması 2024 Yılı Raporu saygıyla sunulur.

Ankara
Ağustos-2025

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER iii
TABLOLAR v
GRAFİKLER vi
KISALTMALAR vii
TAKDİM ix

I. BÖLÜM

1.1. İşkence ve Kötü Muamele Yasağı ile OPCAT 3

1.2. UÖM Olarak TİHEK 3
1.2.1. İnsan Kaynağı ve Bütçe 5
1.2.2. UÖM'ün Faaliyetleri ve Çalışma Yöntemleri 7

1.3. Eğitim, Bilinçlendirme ve Farkındalık Arttırmaya Dönük Faaliyetler 9
1.3.1. Eğitim Faaliyetleri 9
1.3.2. Farkındalık Arttırıcı Faaliyetler 10
1.3.3. Katılım Sağlanan Toplantı ve Etkinlikler 10
1.3.4. Paydaşlar İle Gerçekleştirilen Ziyaretler 11
1.3.5. Yayın Faaliyetleri 12

1.4. İl ve İlçe İnsan Hakları Kurulları 13

1.5. Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları 14

II. BÖLÜM

2.1. Kişilerin Özgürlüğünden Mahrum Bırakıldığı Yerler 17
2.1.1. Ceza İnfaz Kurumları 18
2.1.2. Nezarethaneler 24
2.1.3. Kabul Edilemeyen Yolcu Bekleme Alanı 29
2.1.4. Geri Gönderme Merkezleri 30
2.1.5. Psikiyatri Merkezleri 34

2.2. Kişilerin Koruma Altına Alındığı Yerler 36
2.2.1. Huzurevi, Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri 37
2.2.2. Çocuk Evi Siteleri ve İhtisaslaştırılmış Çocuk Evi Siteleri 40
2.2.3. Engelli Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri 42

III. BÖLÜM

3.1. Ziyaretler 47
3.1.1. Ziyaret Edilen Merkezler 47
3.1.2. Ziyaret İstatistikleri 50
3.1.3. 2024 Yılı Ziyaret Raporları 51
3.1.4. 2024 Yılında Gerçekleştirilen Ziyaretlere Genel Bakış 54
3.1.5. Tavsiyelerin Uygulanmasının Takibi 93

IV. BÖLÜM

4.1 Başvurular 115

4.2 Başvurulara İlişkin Sayısal Veriler 116

4.3 İhlal İddialarının Konulara Göre Dağılımı 119

4.4 Örnek Başvuru Özetleri 120
4.4.1. İhlal Kararı Özetleri 120
4.4.2. İhlal Olmadığı Karar Özetleri 121
4.4.3. Karar Verilmesine Yer Olmadığı (KYOK) Kararı 122
4.4.4. Kabul Edilmezlik Kararı 123

SONUÇ 125

TABLOLAR

Tablo 1 : Personelin İstihdam Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 2 : Kişilerin Özgürlüğünden Mahrum Bırakıldığı Yerlere İlişkin Sayısal Veriler

Tablo 3 : 31/12/2024 Tarihi İtibarıyla Ceza İnfaz Kurumlarında Barındırılan Mahpusların Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Tablo 4 : 2024 Yılı İçerisinde Emniyet Genel Müdürlüğüne Bağlı Nezarethanelerde Tutulan Kişi Sayısının Cinsiyete Göre Dağılımı

Tablo 5 : 2024 Yılı İçerisinde Jandarma Genel Komutanlığına Bağlı Nezarethanelerde Tutulan Kişi Sayısının Cinsiyete Göre Dağılımı

Tablo 6 : Kişilerin Koruma Altına Alındığı Yerlere İlişkin Sayısal Veriler

Tablo 7 : Çocuk Evleri, Çocuk Evi Siteleri ve İhtisaslaşmış Çocuk Evi Sitelerine İlişkin Sayısal Veriler

Tablo 8 : Ziyaret Edilen Merkezler

Tablo 9 : 2024 Yılı Ziyaretlerinin Merkez Türüne Göre Dağılımı

Tablo 10 : Ziyaret Şekline Göre Dağılım

Tablo 11 : Ziyaret Usulüne Göre Dağılım

Tablo 12 : 2024 Yılı İçerisinde Kabul Edilen Raporlar

Tablo 13 : Ziyaret Raporlarında Yer Alan Tespit ve Tavsiyeler

Tablo 14 : Tavsiyelerin Uygulanmasının Takibi

GRAFİKLER

Grafik 1 : UÖM Personelinin Mesleklere Göre Dağılımı

Grafik 2 : Toplam Yatak Kapasitesinin Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Hastanelerine Dağılımı

Grafik 3 : Huzurevi, Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerine İlişkin Sayısal Veriler

Grafik 4 : Resmi ve Özel Engelli Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerinin Kapasiteleri ve Merkezlerde Bakım Hizmeti Alan Engelli Sayısı

Grafik 5 : Ziyaret Raporlarında Kurumlara İletilen Tavsiye Sayıları

Grafik 6 : 2024 Yılında Esas İncelemesi Yapılan Başvuruların İllere Göre Dağılımı

Grafik 7 : Başvuruların Sonuçlarına İlişkin Sayısal Veriler

Grafik 8 : UÖM Kapsamında Gelen Başvuruların Konulara Göre Dağılımı

KISALTMALAR

ACEP	:	Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi
AGİT	:	Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
AİHS	:	Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
AİHM	:	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AİÖK/CPT	:	Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi
AK	:	Avrupa Konseyi
ARDEF	:	Araştırma Değerlendirme Formu
BM	:	Birleşmiş Milletler
CAT	:	İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi
İHEB	:	İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi
İHEP	:	İnsan Hakları Eylem Planı
OPCAT	:	İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
SEGBİS	:	Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi
SPT	:	İşkence ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezanın Önlenmesi Alt Komitesi
TİHEK	:	Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
TSE	:	Türk Standartları Enstitüsü
UÖM	:	Ulusal Önleme Mekanizması

TAKDİM

Prof. Dr. Fahrettin ALTUN
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Başkanı

İşkence ve kötü muamele yasağı, insan onurunun dokunulmazlığı ilkesinin en açık tezahürlerinden biri olup, hiçbir koşulda istisnaya tabi tutulamayacak mutlak bir insan hakkıdır. Bu yasağın etkin biçimde korunması, yalnızca hukuki düzenlemelerle değil; önleyici, bağımsız ve sürekli izleme mekanizmalarının varlığıyla mümkündür. Bu çerçevede, işkence ve kötü muamelenin önlenmesi, hukuk devleti ilkesinin ve demokratik toplum düzeninin temel gereklerinden biri olarak öne çıkmaktadır.

Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşmeye Ek Seçmeli Protokol (OPCAT), özgürlüğünden yoksun bırakılan kişilerin bulundukları yerlere düzenli ziyaretler gerçekleştirilmesini esas alan önleyici bir sistem öngörmektedir. Bu doğrultuda, Türkiye'nin de taraf olduğu OPCAT hükümlerine uygun olarak ulusal önleme mekanizması görevi, 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna verilmiştir.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu özgürlüğünden mahrum bırakılan veya koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere düzenli ziyaretler gerçekleştirmekte, tespit edilen hususlara ilişkin tavsiyeler geliştirmekte ve bu tavsiyelerin uygulanmasını yakından takip etmektedir. Kurum, bu görevlerini yerine getirirken bağımsızlık, tarafsızlık ve önleyici yaklaşımı esas almakta; ulusal ve uluslararası insan hakları standartlarını rehber edinmektedir.

İşkence ve Kötü Muameleye Karşı Ulusal Önleme Mekanizması 2024 Yılı Raporu; 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde yer alan, Cumhurbaşkanlığına ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmak üzere işkence ve kötü muameleyle mücadele alanında yıllık rapor hazırlanmasına ilişkin hüküm doğrultusunda hazırlanmıştır. Söz konusu rapor, Kurumun 2024 yılı boyunca ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında yürüttüğü izleme, ziyaret, inceleme ve raporlama faaliyetlerini kapsamlı ve sistematik bir bütünlük içinde ele almaktadır.

Rapor; işkence ve kötü muamele yasağının normatif çerçevesinden hareketle, özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerin bulundukları ceza infaz kurumları, nezarethaneler, geri gönderme merkezleri ve psikiyatri merkezleri ile huzurevleri, yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezleri, çocuk evi siteleri ve engelli bakım ve rehabilitasyon merkezleri gibi koruma altına alma mekânlarına ilişkin bulguları ortaya koymaktadır. 2024 yılı içerisinde toplam 72 merkeze gerçekleştirilen ziyaretler, bu ziyaretlere ilişkin raporlar, istatistiki veriler ve tavsiyelerin uygulanma durumu raporun önemli bileşenlerini oluşturmaktadır. Ayrıca, ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında 2024 yılı boyunca Kuruma yapılan başvurulara ilişkin veriler de bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmiştir.

Çoğulcu ve veri temelli bir metodolojiyle hazırlanan bu raporun; karar alıcılara, uygulayıcılara ve ilgili tüm paydaşlara yol gösterici olacağına, işkence ve kötü muameleyle mücadele alanında önleyici politikaların güçlendirilmesine ve insan onurunu esas alan uygulamaların yaygınlaştırılmasına katkı sunacağına inanıyorum.

Bu vesileyle, raporun hazırlanma sürecine katkı sunan tüm paydaşlara ve emeği geçen Kurum personelimize teşekkür ediyor; çalışmanın, ülkemizde işkence ve kötü muameleyle mücadelede yüksek insan hakları standartlarının daha da güçlendirilmesine katkı sağlamasını temenni ediyorum.

TİHEK

I. BÖLÜM

1.1. İşkence ve Kötü Muamele Yasağı ile OPCAT

İşkence ve kötü muamele, insan hakları kavramının temelini oluşturan insan onurunu ihlal eden ve mutlak surette engellenmesi gereken olgulardır. Bu bağlamda, insan haklarının korunması ve geliştirilmesi amacıyla oluşturulan çeşitli normlarda işkence ve kötü muamele açıkça yasaklanmaktadır. Başta 1948 tarihli İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (İHEB) olmak üzere, 1950 tarihli Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ve 1966 tarihli Birleşmiş Milletler (BM) Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi gibi farklı uluslararası hukuk belgelerinde, işkence ve kötü muamele kesin bir şekilde yasaklanmıştır. Tematik açıdan değerlendirildiğinde, işkence suçlarının cezasız kalmaması için bu suçları işlediğinden şüphelenilen kişilerin derhal ve tarafsız bir şekilde yargılanmalarının veya yargılanabilmeleri için başka bir ülkeye iade edilmelerinin temininin sağlanması vurgulanmaktadır. Bu doğrultuda, 1987 yılında yürürlüğe giren ve Türkiye'nin 1988 yılında taraf olduğu İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı BM Sözleşmesi (OPCAT) ile bu yasağa istisna getirilmesi her durumda kesin bir şekilde yasaklanmaktadır.

OPCAT işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî veya küçültücü muamele veya cezaların önlenmesi amacıyla, bağımsız uluslararası ve ulusal mekanizmalar tarafından, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlerde düzenli ziyaretlerin gerçekleştirilmesini öngören bir sistemin kurulmasını hedeflemektedir. Protokol, merkezler ne denli şeffaf olursa suiistimallerin o ölçüde azalacağı varsayımına dayanmaktadır. Bu sistemin ulusal düzeydeki bileşeni Ulusal Önleme Mekanizmaları (UÖM) iken uluslararası düzeydeki bileşeni ise "BM İşkenceyi ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezayı Önleme Alt Komitesi" (SPT) ya da yaygın adıyla "İşkenceyi Önleme Alt Komitesi"dir.

Bu bağlamda, Ulusal Önleme Mekanizmaları, OPCAT çerçevesinde işkence ve kötü muamelenin önlenmesine yönelik olarak, kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldıkları yerleri düzenli aralıklarla ziyaret eden bağımsız bir ulusal kurum biçiminde tanımlanmaktadır. SPT, OPCAT çerçevesinde oluşturulmuş bir uluslararası sözleşme organıdır. SPT, OPCAT'e taraf devletlerin yetki alanı içindeki alıkonulma yerlerini ziyaret etme, bu yerlerle ilgili bilgilere erişim sağlama ve tutulan kişilere yönelik muameleleri inceleme yetkisine sahiptir. Bunun yanı sıra, SPT, diğer ülkelerdeki Ulusal Önleme Mekanizmaları (UÖM) ile doğrudan iletişim kurarak, tavsiyeler sunmak ve ilgili kurumların çalışmalarını desteklemek gibi ek sorumlulukları da yerine getirmektedir.

1.2. UÖM Olarak TİHEK

Türkiye, OPCAT'i 2005 yılında imzalamış ve 23 Şubat 2011 tarihli ve 6167 sayılı İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı BM Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol'ün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun ile birlikte 2011/1962 sayılı Bakanlar Kurulu kararı çerçevesinde onay sürecini tamamlamıştır. 9 Aralık 2013 tarihli ve 2013/5711 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile UÖM görevini yerine getirme yetkisi Türkiye İnsan Hakları Kurumu uhdesine verilmiştir. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile

6332 sayılı Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanunu yürürlükten kaldırılmış ve bu düzenleme ile diğer mevzuatta mülga Türkiye İnsan Hakları Kurumuna yapılan atıfların Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna (TİHEK'e) yapılmış sayılacağı hükme bağlanılarak 6701 sayılı Kanun ile UÖM görevi, TİHEK'e verilmiştir.

UÖM yetkisi kapsamında TİHEK'in asli görevi, kişilerin özgürlüğünden yoksun bırakıldığı veya koruma altına alındıkları yerleri düzenli olarak ziyaret etmek ve bu ziyaretlerde tespit edilen sorunlara ilişkin tavsiyelerde bulunarak, işkence ve kötü muameleye karşı önleyici bir rol üstlenmektir. Bu çerçevede, TİHEK aşağıda belirtilen görevleri yerine getirmekle yükümlüdür:

- İşkence ve kötü muamele ile ilgili mevzuat çalışmalarını izlemek, değerlendirmek, bunlara ilişkin görüş ve önerilerini ilgili mercilere bildirmek,
- Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek, bu ziyaretlere ilişkin raporları ilgili kurum ve kuruluşlara iletmek, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunca gerekli görülmesi durumunda kamuoyuna açıklamak, ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurulları, il ve ilçe insan hakları kurulları ile diğer kişi, kurum ve kuruluşların bu gibi yerlere gerçekleştirdikleri ziyaretlere ilişkin raporları incelemek ve değerlendirmek,
- Cumhurbaşkanlığına ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmak üzere yıllık raporlar hazırlamak,
- Kamuoyunu bilgilendirmek, düzenli yıllık raporlar dışında, gerek görüldüğünde görev alanına ilişkin özel raporlar yayımlamak,
- İşkence ve kötü muamele alanındaki uluslararası gelişmeleri izlemek ve değerlendirmek, alanındaki uluslararası kuruluşlarla ilgili mevzuat dâhilinde iş birliği yapmak,
- İlgili kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, meslek kuruluşları ve üniversitelerle iş birliği yapmak,
- Türkiye'nin taraf olduğu ilgili uluslararası insan hakları sözleşmelerinin uygulanmasını izlemek.

UÖM'ler temelde önleyici (proaktif) faaliyetler yürütmektedir. Bunun yanı sıra, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin UÖM kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve bu başvurulara ilişkin sonuçları takip etmek de TİHEK'in görevleri arasında yer almaktadır.

6701 sayılı Kanun ile UÖM'ün görevlerini etkin bir şekilde yerine getirebilmesi için verilen yetkiler aşağıda sıralanmıştır:

- Tüm kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişilerden ilgili bilgi ve belgeleri istemek, incelemek ve bunların örneklerini almak,
- İlgililerden yazılı ve sözlü bilgi almak,

- Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerleri ziyaret etmek, buralarda inceleme yapmak ve gerekli tutanakları düzenlemek,
- Kötü muameleye maruz kaldığı iddia edilen kişi ya da kişilerle görüşmek.

UÖM yetkisi kapsamında TİHEK, alıkonulma yerlerinde şeffaflığın tesis edilmesini sağlayarak suiistimallerin önlenmesine yönelik olarak düzenli ziyaretler gerçekleştirmekte ve bu süreçte ilgili makamlarla diyalog ve iş birliği temelinde bir görev ifa etmektedir. Bu çerçevede, UÖM olarak TİHEK'in kişilerin özgürlüğünden yoksun bırakıldığı ve koruma altına alındığı yerlerde gerçekleştirdiği düzenli ziyaretler "teftiş" olarak nitelendirilmemelidir. Aksine, bu faaliyetler, bir izleme (monitoring) sistemi çerçevesinde, proaktif bir denetim ve müdahale süreçlerini içeren bir değerlendirme mekanizmasını yansıtmaktadır. Ancak, bu misyonun yerine getirilmesi sürecinde, sıradan bir izleme faaliyetinin ötesine geçen "güçlendirilmiş yetkiler" de tanınmıştır. Özellikle hem OPCAT hem de 6701 sayılı Kanun çerçevesinde, kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişiler, UÖM tarafından gerçekleştirilen ziyaretlerin kolaylaştırılması ve taleplerin gecikmeksizin yerine getirilmesi hususunda yükümlüdür. 6701 sayılı Kanunla, söz konusu yükümlülüklere, uyarıya rağmen geçerli bir sebep göstermeksizin belirlenen sürede riayet etmeyen kişi ve kuruluşlar hakkında idari para cezası uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

1.2.1. İnsan Kaynağı ve Bütçe

1.2.1.1. İnsan Kaynağı

OPCAT, Protokol'e Taraf Devletlerin, ulusal önleme mekanizmalarında görev yapan uzmanların gerekli yetkinlik ve mesleki bilgiye sahip olmalarını sağlamak amacıyla gerekli önlemleri almalarını zorunlu kılmıştır.

UÖM yetkisi kapsamında görev yapan TİHEK personeli, farklı meslek gruplarından ve UÖM görevini yerine getirmeye uygun niteliklere sahip kişilerden oluşmaktadır. Ayrıca, ziyaretler sırasında ek personel desteğine ihtiyaç duyulması halinde hem kurum içindeki diğer birimlerden hem de kurum dışından mesleki yeterliliğe sahip kişiler, ziyaret heyetlerine katılmak üzere görevlendirilebilmektedir.[1] 2024 yılı itibarıyla gerçekleştirilen tüm ziyaretlerde, ziyaret edilen merkezin bulunduğu şehirde görev yapan ve ilgili meslek gruplarından temsilciler, ziyaret heyetlerine dâhil edilmiştir. Bu yaklaşım, ziyaretlerin yerel bağlamda daha etkili ve kapsamlı bir şekilde yürütülmesini sağlamayı amaçlamaktadır.

UÖM çalışanları arasında, cinsiyet açısından dengeli bir dağılım gözetilmekte ve aynı zamanda farklı disiplinleri bir araya getiren çeşitli meslek gruplarının temsili sağlanmaktadır. Bu yaklaşım, görevlerin etkin bir şekilde yerine getirilmesi ve çeşitliliğin gözetilmesi açısından önem taşımaktadır.

1 6701 sayılı Kanun, Madde 19.

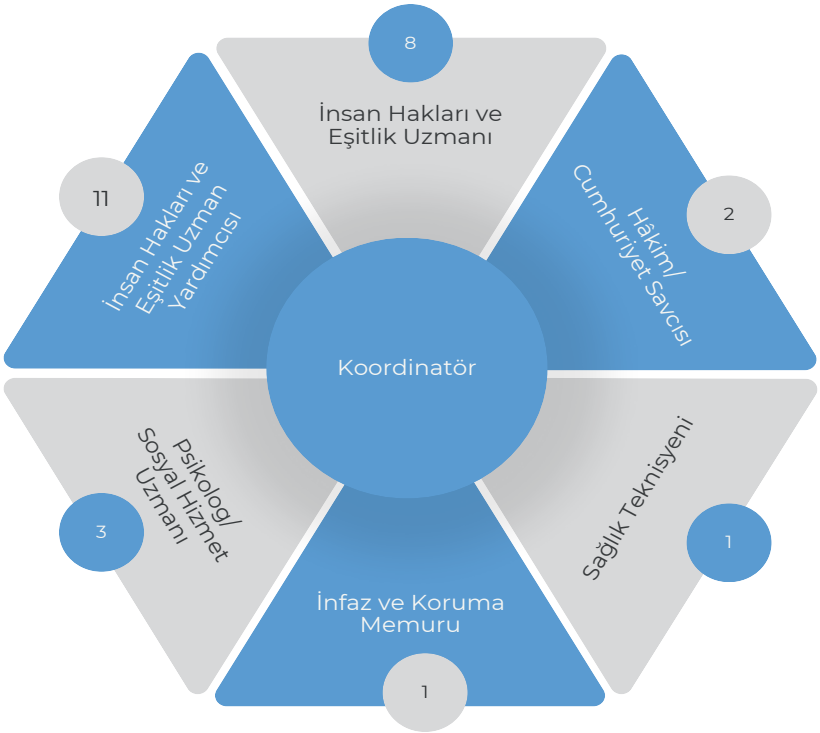

Grafik 1: UÖM Personelinin Mesleklere Göre Dağılımı[2]

İstihdam Türü	Erkek	Kadın	Toplam
Memur	11	11	22
Geçici Görevli	3	2	5
Toplam	**14**	**13**	**27**

Tablo 1: Personelin İstihdam ve Cinsiyet Durumuna Göre Dağılımı

1.2.1.2. Bütçe

BM Genel Kurulunda kabul edilen "İnsan Haklarının Geliştirilmesi ve Korunması İçin Kurulan Ulusal Kuruluşların Statüsüne İlişkin İlkeler", yaygın bilinen adıyla Paris Prensipleri, ulusal insan hakları kurumlarının bağımsızlıklarını tehlikeye atabilecek mali kontrollerden muaf olmalarını sağlamak amacıyla, bu kurumların kendi personel ve tesislerine sahip olmalarını ve yeterli mali kaynaklara erişimini öngörmektedir. Paris Prensipleri ile uyumlu olarak TİHEK, idari ve mali özerkliğe sahip, özel bütçeli ve kamu tüzel kişiliğine sahip bir kurum olarak yapılandırılmıştır. Bu yapı, kurumun bağımsızlığını ve etkinliğini sağlamayı amaçlamaktadır.

OPCAT'in 18'inci maddesi, Taraf Devletlerin UÖM'leri kurulurken Paris Prensipleri'ne gerekli önemi vereceklerini ve bu mekanizmaların işlevsel bağımsızlıklarını[3] koruyarak etkin bir şekilde faaliyet gösterebilmeleri için gerekli kaynakları sağlamayı taahhüt edeceklerini

2 Grafik 2024 yılı aralık ayı verilerini yansıtmaktadır.

3 SPT, Ninth Annual Report of the Subcommittee on Prevention of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, CAT/C/57/4, 22 Mart 2016, para. 12.

düzenlemektedir. Bu işlevsel bağımsızlık, UÖM'ler için faaliyetlerini içinde bulundukları kurumun diğer işlevlerinden bağımsız bir şekilde yürütmelerini öngördüğünden, TİHEK bünyesinde UÖM, görevlerini etkin bir biçimde yerine getirebilmesi için gerekli özerkliğe sahip müstakil bir birim olarak teşekkül edilmiştir.

SPT, UÖM'ler için hazırladığı rehber ilkelerde, UÖM'lerin faaliyetlerini etkin bir şekilde sürdürebilmesi için özel olarak kendilerine tahsis edilmiş mali kaynaklara sahip olmalarını tavsiye etmektedir. Bu öneri, UÖM'lerin bağımsızlıklarını ve işlevsel verimliliklerini güvence altına almayı amaçlamaktadır.[4] Bu bağlamda, bir önceki yılda olduğu şekilde 2024 yılında TİHEK genel bütçesinden bağımsız olarak *"Ulusal Önleme Mekanizması Harcama Birimi"* oluşturulmuştur. Birim, UÖM'ün mali özerkliğini sağlamak ve işlevlerini etkin bir şekilde yerine getirebilmesi için gerekli kaynakların teminini güvence altına almak amacıyla yapılandırılmıştır. Bu düzenleme, UÖM'nin bağımsızlığını ve operasyonel etkinliğini güçlendirmeyi hedeflemektedir.[5]

2024 yılı itibarıyla UÖM Birimi'ne tahsis edilen ödenek yıl içindeki ekleme ve düşme işlemleri sonrasında toplam ödenek 1.244.900,00 TL olarak gerçekleşmiş ve bu tutarın 1.202.830,81 TL'si harcanmıştır. Harcamaların toplam ödeneğe oranı ise % 97 olarak gerçekleşmiştir.

UÖM Biriminin dış denetimi, ilgili mevzuat uyarınca Sayıştay Başkanlığı tarafından yapılmaktadır. Birim tarafından gerçekleştirilen mali iş ve işlemler, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun şekilde elde edilmesi, muhafazası ve kullanılması ilkeleri çerçevesinde, kamuda hesap verme sorumluluğu ve mali saydamlık esaslarına uygun olarak 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu çerçevesinde yürütülmüştür.

1.2.2. UÖM'ün Faaliyetleri ve Çalışma Yöntemleri

İşkence ve kötü muamelenin etkin bir şekilde önlenmesi, yasal, idari, yargısal ve diğer çeşitli önlemlerin bir bütün olarak uygulanmasını zorunlu kılmaktadır. Bu çok yönlü yaklaşım, sorunun tüm boyutlarını kapsayarak, uzun vadeli ve sürdürülebilir bir çözüm sağlamak için gereklidir.[6] Başka bir ifadeyle, işkence ve kötü muameleyle mücadelede, eşgüdümlü ve güçlendirilmiş yöntemlerin uygulanması, bu olguların etkin bir biçimde önlenmesi açısından bir zorunluluk teşkil etmektedir. Bu stratejik yaklaşım, çok boyutlu bir müdahale süreciyle işkence ve kötü muamelenin önlenmesine yönelik sistematik ve bütüncül bir çözüm sağlamaktadır.

Bu bağlamda, UÖM için temel önleyici görev, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerler olarak tanımlanan alıkonulma yerlerine, tutulanlara yönelik muameleleri izlemek amacıyla düzenli ziyaretler gerçekleştirmektir. Bu ziyaretler, işkence ve kötü muamelenin engellenmesi için kritik bir denetim ve izleme işlevi görmektedir.[7]Ancak, önleyici faaliyetler sadece düzenli ziyaretlerle sınırlı olmayıp aynı zamanda ilgili makamlara tavsiyelerde

4 SPT, Ulusal önleme mekanizmalarına ilişkin rehber ilkeler, CAT/OP/12/5, 2010, para. 32.

5 SPT, A.g.r.

6 SPT, Self-Assessment Tool, para. 7.

7 SPT, Self-Assessment Tool, para. 8.

bulunmak, mevzuata ilişkin öneriler sunmak, eğitim ve bilinçlendirme çalışmalarını gerçekleştirmek ve uluslararası düzeyde faaliyetlerde bulunmak gibi bir dizi farklı stratejik müdahaleyi de kapsamaktadır. Bu çok disiplinli yaklaşım, işkence ve kötü muamelenin önlenmesine yönelik daha kapsamlı ve sürdürülebilir bir etki sağlamak amacıyla önemli bir yer tutmaktadır.[8]

Özgürlüğünden mahrum bırakılan bireylere yönelik muamele ve koşulların iyileştirilmesine ilişkin olarak ilgili mercilere tavsiyelerde bulunmak, bu tavsiyelerin uygulanmasına dair yetkili makamlar ve diğer ilgili paydaşlarla anlamlı ve yapıcı bir diyalog süreci başlatmak, ziyaret faaliyetlerinin kaçınılmaz bir uzantısıdır. Zira ziyaretlerin ardından hazırlanan raporlar, yalnızca gözlem ve tespitleri sunmakla kalmayıp aynı zamanda bu bulgulara dayalı olarak yapılan tavsiyeleri de içermekte ve ilgili mercilere iletilerek iyileştirme süreçlerinin etkin bir şekilde hayata geçirilmesine katkı sağlamaktadır.

İşkence ve kötü muameleyle mücadele alanındaki mevcut veya taslak halindeki mevzuata ve eylem planlarına ilişkin görüş ve önerilerin yetkili makamlara sunulması, UÖM'ün temel görevlerinden bir diğerini oluşturmaktadır. Bu görev, ziyaretlerde elde edilen bulgulara dayanarak hazırlanan ziyaret raporlarında sunulan tavsiyeler aracılığıyla yerine getirilebilmektedir. Ayrıca, yıllık ve tematik raporlar aracılığıyla da icrai makamlara aynı doğrultuda önerilerde bulunulmakta ve böylece mevzuatın geliştirilmesine katkı sağlanmaktadır.

Diğer taraftan, UÖM'lerin kamuoyunun farkındalığını artırmak amacıyla eğitim ve öğretim yoluyla elde ettikleri görüş, bulgu ve diğer verileri geniş bir medya ağı aracılığıyla kamuya duyurmak gibi önemli sorumlulukları bulunmaktadır. Ayrıca üniversiteler ve mesleki çevrelerde, işkence ve kötü muamelenin yasaklanması ve önlenmesine yönelik programların oluşturulmasına katkı sağlamak, insan hakları alanında araştırmalar yapmak ve bu araştırmaların yürütülmesinde aktif bir rol oynamak da UÖM'lerin görevleri arasındadır. Ayrıca, işkence yasağına dair bilgilerin, özgürlüğünden yoksun bırakılanlarla teması olan kolluk, sivil veya askeri personel ile sağlık personelinin eğitimine entegre edilmesi amacıyla ilgili eğitim kurumlarının müfredatlarını gözden geçirmek ve gerektiğinde iyileştirme önerilerinde bulunmak da bu mekanizmaların sorumluluğundadır.

Devletin, BM ve bölgesel kuruluşlar bünyesindeki organ veya komiteler aracılığıyla sunmakla yükümlü olduğu raporlara katkıda bulunmak ya da kendi raporlarını sunmak, UÖM'lerin uluslararası faaliyetlerinin önemli bir boyutunu teşkil etmektedir. Bunun yanı sıra, BM ve bölgesel kuruluşlar tarafından işkence ve ilgili konularda sunulan tavsiyelerin uygulanma sürecinin izlenmesi, diğer UÖM'lerle deneyim paylaşımında bulunulması ve SPT ile düzenli bir iletişim süreci yürütülmesi de UÖM'lerin sorumlulukları arasında yer almaktadır. Bu tür uluslararası faaliyetler, küresel düzeydeki işkenceye karşı mücadele çabalarının pekiştirilmesi ve etkili önleme mekanizmalarının geliştirilmesi için önemli bir rol oynamaktadır.

Tüm bu faaliyetlerin yanı sıra, UÖM yetkisi kapsamında TİHEK, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldıkları veya koruma altına alındıkları yerlerde işkence ve kötü muamele

8 SPT, Self-Assessment Tool, para. 9.

iddialarına ilişkin başvuruları da kabul etmektedir. Bu başvurular, kapsamlı bir şekilde incelendikten sonra değerlendirilerek Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu tarafından karara bağlanmakta ve ilgili iddiaların yasal çerçevede işlem görmesi sağlanmaktadır. Söz konusu süreç, işkenceye karşı etkin bir denetim ve hesap verebilirlik mekanizması oluşturmanın yanı sıra insan hakları ihlallerinin önlenmesi ve mağdurlarının haklarının korunması amacıyla kritik bir işlevi yerine getirmektedir.

UÖM olarak TİHEK, faaliyetlerini planlarken yalnızca düzenli ziyaret programları çerçevesinde etkin izleme gerçekleştirmekle kalmayıp, aynı zamanda tüm önleyici faaliyetlerin uyum içinde ve dengeli bir şekilde sürdürülmesini temin ederek işkence ve kötü muamelenin önlenmesine yönelik kapsamlı bir strateji izlemektedir. Bu stratejik yaklaşım, ziyaretler ve başvurulara ilişkin denetim faaliyetlerinin ötesine geçmekte ve işkenceye karşı etkili bir mücadele için bütüncül bir çözüm sunmaktadır. Bu bütünsel perspektifin bir sonucu olarak ilerleyen bölümlerde detaylı olarak ele alınacak ziyaret ve başvuru çalışmalarının dışında UÖM, 2024 yılı itibarıyla aşağıda belirtilen ek faaliyetleri de gerçekleştirmiştir.

1.3. Eğitim, Bilinçlendirme ve Farkındalık Arttırmaya Dönük Faaliyetler

1.3.1. Eğitim Faaliyetleri

21/06/2001 tarihli ve 24439 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4681 sayılı Kanun ile ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin yönetim, işleyiş ve uygulamalarını yerinde görmek, incelemek, bilgi almak ve tespitlerini rapor haline getirerek yetkili ve ilgili mercilere sunmak üzere Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulmuş olup; Sivil İzleme Kurulu üyelerinin ceza infaz kurumu izlemesine ilişkin bilgi ve becerilerini güçlendirerek sivil izleme faaliyetlerinin niteliğini artırmak amacıyla 7 Şubat 2024 tarihinde Kurumumuz Uzmanı tarafından 115 Sivil İzleme Kurulu üyesine "İzleme Mekanizmaları Tarafından Ceza İnfaz Kurumu İzlenimleri Sırasında İncelenen Konulara İlişkin Uluslararası Standartlar ve Avrupa Standartları" konulu çevrimiçi bir eğitim verilmiştir.

Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesinde görev yapan psikiyatr, psikolog, hemşire, hasta bakıcı ve güvenlik görevlilerine yönelik olarak 26-27 Şubat 2024 tarihlerinde Kurumumuz Uzmanı ve Psikoloğu tarafından insan haklarının temel kavramları, engelli hakları, işkence ve kötü muamele yasağı, mekanik tespit, ajite hastaya yaklaşım, iletişim, kriz yönetimi ve öfke kontrolü konularında eğitim verilmiştir. 4 oturum halinde gerçekleşen eğitimlere 200 personel katılmıştır.

25 Eylül 2024 tarihli Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları 2. Yıllık Değerlendirme Toplantısında Kurumumuz Uzmanı tarafından "İzleme Mekanizmaları Tarafından Ceza İnfaz Kurumları İzlemeleri Sırasında İncelenen Konulara İlişkin Uluslararası Standartlar ve Avrupa Standartları" konulu bir eğitim faaliyeti gerçekleştirilmiştir.

Hukuki Araştırma Derneği (HUDER) üyelerine yönelik olarak Kurumumuz Uzmanı tarafından "*Kurumumuza Başvuru Usulleri*" ve "*UÖM'nin Ziyaret Usulü*" konularında 8 Ekim 2024 tarihinde eğitim faaliyeti gerçekleştirilmiştir.

Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Bandırma Meslek Yüksekokulu Hukuk Bölümü, Ceza İnfaz ve Güvenlik Hizmetleri Programında öğrenim gören 50 öğrenciye *"Türkiye Yüzyılının Başında"* seminer serileri kapsamında Kurumumuz Uzmanı tarafından 9 Ekim 2024 tarihinde "*Ceza İnfaz Kurumlarında İnsan Hakları*" konulu bir eğitim verilmiştir.

Türkiye'de Göç Bağlamında İnsan Haklarının Korunmasının Güçlendirilmesi Avrupa Birliği-Avrupa Konseyi Ortak Projesi kapsamında Avrupa Konseyi iş birliği ile 21-22 Ekim 2024 tarihlerinde Kurumumuz personeline yönelik olarak idari gözetim yerlerinin izlenmesine ilişkin temel standartlar, izleme faaliyetinin aşamaları, mülakat teknikleri, idari gözetimin insan hakları standartlarına uygunluğunun değerlendirilmesi, veri toplama ve belgeleme, raporlama hususlarında "İdari Gözetim Yerlerinin İzlenmesi Eğitimi" gerçekleştirilmiştir.

27 Kasım 2024 tarihinde TİHEK'in UÖM görevi kapsamında ziyaret heyetlerine dâhil edilecek hekimlerin işkence ve kötü muamelenin önlenmesi ve UÖM'nin ziyaret yöntemi konusunda bilgilendirilmesi amacıyla Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen ve ülkemizin 81 ilinde görev yapan 130 hekime çevrimiçi olarak 5 farklı oturumdan oluşan "*Hekimlere Yönelik İnsan Hakları ve Kötü Muamele Yasağı*" eğitimi verilmiştir.

1.3.2. Farkındalık Arttırıcı Faaliyetler

TİHEK'in UÖM görevi kapsamındaki çalışmalarının yer aldığı *uom.tihek.gov.tr* adresli internet sitesi kamuoyunun farkındalığını artırmak ve UÖM faaliyetlerine daha hızlı erişim sağlamak için erişime açılmıştır.

SPT tarafından Taraf Devletlere gerçekleştirilen ziyaretlerin akabinde yöneltilen tavsiyelerin uygulanmasının sağlanması ile ulusal önleme mekanizmaları tarafından gerçekleştirilecek eğitim programlarına ilişkin projelerin finanse edilmesine yönelik bir fon olan OPCAT Özel Fonu'na Kurumumuz tarafından geliştirilen "Türkiye Ulusal Önleme Mekanizmasının Kurumsal Kapasitesinin Koordinasyon Platformu ve Eğitimler Yoluyla Güçlendirilmesi" konulu Proje sunulmuş, ilgili Proje Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği (BMİHYK) tarafından onaylanmış ve Kurumumuz ile BMİHYK arasında sözleşme imzalanarak Projenin icrası aşamasına geçilmiştir. Proje kapsamında 5-6 Kasım 2024 ve 23-24 Aralık 2024 tarihlerinde kamu kurum/kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları temsilcileri ile yuvarlak masa toplantıları gerçekleştirilmiştir.

1.3.3. Katılım Sağlanan Toplantı ve Etkinlikler

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü ve Avrupa Konseyinin teknik desteği ile yürütülen "*Hükümlü ve Tutuklulara Yönelik Ödül ve Disiplin Uygulamalarının İyileştirilmesi Projesi*" kapsamında 18-19 Ocak 2024 tarihlerinde yuvarlak masa toplantısına, 7 Mart 2024 tarihinde çevrimiçi ortamda gerçekleştirilen Üçüncü Proje Yürütme Kurulu Toplantısına, 1-2 Nisan 2024 tarihlerinde *"Yeknesak Bir Şikâyet Formu Hazırlanması ve Yeni UYAP Arayüzünün Geliştirilmesine Yönelik Birinci Çalışma Grubu"* toplantısına ve 19 Eylül 2024 tarihinde Dördüncü Proje Yürütme Kurulu Toplantısına katılım sağlanmış ve katkı sunulmuştur.

İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı tarafından 8 Şubat 2024 tarihinde düzenlenen *"Jandarma Cezaevi Hizmetleri* Çalıştayı"na katılım sağlanmıştır. Çalıştayda Jandarma Genel Komutanlığının ceza infaz kurumlarındaki mevcut hizmetlerinde öne çıkan başlıklara ilişkin görüş ve öneriler sunulmuştur.

BM İşkenceye Karşı Komite'nin 80'inci Oturumu kapsamında 16 Temmuz 2024 tarihinde Cenevre'de Ulusal İnsan Hakları Kurumu/UÖM özel toplantısı gerçekleştirilmiştir. Söz konusu toplantıya TİHEK Başkanı ve Ulusal Önleme Mekanizması Birimi Koordinatörü tarafından katılım gerçekleştirilmiştir.

Penal Reform International (PRI) temsilcileri ve Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği (CİSST) temsilcilerinden müteşekkil Heyet ile 21 Ekim 2024 tarihinde PRI ve CİSST tarafından yürütülen ve Türkiye'de faaliyet gösterecek olan bir proje için ortak çalışma alanları ve iş birliği olanaklarının ele alındığı bir toplantı gerçekleştirilmiştir.

Polis Akademisi, Göç İdaresi Başkanlığı, Koç Üniversitesi Göç Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (MiReKoc) ve Uluslararası Göç Örgütü (IOM) işbirliğinde *"Göçmenlerin Geri Dönüşünde Zorluklar ve Yeni Başlangıçlar"* temasıyla 1-2 Kasım 2024 tarihleri arasında düzenlenen "III. Uluslararası Göç Konferansı"na Kurumumuzu temsilen Birim Uzmanımız tarafından katılım sağlanmıştır.

SPT adına, SPT Avrupa Bölge Ekibi tarafından 12 Kasım 2024 tarihinde düzenlenen "UÖM'lerin Bağımsızlığı" başlıklı webinara Kurumumuzu temsilen Birim Uzmanımız tarafından katılım sağlanmıştır.

29 Kasım 2024 tarihinde Kurumumuzu ziyaret eden Türk Kızılay'ı yetkilileri ile UÖM bünyesinde görevli Kurumumuz Uzmanları arasında bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantıda iki kurum arasında yapılabilecek çalışmalara ve iş birliğine yönelik görüş alışverişinde bulunulmuştur.

Avrupa Konseyi tarafından Yatay Destek III – Türkiye'deki Faydalanıcılara Yönelik İkinci Yürütme Kurulu Toplantısı, 3 Aralık 2024 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir. "Yatay Destek III" kapsamında yürütülmekte olan "Türkiye'de Göç Bağlamında İnsan Haklarının Korunmasının Güçlendirilmesi Projesi"nin faydalanıcıları arasında Kurumumuz da yer almaktadır. Bu kapsamda toplantıya Kurumumuzca katılım sağlanarak proje kapsamında Kurum personelimize yönelik gerçekleştirilmekte olan eğitimlerle ilgili değerlendirmelerde bulunulmuştur.

1.3.4. Paydaşlar ile Gerçekleştirilen Ziyaretler

17 Ocak 2024 tarihinde Gürcistan Ombudsmanlığı yetkilileri ile UÖM Birimi yetkililerinden oluşan heyet Ankara Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumuna ortak bir çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir. Ziyarette UÖM görevi kapsamında karşılıklı bilgi ve deneyim paylaşımında bulunulmuştur.

TİHEK Heyeti, Azerbaycan Ombudsmanlığı ile imzalanan mutabakat zaptı çerçevesinde UÖM Görevi kapsamında tecrübe paylaşımı için Azerbaycan'da ziyaret gerçekleştirmiştir. TİHEK ziyaret heyeti Azerbaycan Ombudsmanlığı UÖM Grubu üyeleri ile birlikte Umbakı Ceza

İnfaz Kurumu Kampüsüne ve Karadağ İlçe Emniyet Müdürlüğüne ziyaret gerçekleştirmiştir. Ziyaret kapsamında Merkezin çalışma sistemi hakkında bilgi alınmıştır. Görüşmelerin ardından Merkezde bulunan muhtelif alanlar ziyaret edilmiş, tutulanlarla görüşmeler yapılmış, gözlem ve incelemelerde bulunulmuştur.

17 Aralık 2024 tarihinde Türk Kızılayı ile birlikte Çankırı Geri Gönderme Merkezine habersiz bir ortak ziyaret gerçekleştirilerek ulusal ve uluslararası standartlar bağlamında gözlem ve incelemelerde bulunulmuştur.

1.3.5. Yayın Faaliyetleri

İşkence ve Kötü Muameleye Karşı Ulusal Önleme Mekanizması (UÖM) 2023 Yılı Raporu hazırlanmış ve kamuoyuyla paylaşılmıştır.

Kurumumuzun UÖM görevi kapsamında 2018/2019 ve 2020 yılları içerisinde gerçekleştirdiği ziyaretlerin raporlarının derlendiği "*UÖM 2018-2019-2020 Yılı Ziyaretleri Raporu*" kitabı yayımlanmıştır.

Kurumumuzun UÖM görevi kapsamında 2022 yılı içerisinde gerçekleştirdiği ziyaretlerin raporlarının derlendiği "*UÖM 2022 Yılı Ziyaretleri Raporu*" kitabı yayımlanmıştır.

Kurumumuzun UÖM görevi kapsamında 2023 yılı içerisinde gerçekleştirdiği ziyaretlerin raporlarının derlendiği "*UÖM 2023 Yılı Ziyaretleri Raporu*" kitabı yayımlanmıştır.

TİHEK ve UNICEF Türkiye Ofisi işbirliği ile hazırlanan Çocuklar için Sadeleştirilmiş Versiyon UÖM Broşürü'nün İngilizcesi yayımlanmıştır.

SPT tarafından 3-7 Temmuz 2024 tarihleri arasında gerçekleşen 53'üncü Oturumda kabul edilen "İhtiyari Protokol'ün 4'üncü maddesine ilişkin 1 No.lu Genel Yorum (kişilerin özgürlüğünden yoksun bırakıldığı yerler)"un gayriresmî Türkçe tercümesi yapılmış ve yayımlanmıştır.

Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi Ortak Eylemi *"Türkiye'de Göç Bağlamında İnsan Haklarının Korunmasının Güçlendirilmesi"* kapsamında TİHEK için hazırlanan *"Göçmenlerin İdari Gözetim Yerlerinin İzlenmesi"* rehberi yayımlanmıştır. Rehberin amacı, TİHEK'in göçmenlerin idari gözetim yerlerini izleme kapasitesini geliştirmek ve idari gözetim altındaki göçmenlerin insan haklarının korunmasına katkıda bulunmaktır. Rehberde, idari gözetim koşullarına ilişkin standartlar belirlenirken, özellikle AİHS hükümlerine ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarına atıfta bulunulmuş, Avrupa İşkencenin ve İnsanlık dışı veya Onur kırıcı Muamelenin veya Cezanın Önlenmesi Komitesi (CPT) tarafından yayınlanan kılavuzlara ve belgelere yer verilmiştir.

UÖM görevi kapsamındaki ziyaretler öncesi, esnası ve sonrasında uygulanacak usul ve esasları belirlemek amacıyla hazırlanan "Ulusal Önleme Mekanizması Ziyaret Sürecine İlişkin Yönerge" Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu tarafından kabul edilerek yürürlüğe girmiştir.

1.4. İl ve İlçe İnsan Hakları Kurulları

23/11/2003 tarihli ve 25298 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İl ve İlçe İnsan Hakları Kurullarının Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik çerçevesinde faaliyet yürüten il ve ilçe insan hakları kurulları; toplumda ve kamu görevlilerinde insan hakları bilincini geliştirmek, insan haklarını korumak, ihlal iddialarını incelemek ve araştırmak, insan hak ve özgürlüklerinin kullanılmasının önündeki engeller ile hak ihlallerine yol açan sosyal, siyasi, hukuki ve idari nedenleri incelemek, araştırmak ve bunların çözümüne ilişkin önerilerde bulunmak amaçlarıyla ihdas edilmiştir. Kurullar; illerde valilik, ilçelerde kaymakamlık çatısı altında faaliyetlerini sürdürmektedir. Kurulların Yönetmelik'te sayılan görevleri arasında kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı ya da koruma altına alındığı yerlere ziyaretler gerçekleştirmek de yer almaktadır. Gerçekleştirilen ziyaretler çerçevesinde yapılan raporlamalar, 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendi uyarınca Kurumumuza iletilmekte, iletilen raporlar bu hüküm doğrultusunda Kurumumuz tarafından incelenmekte ve değerlendirilmektedir.[9]

Kurumumuza iletilen raporlar incelendiğinde, il ve ilçe insan hakları kurullarınca 2024 yılı içerisinde 6512 ziyaretin gerçekleştirildiği görülmüştür. Ayrıca Kurumumuz tarafından düzenlenen ziyaretlere kurullarda görevli hekim ve psikologlar dış katılımcı olarak dâhil edilmiş ve uzmanlıklarından yararlanılmıştır.

Yine 2024 yılı raporları incelendiğinde il ve ilçe insan hakları kurulları tarafından gerçekleştirilen ziyaretlerin yoğunlukla Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı nezarethanelerine yapıldığı görülmektedir. İl ve İlçe İnsan Hakları Kurullarının Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik'in "Araştırma ve İzleme" başlıklı 12'nci maddesinin 1'inci fıkrasının (h) ve (i) bentlerinde yer alan "*Karakol ve nezarethane denetleme formlarını inceleyerek varsa aksaklıkların giderilmesi hususunda ilgililere tavsiyelerde bulunmak*" ve "*Nezarethane koşullarının iyileştirilmesi ve ilgili mevzuata uygun hale getirilmesi hususunda tavsiyelerde bulunmak*" görevleri sebebiyle söz konusu ziyaretlerin gerçekleştirilmiş olduğu değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte il ve ilçe insan hakları kurullarının bilinirliği, etkinliği ve kurumsal yapılanması noktasında mevcut olan bazı problemler, il ve ilçe insan hakları kurulları tarafından nezarethaneler haricinde başka türdeki alıkonulma merkezlerine ziyaret yapılmasında engel teşkil edebilmektedir. Bu durum, TİHEK tarafından 28/11/2022 tarihinde Zonguldak'ta düzenlenen "İl ve İlçe İnsan Hakları Kurulları 1. Bölgesel *Toplantısı*"nda da teyit edilmiştir. 1. Bölgesel Toplantı'da katılımcı olarak bulunan Kurul Üyelerince "*il ve ilçe insan hakları kurul üyelerinin statüsünün tam olarak belli olmaması nedeniyle saha* çalışmalarında sorunlar ortaya çıktığı, bu doğrultuda kamu kurumlarına gerçekleştirilen ziyaretlerde ilgili kurumların, kurullara ilişkin bilgisinin olmaması nedeniyle ziyaretleri engelleyebildiği" hususu gündeme getirilmiştir.[10] Kurulların ziyaret yelpazesinin genişlemesi ve ziyaretlerdeki

9 Ulusal insan hakları kurumu ve UÖM olarak TİHEK, ayrıca gerekli gördüğü hususlarda Kurulları bilgilendirmekte, mali imkânları ölçüsünde Kurullara bilgilendirici ve tanıtıcı dokümanlar temin etmektedir.

10 TİHEK, İl ve İlçe İnsan Hakları Kurulları 1. Bölgesel Toplantısı Sonuç Bildirgesi, https://www.tihek.gov.tr/ public/editor/uploads/zonguldak.pdf, (E. T: 12/2/2025).

etkililiğinin artırılması için Sonuç Bildirgesi'nde kurullara ilişkin olarak yer verilen yapısal ve fiilî problemlerin çözüme kavuşturulması önem arz etmektedir.

1.5. Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları

2001 yılında yürürlüğe giren 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu ile ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin yönetim, işleyiş ve uygulamalarını yerinde gözlemlemek, incelemeler yapmak, bilgi toplamak ve tespitleri rapor haline getirerek ilgili yetkili mercilere sunmak amacıyla, mevzuat ve taraf olunan uluslararası sözleşmelerle belirlenen ilkeler doğrultusunda Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları kurulmuştur. Kanun'un 2'nci maddesine göre; adlî yargı adalet komisyonları tarafından bulundukları yargı çevresinde ceza infaz kurumu veya tutukevi varsa oluşturulan izleme kurulları, başkan da dâhil olmak üzere beş asıl üye ile üç yedek üyeden oluşur ve dört yıl süreyle görevlendirilir. İzleme kurullarının yetki alanı, yalnızca adli yargı adalet komisyonunun bulunduğu yargı çevresiyle sınırlıdır. Ayrıca, yargı çevresinde müdürlük teşkilatı bulunan birden fazla ceza infaz kurumu ve tutukevi bulunduğunda uygun sayıda izleme kurulu kurulması mümkündür.

6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesine göre izleme kurullarının, özgürlüğünden yoksun bırakılan veya koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere yaptıkları ziyaretlere ilişkin olarak hazırladıkları raporların incelenmesi ve değerlendirilmesi de Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Bu kapsamda, izleme kurullarının faaliyetleri titizlikle izlenmekte ve değerlendirilmek üzere takip edilmektedir.

17/6/2021 tarihli ve 7328 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1'inci maddesi ile 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu'nun 6'ncı maddesinde yapılan değişiklikler neticesinde izleme kurullarının görev ve yükümlülükleri arasına, ceza infaz kurumları ve tutukevleri ile ilgili yapmış oldukları tespitleri ve elde ettikleri bilgileri değerlendirerek, en az dört ayda bir düzenledikleri raporların bir örneğini de TİHEK'e gönderme yükümlülüğü eklenmiştir. İzleme kurullarına tevdi edilen bu görev çerçevesinde, kurulların raporları periyodik olarak Kurumumuza gönderilmeye başlanmıştır. İzleme kurullarından gelen raporlar incelenmekte ve düzenli bir şekilde arşivlenmekte olup, ayrıca UÖM ziyareti öncesi planlama aşamasında ve ziyaret sonrası raporlama aşamasında da etkin bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır.

2024 yılı içerisinde izleme kurulları tarafından ülke çapında 403 açık ve kapalı ceza infaz kurumu, hastane mahkûm koğuşları ve adliye nezarethaneleri olmak üzere toplam 2119 defa ziyaret edilmiş, bu ziyaretler sonucunda 1268 adet rapor hazırlanmıştır.

TİHEK

II. BÖLÜM

2.1. Kişilerin Özgürlüğünden Mahrum Bırakıldığı Yerler

OPCAT, bir kamusal makamca verilen emir üzerine veya bu kamusal makamın onayı ile oluşturulmuş, özgürlüğünden mahrum bırakılmış ya da bırakılabilecek olan kişilerin bulundukları her türlü alanı "alıkonulma yeri" olarak tanımlamıştır.[11] UÖM kapsamına hangi merkezlerin dâhil olacağına dair ulusal ya da uluslararası düzeyde bir sınırlama bulunmamaktadır. Bu nedenle insan hakları konseptine uygun olarak bu merkezlerin genişletici yorumla ele alınması uygun olacaktır. Bu geniş tanım çerçevesinde, UÖM'lerin izleme ziyaretleri yapabileceği yerler; ceza infaz kurumları ve nezarethaneler ile sınırlı olmayıp akıl ve ruh sağlığı hastaneleri, geri gönderme merkezleri, havalimanı kabul edilemeyen yolcu alanları, gözaltı araçları ve adliyelerin mahpuslara ayrılan bekleme alanları gibi pek çok farklı alanı kapsamaktadır.[12] Dolayısıyla, 6701 sayılı Kanun kapsamında, kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakıldığı ya da koruma altına alındığı tüm yerlere UÖM ziyareti düzenlenebilmektedir.

2024 yılında UÖM görevi kapsamında TİHEK, kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakıldığı ya da koruma altına alındığı ceza infaz kurumlarına, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı'na bağlı nezarethanelere, akıl ve ruh sağlığı hastanelerine, geri gönderme merkezlerine, adliye mahpus bekleme alanlarına (adliye nezarethaneleri), çocuk evleri sitelerine, kabul ve barınma merkezlerine, rehabilitasyon ve/veya özel bakım merkezlerine ve havalimanı transit geçiş alanlarına ziyaretler düzenlemiştir.

Ziyaretlerde UÖM heyeti; genel yöntem olarak idare ile görüşerek ziyarete başlamaktadır. Ziyaret edilen yerlerde ilgili idare ile yapılan görüşmeler OPCAT ile öngörülen yapıcı diyalog temelinde iletişim kurma gereğine uygun biçimde gerçekleştirilmektedir. Ziyaret süresince ilgili yerlere ait bütün bölüm ve eklentilerine erişim sağlanmakta, ziyaret edilen yerde kalan kişiler arasından ziyaret heyeti tarafından bizzat seçilenlerle ilgili idarenin personeli bulunmaksızın görüşmeler gerçekleştirilmektedir.[13] Ziyaret esnasında yapılan inceleme ve görüşmeler sonrasında ilgili idare ile kapanış toplantısı gerçekleştirilmektedir.

UÖM, aynı zamanda merkezlerde tutulanlar açısından da bir kamu hizmeti mahiyetindedir. Ülkesel düzeyde çalışmalar icra eden UÖM, bu merkezlerde kalan ve görece önemli sayıda olan bir kitleye hizmet sunmaktadır.

Türü	Bağlı, İlgili veya İlişkili Olduğu Kurumlar	Hizmet Veren Kurum Sayısı	Kişi Kapasitesi
Ceza İnfaz Kurumu	Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü	395	299.940
Nezarethane	İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü	1.632	5.292

11 OPCAT, Madde 4/1.

12 TİHEK, 20 Soruda Ulusal Önleme Mekanizması Rehberi, Soru 7.

13 OPCAT, Madde 20.

Nezarethane	İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı	1.039	2.102
Geri Gönderme Merkezi	İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı	32	-
Psikiyatri Merkezi (Hastane)	Sağlık Bakanlığı	9	2.935
Psikiyatri Merkezi (Klinik)	Kamusal ve Özel Klinikler	344	5.188

Tablo 2: Kişilerin Özgürlüğünden Mahrum Bırakıldığı Yerlere İlişkin Sayısal Veriler

Ziyaret edilen alıkonulma yerlerinin yöneticileri ve personeli ile bu yerlerin gözetim ve denetiminden sorumlu makamlar, OPCAT ile kurulan sistemin öngördüğü iş birliğinde bulunma ve yapıcı diyalog kurma gereklerine uygun bir biçimde TİHEK ile iş birliği içinde hareket etmiş, ziyaret heyetlerinin alıkonulma yerlerindeki bina ve eklentilerin tümüne erişimini ve rastgele seçilen kişilerle personel olmadan görüşme yapmasını sağlamış, ortak alanlarda incelemelerde bulunulmasında, bilgi ve belgelerin paylaşılmasında olumlu bir tutum içerisinde olmuştur.[14]

UÖM olarak TİHEK'in, alıkonulma yerlerinde şeffaflığı sağlayarak suiistimallerin önlenmesi için oluşturulan düzenli ziyaret sistemine ve muhatap makamlarla diyalog ve iş birliğine dayalı bir görev yürüttüğü ve alıkonulma yerlerinde gerçekleştirdiği düzenli ziyaretlerin izleme mahiyetinde olduğu dikkate alındığında, ilgili makamların yaklaşımı takdirle karşılanmakta ve söz konusu yapıcı iletişimin gelişerek devam etmesi arzulanmaktadır.

2.1.1. Ceza İnfaz Kurumları

Hem tarihsel süreçte ortaya çıkışlarının daha eski olması hem de kişilerin kalış süresi ve kurumların kapasiteleri açısından ceza infaz kurumları, UÖM kapsamında en sık gündeme gelen merkezlerdir. Bu bağlamda TİHEK, UÖM görevi doğrultusunda ceza infaz kurumlarının izlenmesine ağırlık vermiştir. Türkiye'de 2024 yılı sonu itibarıyla toplam ceza infaz kurumu sayısı 395 olup bunların toplam kapasitesi 299.940'dır.[15] Kurumların toplam mevcudu ise 2024 yılı sonu itibarıyla 383.758 kişidir. Bunların 363.287'sini erkek, 16.755'ini kadın, 3.716'sını çocuk ve 5.856'sını yaşlı (65 yaş üstü) mahpuslar oluşturmuştur.[16] 2024 yılında 8 ceza infaz kurumu daha açılmış, 4 ceza infaz kurumu ise uluslararası normlara uymadığı ve fiziki şartları ile kapasiteleri itibariyle eğitim ve iyileştirmenin kısıtlı yapılması ya da hiç yapılamaması gerekçesiyle kapatılmıştır. Böylelikle 2006-2024 yılları arasında toplam 293 ceza infaz kurumu açılmış, 310 ceza infaz kurumunun ise faaliyetine son verilmiştir.[17]

14 Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, Madde 95.

15 Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, Ceza İnfaz Kurumlarımız, Genel Bilgi, https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/cik-genel-bilgi, (E. T. 25/3/2025).

16 Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 10/2/2025 tarihli ve E-81509476-209.03.02[209.03.02]-1541/28589 sayılı resmi yazısı.

17 Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, Ceza İnfaz Kurumlarımız, Genel Bilgi, https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/cik-genel-bilgi, (E. T. 25/3/2025).

Yaş Grubu	Kadın Sayısı	Yüzde	Erkek Sayısı	Yüzde
18-21	510	%4,26	11.486	%95,74
21-30	4.544	%4,32	100.740	%95,68
30-40	5.820	%4,35	128.127	%95,65
40-50	3.811	%4,69	77.493	%95,31
50-60	1.556	%4,56	32.569	%95,44
60-65	307	%4,29	6.863	%95,71
65 Yaş Üstü	207	%3,54	5.649	%96,46
Toplam	16.755	%4,41	363.287	%95,59

Tablo 3: 31/12/2024 Tarihi İtibarıyla Ceza İnfaz Kurumlarında Barındırılan Mahpusların Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Dağılımı

2024 yılında 35 ilde 72 alıkonulma/koruma altına alınma mekânına gerçekleştirilen habersiz ziyaretlerin 35'i ceza infaz kurumlarına yapılmıştır. Dolayısıyla ziyaretlerde ceza infaz kurumlarının tüm ziyaret merkezleri içindeki oranı 2024 yılında yaklaşık %48 (her 2 ziyaretten 1'i) olarak gerçekleşmiştir.

Ceza infaz kurumlarında kötü muamele, idare ve görevlilerin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetimsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilmektedir. Bu bağlamda UÖM tarafından yapılan ziyaretlerde bu kurumlardaki yaşam; etkinlik olanaklarından mahpuslar ve personel arasındaki ilişkilere, sağlık hizmetlerine erişimden dış dünya ile iletişime kadar birçok yönden ele alınmaktadır.

İşkence ve kötü muamele yasağı Anayasa'da olduğu gibi pek çok ulusal ve uluslararası insan hakları metinlerinin en temel hükümlerinden biridir. Bahsi geçen metinlerde; devletin alıkonulmuş kişilere kötü muamele teşkil eden tutum ve davranışlarda bulunamayacağı ve insani muamele yapılacağı ifade edilmektedir. Bu kapsamda devletlerin hem negatif hem de pozitif yükümlülükleri bulunmaktadır.

Devletin negatif yükümlülüğü kişilerin devlet görevlilerince kötü muameleye maruz bırakılmaması sorumluluğunu içerirken pozitif yükümlülüğü ise kişileri bu tür muamelelerden korumayı, bu tür muameleleri uygulayan kişilerin tespitini ve cezalandırılmasını kapsamaktadır. Devletler işkence ve kötü muameleye karşı negatif yükümlülükleri kapsamında bireyin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına saygı göstererek kişilere fiziksel ve ruhsal zarar vermemelidir. Bu yükümlülük mutlak nitelikte olup Anayasa ve AİHS'de herhangi bir istisnası bulunmamaktadır.[18]

İşkence ve kötü muamele yasağı kapsamında devletin pozitif yükümlülüklerinden biri etkin başvuru yollarının oluşturulması ve bunların korunmasıdır. Bu bağlamda ceza infaz kurumunda bulunan mahpusların kötü muamele iddialarını resmi makamlara yazılı veya sözlü olarak bildirebilmeleri gerekmektedir. UÖM görevi çerçevesinde ceza infaz kurumlarına

18 Doğru, O, Nalbant, A. (2012). İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi: Açıklama ve Önemli Kararlar: 1. Cilt, Yargıtay Başkanlığı, s. 260.

gerçekleştirilen ziyaretlerde bu hususa dikkat edilmiş ve yapılan incelemelerde mahpusların genel olarak resmi makamlara dilekçelerini sunabildikleri ve ceza infaz kurumu yönetimi ile görüşebildikleri anlaşılmıştır.[19] Diğer taraftan, dilekçelerin takibi için kullanılan dilekçe çıkış numarasının dilekçe sahibi mahpusa verilmesi hususunda zaman zaman aksaklıkların yaşanabildiği tespit edilmiştir.[20]

UÖM kapsamında ceza infaz kurumlarına yapılan ziyaretlerde işkence ve kötü muamele yasağının korunmasında devletin pozitif yükümlülükleri kapsamında tespit edilen hususlardan bir diğeri bazı ceza infaz kurumlarındaki kalabalıklaşma sorunudur.[21] AİÖK'nin de belirttiği üzere; "*Bir ceza infaz kurumundaki bütün hizmetler ve faaliyetler, planlanandan daha çok kişinin olması durumunda olumsuz yönde etkilenecek; söz konusu tesisteki genel yaşam kalitesi, belki de çok ciddi biçimde düşecektir. Ayrıca ceza infaz kurumundaki veya ceza infaz kurumunun bir bölümündeki aşırı kalabalıklaşma, fiziksel açıdan insanlık dışı veya küçültücü düzeye gelebilecektir.*"[22] AİÖK ve AK Bakanlar Komitesi de, ceza infaz kurumlarındaki nüfusu azaltmak için ceza infaz kurumlarına yatırım yapmak yerine, tutukluluk ve mahkûmiyet ile ilgili mevcut yasaların gözden geçirilmesi ve yarı özgürlük, açık rejimler, ceza infaz kurumundan ayrılma (izin) veya ceza infaz kurumu dışında bir yere yerleştirme gibi alternatif uygulamaların mümkün olabildiği ölçülerde kullanılması gerektiğini ifade etmektedir.[23] Dolayısıyla kapasite üstü mahpus barındıran ceza infaz kurumları ile ilgili durumun genel bir planlama çerçevesinde gözden geçirilmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

İşkence ve kötü muamele yasağına ilişkin pozitif yükümlülükleri kapsamında Devletler, mahpusların sağlık hakkını da korumakla sorumludur. Bu kapsamda mahpusların sağlık hizmetlerine eksiksiz ve zamanında ulaşabilmesi, sağlıklarının korunması ve sağlık kayıtlarının düzenli bir biçimde tutulması gerekmektedir.

Sağlık hakkına erişim konusunda; acil müdahale, muayene, tedavi, ilaç temini ve kronik hastalığı olanların sağlık durumlarının takibi açısından genel olarak etkin işleyen bir sistemin bulunduğu ve yaygın bir sorunun tespit edilmediği görülmüştür.[24] Ancak bazı kurumlarda

19 TİHEK, Erzurum Açık Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/58, para. 37; TİHEK, Muğla E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/74, para. 56; TİHEK, Sincan 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/66, para. 58-59; TİHEK, Sincan 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/75, para. 72-73; TİHEK, Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/67, para. 49; TİHEK, Uşak E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/81, para. 41.

20 TİHEK, Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/69, para. 40; TİHEK, Aydın E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/44, para. 37; TİHEK, Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/57, para. 43.

21 TİHEK, Marmara 8 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/73, para. 21; TİHEK, Marmara Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyaret Raporu, Rapor No:2024/77, para. 23; TİHEK, Muğla E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/74, para. 24; TİHEK, Uşak E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/81, para. 30.

22 AİÖK, 2. Genel Rapor, [CPT/Inf (92) 3], para. 46.

23 AİÖK, 11. Genel Rapor, [CPT/Inf (2001) 16], para. 28; Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Üye Devletlere, Ceza İnfaz Kurumunun Aşırı Kalabalıklaşması ve Ceza İnfaz Kurumu Mevcudu Enflasyonu Hakkındaki R (99) 22 Sayılı Tavsiye Kararı, para. 9.

24 TİHEK, Aydın E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/44, para. 47-49; TİHEK, Erzurum Açık Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/58, para. 50.

kalabalıklaşma ile görevli jandarma personeli sayısının yetersiz kalması dolayısıyla sevklerde gecikmeler yaşanabildiği[25] anlaşılmıştır. Buna ek olarak, bazı ceza infaz kurumlarında hekimin, hastalarını infaz ve koruma memurları ve diğer sağlık personelinin bulunduğu bir ortamda muayene ettiği anlaşılmıştır.[26] Bu hususların düzeltilmesi için ilgili kurumlara muayene odasında sağlık personeli dışında görevli bulundurulmaması ve personelin konuşulanları duymaması için gerekli tedbirlerin alınması konusunda tavsiyelerde bulunulmuştur.[27]

Ayrıca, sağlık biriminde yer alan tıbbi ilaçların son kullanma tarihlerinin kontrol edilmesi[28], uygun koşullarda tasnif edilerek muhafaza edilmesi[29] ve bulaşıcı hastalıklar konusunda alınması gereken önlemler[30] gibi konularda kurumlara tavsiyelerde bulunularak[31] takipleri yapılmıştır.

Sağlık hizmetlerini tamamlayıcı mahiyette olan psikososyal hizmetlerle ilgili olarak da yaygın bir sorun tespit edilmemiştir. Psikososyal servislerin genel olarak işler ve erişilebilir olduğu, tutulanların görüşme taleplerine olumlu cevap verildiği ve düzenli görüşmelerin gerçekleştirildiği görülmüştür.[32]

Kurumlarda düzenli olarak Araştırma ve Değerlendirme Formu doldurulduğu, Risk ve İhtiyaç Raporu sonucunda mahpusun risk durumuna göre yardım programı başlatıldığı ve takibinin yapıldığı ifade edilmiştir.[33] Psikososyal servislerde öfke kontrolü, uyuşturucu madde, salıverilme öncesi mahkûm gelişimi, intihar ve kendine zarar vermeye yatkın mahpusların takibinin sağlandığı, vaka toplantılarının düzenlendiği; ayrıca mahpuslarla bireysel görüşmeler yapıldığı gözlenmiştir.[34] Nadir de olsa bazı kurumlarda grup çalışmalarının etkin bir biçimde yapılmadığı görülmüş[35] ve bu hususun düzeltilmesi için ilgili kuruma tavsiyede bulunulmuştur.[36]

25 TİHEK, Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/69, para. 53; TİHEK, Marmara 8 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/73, para. 57.

26 TİHEK, Amasya Gümüşhacıköy Açık Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/31, para. 65.

27 TİHEK, Amasya Gümüşhacıköy Açık Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/31, para. 147; TİHEK, Muğla E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/74, para. 147.

28 TİHEK, Marmara 8 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/73, para. 55.

29 TİHEK, Uşak E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/81, para. 56.

30 TİHEK, Aydın E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/44, para. 46.

31 TİHEK, Sincan 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/66, para. 146; Uşak E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/81, para. 113; TİHEK, Aydın E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/44, para. 77.

32 TİHEK, Marmara 8 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/73, para. 63-66;

33 TİHEK, Muğla E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/147, para. 87; TİHEK, Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/57, para. 72-73; TİHEK, Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/67, para. 72.

34 TİHEK, Marmara 8 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/73, para. 65; TİHEK, Marmara Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyaret Raporu, Rapor No:2024/77, para. 85; TİHEK, Muğla E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/147, para. 88.

35 TİHEK, Sincan 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/66, para. 111.

36 TİHEK, Sincan 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/66, para. 150.

Sağlık hakkıyla bağlantılı olarak değinilmesi gereken bir diğer husus beslenmedir. Uluslararası standartlar uyarınca tüm mahpuslara besin değeri yeterli ve iyi hazırlanmış yemekler verilmelidir.[37] Gerçekleştirilen ziyaretlerde, yemeklerin çeşit ve doyuruculuk bakımından yeterli olduğu, yemek numunelerinin mevzuata uygun koşullarda muhafaza edildiği[38] ve özel beslenme ihtiyacı olan mahpuslar için durumlarına uygun yemek menülerinin hazırlandığı görülmüştür.[39] Ayrıca mutfakların temiz olduğu, yemeklerin hazırlanmasında ve dağıtımında görevli personelin hijyen kurallarına riayet ettiği gözlemlenmiştir.[40] Beslenme konusunda bir eksiklik görülmesi durumunda ise tespit edilen eksikliğin giderilmesi için tavsiyelerde bulunulmuştur.[41]

Devletin, işkence ve kötü muamele yasağını koruma konusundaki pozitif yükümlülüğü, mahpusların barındığı alanların insan onuruna uygun şekilde yeterli aydınlatma, havalandırma ve ısıtma olanaklarına sahip olmasını ve temizlik koşullarının sağlanmasını gerektirmektedir. Bu kapsamda mahpusların barındığı alanlarda pencereler mahpusların normal koşullarda gün ışığında okumalarını veya çalışmalarını mümkün kılmaya yeterli büyüklükte, iyi havalandırılabilir ve kabul edilmiş teknik standartlara uygun yapay aydınlatmaya sahip olmalıdır.[42] UÖM görevi kapsamında gerçekleştirilen ziyaretlerde mahpusların barındığı alanların temizliğinin mahpuslar tarafından yapıldığı ve bu alanların temiz olduğu, yeterli düzeyde havalandırma, aydınlatma ve ısıtma sistemine sahip olduğu tespit edilmiştir.[43] Bununla birlikte, bazı ceza infaz kurumlarının ısıtma sistemlerinde eksiklikler görülmüş[44], ilgili ceza infaz kurumlarına sorunların giderilmesine yönelik tavsiyelerde bulunulmuştur.[45]

Mahpusların kişisel temizliği genel temizliğin bir parçasıdır. Bu bağlamda genel temizliğin sağlanabilmesi için her mahpusun iklime uygun sıcaklıkta suyla ve düzenli olarak duş alabilmesi ile giysilerinin temizliğini sağlayabilmesi önem arz etmektedir. Ziyaret edilen ceza infaz kurumlarının büyük bir çoğunluğunda mahpusların sıcak suya erişimlerinin mümkün

37 Nelson Mandela Kuralları, Madde 22/1.

38 TİHEK, Muğla E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/74, para. 62; TİHEK, Sincan 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/66, para. 67; TİHEK, Amasya Gümüşhacıköy Açık Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/31, para. 50-51; TİHEK, Mardin Midyat M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/36, para. 50.

39 TİHEK, Muş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/80, para. 41; TİHEK, Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/67, para. 53.

40 TİHEK, Aydın E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/44, para. 39; TİHEK, Muğla E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/74, para. 63.

41 TİHEK, Erzurum Açık Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/58, para. 87; TİHEK, Muş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/80, para. 39; TİHEK, Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/57, para. 131.

42 Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Avrupa Cezaevi Kurallarına Dair Üye Devletlere Rec (2006)2-rev Sayılı Tavsiye Kararı, 1/07/2020, para. 18.1-18.2

43 TİHEK, Sincan 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/75, para. 32; TİHEK, Muş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/80, para. 22; Uşak E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/81, para. 28.

44 TİHEK, Uşak E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/81, para. 30; TİHEK, Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/57, para. 34.

45 TİHEK, Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/57, para. 123.

olduğu, çamaşırhanede giysilerini yıkayabildikleri ve kurutabildikleri gözlemlenmiştir.[46] Ancak bazı ceza infaz kurumlarında yaşanan problemlerin genellikle kurumdaki kalabalıklaşmadan kaynaklı olarak sıcak su miktarının yetmemesi, çamaşır yıkama sıklığının yeterli olmaması ve kurutma makinesinin bulunmadığı kurumlarda bölgenin iklim özellikleri nedeniyle giysilerin zor kuruması olduğu anlaşılmıştır.[47]

Ceza infaz rejiminin unsurlarından biri de mahpusların bedensel ve zihinsel sağlıklarını korumak için organize edilmiş sportif ve kültürel faaliyetlerdir. Bu kapsamda ceza infaz kurumlarının mahpuslara uygun ekipmanlar ile spor, oyunlar, kültürel faaliyetler, özel hobiler ve diğer boş zaman uğraşlarına imkân sağlaması, mahpusların bireysel eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için onlara mümkün olabildiğince ayrıntılı ve anlaşılır eğitim programları düzenlemesi ve kurumların yeterli bir biçimde donatılmış zengin bir kütüphaneye sahip olması gerekmektedir.[48] Ceza infaz kurumlarına gerçekleştirilen ziyaretlerde mahpusların sanatsal, mesleki ve kültürel kurslara katılım sağlayabildiği[49]; bunun yanı sıra mahpuslar için bilgi yarışması, masa tenisi ve satranç turnuvası, sinema gösterimi ve konser gibi etkinliklerin düzenlendiği[50] anlaşılmıştır. Öte yandan, eğitici personel eksikliğinden kaynaklı olarak[51] kurs ve faaliyet sayısının zaman zaman yetersiz kaldığı tespit edilmiş, buna binaen kurs ve faaliyetlerinin artırılması ve çeşitlendirilmesi yönünde tavsiyelerde bulunulmuştur.[52]

Diğer taraftan, ceza infaz kurumları mahpusların bireysel eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için onlara mümkün olduğu kadar ayrıntılı ve anlaşılabilir eğitim programları sağlamaya çalışmalı, okuma yazma bilmeyen veya temel eğitim almamış kişilere öncelik vermelidir.[53] UÖM misyonu bağlamında gerçekleştirilen ziyaretlerde mahpuslar için okuma-yazma kurslarının düzenlendiği[54], ayrıca isteyen mahpusların açık öğretim ortaokulları, liseleri ve fakülteleri ile üniversitelerin örgün eğitim kademelerinde eğitim alabildikleri anlaşılmıştır.[55]

Ceza infaz sisteminde görev yapan personelin eğitimi, personel ile mahpuslar arasında sağlıklı bir iletişim kurulabilmesi açısından oldukça önemlidir. AİÖK tarafından ifade edildiği

46 TİHEK, Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/67, para. 34; TİHEK, Mardin Midyat M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/36, para. 29;

47 TİHEK, Aydın E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/44, para. 26; TİHEK, Muğla E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/74, para. 39.

48 Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Avrupa Cezaevi Kurallarına Dair Üye Devletlere Rec (2006)2-rev Sayılı Tavsiye Kararı, 1/07/2020, para. 27.3

49 TİHEK, Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/69, para; TİHEK, Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/67, para. 87; TİHEK, Uşak E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/81, para. 89; TİHEK, Amasya Gümüşhacıköy Açık Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/31, para. 98.

50 TİHEK, Muğla E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/74, para. 112.

51 TİHEK, Erzurum Açık Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/58, para. 67; TİHEK, Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/57, para. 92.

52 TİHEK, Aydın E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/44, para. 80; TİHEK, Mardin Midyat M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/36, para. 95

53 Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Avrupa Cezaevi Kurallarına Dair Üye Devletlere Rec (2006)2-rev Sayılı Tavsiye Kararı, 1/07/2020, para. 28.1-28.2.

54 TİHEK, Marmara 8 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/73, para. 77; TİHEK, Marmara Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyaret Raporu, Rapor No:2024/77, para. 95.

55 TİHEK, Aydın E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/44, para. 58.

üzere; insani bir ceza infaz kurumu sisteminin temel taşı, mahpuslarla ilişkilerinde doğru yaklaşımın ne olması gerektiğini bilen, işini sadece bir görev değil meslek olarak gören, iyi seçilmiş ve eğitilmiş ceza infaz kurumu personeli olup ceza infaz kurumu personeli ve mahpuslar arasında yapıcı ve olumlu ilişkilerin oluşması, sadece kötü muamele riskini azaltmakla kalmayacak, aynı zamanda kontrol ve güvenliği de artıracak; bunun sonucu ceza infaz kurumu personelinin işi daha tatminkâr hale gelecektir.[56] Bu doğrultuda birçok ceza infaz kurumunda personele insan hakları, işkence ve kötü muamele yasağı konularında eğitimler verildiği anlaşılmış[57], aksi durumun tespiti halinde ise başta infaz ve koruma memurları olmak üzere, personele insan hakları, işkence ve kötü muamele yasağı konularında eğitim verilmesi tavsiye edilmiştir.[58]

2.1.2. Nezarethaneler

Ceza yargılaması kapsamında haklarındaki işlemler tamamlanıp adlî mercilere sevk edilinceye kadar şüpheli veya sanıkların bekletilmesi amacıyla yapılmış olan nezarethaneler, nispeten kısa süreli özgürlükten yoksun bırakılma yerleri olsa da işkence ve kötü muamele yasağı bağlamında temel birtakım güvencelerin önem arz ettiği mekânlardır.

Emniyet Genel Müdürlüğü Nezarethaneleri

Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesindeki il, ilçe ve şube müdürlükleri ile polis merkezi amirlikleri nezdinde toplam 1.632 nezarethane bulunduğu bildirilmiştir.[59]

Cinsiyetlerine Göre Toplam Gözaltı Sayısı	
Cinsiyet	Gözaltı Sayısı
Erkek	344.387
Kadın	27.854
Toplam	372.241

Tablo 4: 2024 Yılı İçerisinde Emniyet Genel Müdürlüğüne Bağlı Nezarethanelerde Tutulan Kişi Sayısının Cinsiyete Göre Dağılımı

UÖM, 2024 yılı içerisinde İl ve İlçe Emniyet Müdürlüğü bünyesindeki 6 nezarethaneye ziyaret gerçekleştirmiştir. Gerçekleştirilen ziyaretlerde gözaltı sürecine ilişkin olarak Anayasa, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği gibi ulusal, AİÖK standartları gibi uluslararası standartlar ile öngörülen güvencelere uyulup uyulmadığı dikkatle incelenmektedir. Bu çerçevede, UÖM ziyaretlerinde özellikle tespit edilmeye çalışılan üç temel mekanizma; kişinin bir yakınına gözaltına alındığının bildirilip

56 AİÖK, 11. Genel Rapor, [CPT/Inf (2001) 16], para. 26.

57 TİHEK, Sincan 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/66, para. 13; TİHEK, Amasya Gümüşhacıköy Açık Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/31, para. 14; TİHEK, Erzurum Açık Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/58, para. 11.

58 TİHEK, Uşak E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/81, para. 104; TİHEK, Aydın E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No:2024/44, para. 67.

59 İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünün 7/2/2025 tarihli ve E-29367668-61226-20250207112617027 25 sayılı resmî yazısı.

bildirilmediği, müdafi yardımından yararlanıp yararlanmadığı ve sağlık kontrolünden geçip geçmediğidir.[60] Zira bu uygulamalar kötü muamelenin önüne geçebilmek açısından önemli bir güvence oluşturmaktadır. Anılan güvencelerin etkin bir şekilde hayata geçirilmesinin ön koşulu ise, gözaltına alınan kişinin sahip olduğu haklar konusunda bilgilendirilmesidir.

Yapılan ziyaretlerin çoğunda, tutulanlara sahip oldukları haklarla ilgili olarak bilgi verildiği anlaşılmış, bazı nezarethanelerde ise bilgilendirici materyal bulunmadığı tespit edilmiştir.[61] Bunun yanı sıra yabancılar için bilgilendirici broşür veya kitapçık gibi materyaller bulunduğu görülmüş[62], bulunmadığı tespit edilen nezarethanelerde ise yabancı dilde şüpheli ve sanık hakları formları bulundurulması önerilmiştir.[63]

Söz konusu temel güvencelerle ilgili olarak bir başka tespit ise kişilerin avukata erişim hakkından yararlanmasına imkân sağlanıp sağlanmadığı ve bu imkânın hangi koşullarda sunulduğuna ilişkindir. Gidilen hiçbir ziyarette avukata erişim hakkından faydalanılamadığı şikâyetiyle karşılaşılmamıştır. Fakat avukat görüşme odalarının koşullarına ilişkin bazı sorunlar tespit edilmiştir. Gözaltında tutulanların avukatları ile her zaman ve konuşulanları başkalarının duyamayacağı özel bir ortamda görüşebilmesi ve her kolluk biriminde görüşme için uygun şartları haiz görüşme odası ayrılması gerekmektedir.[64] Ziyaret gerçekleştirilen ve nezarethanelerinde bu koşullara uygun olmadığı tespit edilen emniyet birimlerinde bu koşullara uygun müstakil avukat görüşme odası düzenlenmesi gerektiği tavsiye edilmiştir.[65]

Gözaltına alınan kişilerin yukarıda sayılan temel güvencelerden yararlanmasının yanı sıra, tutuldukları yerlerdeki fiziksel koşullar belirli temel şartlara uygun olmalıdır. AİÖK, nezarethanelerin prensip olarak kısa süreli alıkonulma yerleri olması sebebiyle fiziksel şartların, diğer alıkonulma merkezlerindeki kadar iyi olmasının beklenmediğini, ancak yine de bazı temel fiziksel şartlara uyulması gerektiğini ifade etmektedir.[66] Dolayısıyla, tüm nezarethaneler, içinde barındırılacak kişi sayısına uygun büyüklükte, gerekli havalandırma ve aydınlatma[67] şartlarına sahip, mümkün olduğunca doğal ışık ile aydınlatılmış, tutulanların temiz ve düzgün şartlarda doğal ihtiyaçlarını karşılayabildiği yerler olmalıdır.[68] 2024 yılında nezarethanelere gerçekleştirilen UÖM ziyaretlerinde bu koşullara dair tespit edilen eksikliklerden biri, gerek nezarethane odalarının gerekse tutulanların kullanımına ayrılmış tuvalet ve banyoların temizliğine ilişkin eksiklikler olmuştur. Bu sebeple temizlik hususunda

60 AİÖK, Genel Rapor [CPT/Inf (92) 3], para. 36.

61 TİHEK, Erzurum İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/40, para. 36, 64, 93 ve 121.

62 TİHEK, Sinop İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/55, para. 40.

63 TİHEK, İstanbul Beşiktaş İlçe Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/59, para. 146, 157, 166.

64 Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği, Madde 21.

65 TİHEK, Erzurum İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Takip Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/40, para. 138; TİHEK, Samsun İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/45, para. 90; TİHEK, İzmir Karaburun İlçe Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2025/9, para. 54.

66 AİÖK, Genel Rapor [CPT/Inf (92) 3], para. 42.

67 *"Yeterli aydınlatma, uyku süresi hariç, kitap okumaya yetecek kadar ışık olmasını ifade eder."*(AİÖK, Genel Rapor [CPT/Inf (92) 3], para. 42.)

68 AİÖK, 2. Genel Rapor, [CPT/Inf (92) 3], para. 42; AİÖK, 12. Genel Rapor, [CPT/Inf (2002) 15], para. 47.

gereken özenin gösterilmesine ve temizlik malzemelerinin hazırda bulundurulmasına yönelik tavsiyeler raporlarda sıkça yer almıştır.[69] Buna ek olarak havalandırma, doğal ve yapay ışık konusunda yetersiz olduğu tespit edilen nezarethanelere[70] yeterli havalandırma ile doğal ve yapay ışıklandırmanın sağlanması önerilmiştir.[71]

Fiziksel koşullara ilişkin diğer bir sorun alanı, erişilebilirlik ilkesinin uygulanması ile ilgili tespitlerdir. Ziyaret edilen nezarethanelerin fiziki şartlarının çoğunlukla erişilebilir olmadığı görülmüştür. Tespitler genellikle; gözaltında tutulanların kullanımına tahsis edilen tuvalet, lavabo ve banyo bölümlerinin engelli veya yaşlıların kullanımına uygun olarak tasarlanmadığı, asansör veya engelli rampası da bulunmaması sebebiyle nezarethanenin erişilebilirlik ilkesini karşılamadığı, nezarethane girişlerinde rampa, tuvalet ve banyo bölümlerinde tutunma barı bulunmadığı ve acil durum butonunun olmadığı yönünde olmuştur. Bu kapsamda BM Engelli Hakları Sözleşmesi'nin 14'üncü maddesine[72] atıf yapılarak tüm nezarethanelerde engelli dostu uygulamalar başlatılması ve nezarethanelerin engellilere uygun hale getirilmesi tavsiyelerinde bulunulmuştur.[73]

Üzerinde durulması gereken bir diğer husus ise, özgürlüğünden yoksun bırakılanların tutulma sürelerine ilişkin bilgilerin yer aldığı nezarethane defterleridir. Nezarethane defterlerinin genellikle düzenli ve eksiksiz bir biçimde tutulduğu görülmüş, yaygın bir sorun

69 TİHEK, Sinop İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/55, para. 23; TİHEK, Samsun İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/45, para. 48; TİHEK, İzmir Karaburun İlçe Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2025/9, para. 49.

70 TİHEK, Ankara Anafartalar Şehit Kâmil Arslan Polis Merkezi Amirliği Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/53, para. 19-20; TİHEK, Erzurum İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Takip Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/40, para. 80 ve 108; TİHEK Sinop İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/55, para. 24; TİHEK, İstanbul Beşiktaş İlçe Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/59, para. 36; TİHEK, İzmir Karaburun İlçe Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2025/9, para. 22.

71 TİHEK, Erzurum İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Takip Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/40, para. 156, 157; TİHEK, Sinop İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/55, para. 63; TİHEK, Ankara Anafartalar Şehit Kâmil Arslan Polis Merkezi Amirliği Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/53, para. 38; TİHEK, İstanbul Beşiktaş İlçe Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/59, para. 143; TİHEK, İzmir Karaburun İlçe Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2025/9, para. 47, 48.

72 BM Engelli Hakları Sözleşmesi Madde 14/2: *"Taraf Devletler engelli kişiler eğer herhangi bir süreç sonunda özgürlüklerinden mahrum edildiyse; bunun diğer bireylerle eşit koşullar altında yapılmasını; engellilerin uluslararası insan hakları hukukuna uygun olarak güvencelere sahip olmasını ve makul düzenlemeye ilişkin hükümler dâhil olmak üzere Sözleşme'nin hedefleri ve ilkeleriyle uyumlu muamele görmesini sağlar."*

73 TİHEK, Erzurum İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Takip Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/40, para. 144; TİHEK, Sinop İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/55, para. 62; TİHEK, Kocaeli İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2025/12, para. 165; TİHEK, Ankara Anafartalar Şehit Kâmil Arslan Polis Merkezi Amirliği Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/53, para. 39; TİHEK, İstanbul Beşiktaş İlçe Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/59, para. 137, 144, 151, 155, 163, 174, 179; TİHEK, İzmir Karaburun İlçe Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2025/9, para. 44, 50.

gözlemlenmemiştir.[74] Ancak bazı ziyaretlerde söz konusu defterlerde görülen eksikliklerle ilgili Emniyet Müdürlüğüne tavsiyede bulunulmuştur.[75]

Jandarma Genel Komutanlığı Nezarethaneleri

İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı bünyesinde, 1.039 nezarethane bulunmaktadır.

Cinsiyetlerine Göre Toplam Gözaltı Sayısı[76]	
Cinsiyet	**Gözaltı Sayısı**
Erkek	51.550
Kadın	3.009
Çocuk	834
Toplam	**55.393**

Tablo 5: 2024 Yılı İçerisinde Jandarma Genel Komutanlığına Bağlı Nezarethanelerde Tutulan Kişi Sayısının Cinsiyete Göre Dağılımı

UÖM, 2024 yılı içerisinde Jandarma Genel Komutanlığı bünyesindeki 5 nezarethaneye ziyaret gerçekleştirmiştir. Gerçekleştirilen ziyaretlerde gözaltı sürecine ilişkin olarak daha önce ifade edildiği üzere; Anayasa, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği gibi ulusal, AİÖK standartları gibi uluslararası standartlar ile öngörülen güvencelere uyulup uyulmadığı dikkatle incelenmektedir. Bu bağlamda 2024 yılında Jandarma Genel Komutanlığı bünyesindeki nezarethanelere yapılan ziyaretlerde genel olarak ulusal ve uluslararası standartlara uygun müstakil bir avukat görüşme odasının hazırlanması[77], temizlik hususunda gereken özenin gösterilmesi[78], fiziksel eksikliklerin giderilmesi[79], defterlerin düzenli tutulması[80] önerilmiştir.

74 TİHEK, Sinop İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/55, para. 36, 53; TİHEK, Samsun İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/45, para. 36; 56, 76; TİHEK, Kocaeli İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2025/12, para. 31, 53, 73, 94, 115; TİHEK, Ankara Anafartalar Şehit Kâmil Arslan Polis Merkezi Amirliği Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/53, para. 30.

75 TİHEK, Erzurum İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Takip Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/40, para. 33, 137; TİHEK, İstanbul Beşiktaş İlçe Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/59, para. 140; TİHEK, İzmir Karaburun İlçe Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2025/9, para. 53.

76 İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığının 28/1/2025 tarihli ve E-83195421-602.03-36088358 sayılı yazısı.

77 TİHEK, Amasya Merkez İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/32, para. 50; TİHEK, Mardin Kızıltepe İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/41, para. 55; TİHEK, İstanbul Sarıyer İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/60, para. 88.

78 TİHEK, Amasya Merkez İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/32, para. 51, 52; TİHEK, Edirne İl Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/39, para. 48; TİHEK, Mardin Kızıltepe İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/41, para. 50; TİHEK, İstanbul Sarıyer İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/60, para. 82.

79 TİHEK, Amasya Merkez İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/32, para. 53.

80 TİHEK, Mardin Kızıltepe İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/41, para. 57; TİHEK, İstanbul Sarıyer İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/60, para. 87.

Jandarma Genel Komutanlığı tarafından Türkiye genelindeki jandarma nezarethanelerine; "Nezarethane Nöbetçisi Acil Yardım Butonu" temin edilmesi, Acil Yardım Butonu cihazının ve nezarethane nöbetçisinin 24 saat görüntü kaydını alan bir kamera açısı içerisinde bulunması ve çağrı sesinin personel tarafından sorunsuz duyulabilmesi; cihazın üstüne "Nezarethane Nöbetçisi Acil Yardım Butonu" şeklinde tanıtım yazısı yazılması; nezarethane nöbetçilerine acil durumlarda bu butonu kullanabileceği hususunun tebliğ edilmesi ve çağrı cihazının bulunduğu yerdeki görevli personelin görev talimatına bu hususu içerir madde eklenmesi yönünde talimat verildiğine ilişkin resmi belgeler incelenmiş, gerekli tedbirlerin alınmaya başlandığı öğrenilmiştir.[81] Söz konusu iyi uygulama örneği Kurumumuz tarafından memnuniyetle karşılanmış olup ülke sathında yaygınlaştırılması teşvik edilmektedir.

Jandarma Genel Komutanlığı bünyesindeki nezarethanelerde, Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesindeki nezarethanelerde olduğu gibi, fiziksel koşullara ilişkin en önemli sorun alanı erişilebilirlik ilkesinin tam anlamıyla hayata geçirilememesidir. Ziyaret edilen nezarethanelerin fiziki şartlarının çoğunlukla engelli erişimine uygun olmadığı görülmüş ve bu durumun düzeltilmesi için tavsiyede bulunulmuştur.[82]

Sahil Güvenlik Komutanlığı Nezarethaneleri ve Göçmen Bekleme Alanları

Sahil Güvenlik Komutanlığı bünyesinde 2 farklı karakol komutanlığında 2'şer kişi kapasiteli ve 2'şer adet olmak üzere toplam 4 adet nezarethane bulunmaktadır.[83]

Sahil Güvenlik Komutanlığının görev alanı içerisinde yakalanan ya da kurtarılan düzensiz göçmenler Sahil Güvenlik Karakol Komutanlıklarının Göçmen Bekleme Alanlarında tutulmaktadır. UÖM, 2024 yılı içerisinde Sahil Güvenlik Komutanlığı bünyesindeki 1 göçmen bekleme alanına ziyaret gerçekleştirmiştir. Ziyarette göçmenlerin tutulma koşulları incelenmiş, kapasitenin yeterli olmadığı bu nedenle ek hizmet binası oluşturulması[84], kadın personel sayısının artırılması[85], temizliğin sağlanması ve hijyen malzemelerinin temin edilmesi[86], göçmenlere gerekli bilgilendirmelerin yapılması[87] tavsiyeleri verilmiştir.

81 TİHEK, Amasya Merkez İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/32, para. 24.

82 TİHEK, Amasya Merkez İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/32, para. 50; TİHEK, Edirne İl Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/39, para. 47; TİHEK, Mardin Kızıltepe İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/41, para. 49; TİHEK, İstanbul Sarıyer İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/60, para. 77, 81.

83 İçişleri Bakanlığı Sahil Güvenlik Komutanlığı'nın 22/1/2025 tarihli ve E-58749384-804-1789052 sayılı resmî yazısı.

84 TİHEK, Aydın Kuşadası Sahil Güvenlik Karakol Komutanlığı Göçmen Bekleme Alanı Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/56, para. 53.

85 TİHEK, Aydın Kuşadası Sahil Güvenlik Karakol Komutanlığı Göçmen Bekleme Alanı Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/56, para. 54.

86 TİHEK, Aydın Kuşadası Sahil Güvenlik Karakol Komutanlığı Göçmen Bekleme Alanı Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/56, para. 44.

87 TİHEK, Aydın Kuşadası Sahil Güvenlik Karakol Komutanlığı Göçmen Bekleme Alanı Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/56, para. 48, 49.

Adliye Nezarethaneleri

UÖM görevi kapsamında ziyaret gerçekleştirilen bir diğer alıkonulma merkezi adliyelerdeki nezarethanelerdir. Bu alanlar genellikle polis bekleme alanı[88] ve jandarma bekleme alanı[89] olmak üzere iki ayrı bekleme alanından oluşmaktadır. Bu alanlarda bulunan nezarethanelerde kişilerin uzun süre tutulmadığı düşünülse de bulundukları süre boyunca yeterli ışıklandırma ve havalandırma şartlarına sahip olmaları beklenmektedir.[90] Ayrıca doğal ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri uygun imkânlara sahip olmaları da önem arz etmektedir.[91]

2.1.3. Kabul Edilemeyen Yolcu Bekleme Alanı

Kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakıldığı yerlerden bir diğeri, havalimanlarındaki kabul edilemeyen yolcu bekleme alanlarıdır. Türkiye'ye girişlerine izin verilmeyen yabancılar, işlemleri sonuçlanıncaya kadar bu alanlarda tutulmaktadır. İlgili mevzuata göre kabul edilemeyen yolcuların[92] geri götürülmesinden, gönderilene kadar beslenme, konaklama ve sağlık giderlerinin karşılanmasından taşıyıcı havayolu firması sorumludur.[93]

2024 yılında kabul edilemeyen yolcu alanlarında toplam 19.071 kişi tutulmuştur.[94] Bu sayı 2023 yılı verisi[95] ile karşılaştırıldığında 2024 yılında kabul edilemeyen yolcu alanlarında tutulan sayısının yaklaşık %0,59 oranında azalış gösterdiği anlaşılmaktadır. 2024 yılında kabul edilemeyen yolcu alanlarında tutulan sayısının en yoğun olduğu illerin 2023 yılında da olduğu gibi İstanbul, Antalya ve Ankara olduğu görülmektedir.

UÖM, 2024 yılı içerisinde 2 havalimanındaki kabul edilemeyen yolcu bekleme alanına ziyaret gerçekleştirmiştir. Ziyaretlerde genel olarak; gün ışığına erişim imkânının sağlanması[96], tutulanların internete erişiminin sağlanması[97], odalarda hazır bulundurulan yastık, battaniye, nevresim ve çarşafın oda dışında temiz bir şekilde hazır bulundurulup kişiye girişte teslim

88 Mahkemede tutuklananlar ile ifadesi alınmak üzere adliyeye getirilen kişilerin ve kesinleşmiş cezası olan ancak ceza infaz kurumunda bulunmayan kişilerin ceza infaz kurumuna götürülmeden önce bekletildikleri alandır.

89 Cezaevlerinden duruşmaya katılmak için getirilen mahpusların bekletildikleri alandır.

90 *"Bütün polis hücreleri, içinde bulundurulan kişi sayısına göre makul büyüklükte olmalı ve gerekli ışıklandırma (uyku süresi hariç, okumaya yetecek kadar ışık) ve havalandırma şartlarına sahip olmalıdır; tercihen hücrelerde doğal ışık olmalıdır."* Avrupa İşkencenin ve İnsanlık dışı veya Onur kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi AİÖK Standartları, CPT/Inf/(2002) 13, para. 47.

91 AİÖK Standartları, CPT/Inf/(2002) 8, para. 42.

92 11/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (z) bendine göre; *"Kabul edilemeyen yolcu: Ülkeye giriş yapabilmek veya ülkeden transit geçebilmek için sınır kapılarına gelen ancak mevzuatta aranan koşulları taşımadığından ülkeye girişine veya ülkeden transit geçişine izin verilmeyen kişidir.*

93 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, Madde 98/1.

94 İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünün 7/2/2025 tarihli ve E-29367668 -61226-2025020711261702725 sayılı resmî yazısı.

95 TİHEK, İşkence ve Kötü Muameleye Karşı Ulusal Önleme Mekanizması 2023 Yılı Raporu.

96 TİHEK, Muğla Milas-Bodrum Havalimanı Kabul Edilemeyen Yolcu Bekleme Alanı Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/65, para. 42.

97 TİHEK, İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı Kabul Edilemeyen Yolcu Bekleme Alanı Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/72, para. 64.

edilmesi[98], çocuklar için oyuncak ve kitap gibi materyallerin bulundurulması[99], fiziksel eksikliklerin giderilmesi ile tadilat ve tamirat işlemlerinin yapılması[100], kabul edilemeyen yolcuların tedaviye erişim imkânları konusunda bilgilendirilmesi[101] hususlarında tespit edilen eksikliklerin giderilmesine yönelik tavsiyelerde bulunulmuştur.

2.1.4. Geri Gönderme Merkezleri

2024 yılı sonu itibariyle sınır dışı edilmek üzere veya istisnai durumlarda uluslararası koruma başvurusu değerlendirilirken[102] idari gözetim altına alınan yabancıların geçici olarak tutuldukları geri gönderme merkezlerinin sayısı 32, geçici barınma merkezlerinin sayısı ise 13'tür.[103]

2024 yılında UÖM tarafından 7 geri gönderme merkezine ziyaret düzenlenmiştir. Ziyaretlerde yabancıların özgürlüklerinden yoksun bırakılma anından itibaren sahip oldukları hukuki güvencelerin yanı sıra tutulma koşulları da incelenmektedir.

İdari gözetim altına alınan yabancıların mümkün olan en kısa sürede ve anladıkları dilde, hakları ve kendilerine uygulanacak usul ve esaslar hakkında bilgilendirilmeleri UÖM kapsamında önem arz etmektedir.[104] TİHEK'in 2024 yılı ziyaretlerinde, yabancıların merkezlere giriş yaptıkları andan itibaren, ilgili merkezde tutulma sebepleri ve süreleri, hak ve yükümlülükleri konusunda bilgilendirilmeleri hususu titizlikle izlenmiştir.[105] Düzenli ve standart bir bilgilendirme süreci bulunmadığı tespit edilen geri gönderme merkezlerinde yabancılara merkeze ilk gelişlerinden itibaren tutulma sebepleri, tahmini kalış süreleri, hakları ve yükümlülükleri konusunda sistematik ve programa bağlı olarak bilgilendirme yapılması önerilmiştir.[106]

AİÖK, idari gözetim altındaki yabancıların, özgürlüklerinin kısıtlanmasının ilk anlarından itibaren; hekime erişim haklarının, tercih ettikleri bir yakınlarını durumlarına dair bilgilendirme haklarının ve avukata erişim haklarının sahip oldukları üç temel hak

98 TİHEK, İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı Kabul Edilemeyen Yolcu Bekleme Alanı Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/72, para. 56; TİHEK, Muğla Milas-Bodrum Havalimanı Kabul Edilemeyen Yolcu Bekleme Alanı Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/65, para. 41.

99 TİHEK, İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı Kabul Edilemeyen Yolcu Bekleme Alanı Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/72, para. 61; TİHEK, Muğla Milas-Bodrum Havalimanı Kabul Edilemeyen Yolcu Bekleme Alanı Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/65, para. 43.

100 TİHEK, İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı Kabul Edilemeyen Yolcu Bekleme Alanı Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/72, para. 54, 55, 60.

101 TİHEK, İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı Kabul Edilemeyen Yolcu Bekleme Alanı Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/72, para. 62.

102 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, Madde 57, 58, 68.

103 İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığının 26/2/2025 tarihli ve E50634521659343505 sayılı resmî yazısı.

104 AİÖK, Yabancılar Mevzuatına Göre Gözetim Altında Tutulan Yabancı Ülke Vatandaşları, CPT/Inf(97)10-part, para. 30.

105 TİHEK, İstanbul Binkılıç Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/48, para. 22, 23; TİHEK, Adana Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/63, para. 22; TİHEK, Şanlıurfa Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/68, para. 25.

106 TİHEK, Ağrı Geri Gönderme Merkezi Takip Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/64, para. 123; TİHEK, Şanlıurfa Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/68, para. 163.

olduğunu vurgulamaktadır.[107] Bu kapsamda geri gönderme merkezlerinde ele alınması gereken önemli hususlardan biri, yabancıların psikolojik danışmanlık da dâhil olmak üzere gerekli tıbbi tedavi imkânlarına erişimlerinin sağlanmasıdır.[108] 2024 yılında ziyaret edilen geri gönderme merkezlerinde revir ve psikososyal destek birimleri bulunmakla birlikte, sunulan sağlık hizmetlerinde aksaklıklar yaşandığı tespit edilmiş ve söz konusu aksaklıkların giderilmesi tavsiye edilmiştir.[109] Bu bağlamda diş hastalıklarında hastaneye sevk süreçlerinin kolaylaştırılması[110] ve salgın hastalıkların önüne geçilmesi[111] için gerekli tedbirlerin alınması özellikle vurgulanmıştır.

İdari gözetim altında tutulan yabancıların dış dünya ile anlamlı bir teması sürdürebilme imkânına sahip olmaları hususu da ayrıca önem arz etmektedir. Bu bağlamda tutulanların isterlerse akrabaları, arkadaşları ve dini, uluslararası ve/veya ulusal sivil toplum kuruluşları ile düzenli olarak irtibat kurabilmelerinin sağlanması gerekmektedir.[112] Yapılan ziyaretlerde merkezlerde tutulan kişilerin hafta içi mesai saatleri içerisinde aileleri ile ankesörlü telefonla veya yüz yüze görüşebildikleri, Merkezlerdeki kantinde telefon kartı satıldığı, ihtiyaç sahibi kişilere İdare tarafından ücretsiz kart sağlanabildiği görülmüştür.[113] Ankesör kullanımında aksaklık yaşandığı tespit edilen geri gönderme merkezlerinde ilgili Türk Telekom İl Müdürlüğüne ankesörlü telefonların onarılması ve gerekli altyapı çalışmalarının yapılması önerilmiştir.[114] Ayrıca bazı merkezlerde yabancıların ziyaretçileri ile görüşme sürelerinin artırılması tavsiyesi verilmiştir.[115]

İdari gözetim altına alınan yabancılar için üç temel haktan biri olan avukata erişim hakkı; avukatla özel konuşma yapabilme, ikamet, idari gözetim, sınır dışı edilme ile ilgili konularda yasal danışmanlığa erişme hakkını ve kendi kendilerine bir avukat atayacak ve ücretini ödeyecek durumda olmayan yabancıların adli yardıma erişimden faydalanabilmelerini içermelidir.[116] Bu kapsamda yapılan ziyaretlerde avukat görüşme odalarının faal olduğu ve kullanıldığı ancak özgürlüğünden yoksun bırakılan yabancıların avukata erişim haklarına dair yeterince bilgi sahibi olmadıkları tespit edilmiş ve adli yardıma başvuru, idari gözetim

107 AİÖK, Özgürlüklerinden Yoksun Bırakılmış Yasa Dışı Göçmenler İçin Koruma Önlemleri, CPT/Inf(2009)27-part, para. 81.

108 APT/UNHCR, Monitoring Immigration Detention: Practical Manual, 2014, p. 159. Ayrıca Bkz. İdari Gözetim Kılavuz İlkeleri, Kılavuz İlke 8, Madde 48/vi.

109 TİHEK, Ağrı Geri Gönderme Merkezi Takip Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/64, para. 145-151; TİHEK, Şanlıurfa Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/68, para. 181, 188; TİHEK, Ağrı Geri Gönderme Merkezi Takip Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/64, para. 161, 162, 166.

110 TİHEK, İstanbul Binkılıç Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/48, para. 87; TİHEK, Ağrı Geri Gönderme Merkezi Takip Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/64, para. 164.

111 TİHEK, İstanbul Binkılıç Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/48, para. 80, 88; TİHEK, Adana Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/63, para. 117; TİHEK, Ağrı Geri Gönderme Merkezi Takip Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/64, para. 163.

112 İdari Gözetim Kılavuz İlkeleri, Kılavuz İlke 8, Madde 48/vii.

113 TİHEK, İstanbul Binkılıç Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/48, para. 67; TİHEK, Adana Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/63, para. 94, 98; TİHEK, Ağrı Geri Gönderme Merkezi Takip Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/64, para. 106, 107.

114 TİHEK, Şanlıurfa Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/68, para. 187.

115 TİHEK, İstanbul Binkılıç Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/48, para. 83.

116 AİÖK, Özgürlüklerinden Yoksun Bırakılmış Yasa Dışı Göçmenler İçin Koruma Önlemleri, para. 82.

kararına itiraz ve uluslararası korumaya başvuru prosedürü konularında bilgilendirici faaliyetlerde bulunmaları için merkezlerin bulunduğu illerdeki baro başkanlıklarına tavsiyelerde bulunulmuştur.[117] Ayrıca bazı merkezlerde avukat görüşme odalarının koşullarına ilişkin bazı sorunlar tespit edilmiştir. Ziyaret gerçekleştirilen ve merkezlerinde yabancıların avukatları ile konuşulanları başkalarının duymayacağı özel bir ortamda görüşebilmesine uygun olmadığı tespit edilen merkezlerde avukat görüşme odalarının bu koşullara uygun olarak düzenlenmesi gerektiği tavsiye edilmiştir.[118]

Üzerinde durulması gereken bir diğer husus, özgürlüğünden yoksun bırakılan yabancıların tutulma koşullarıdır. Yabancıların barındığı alanların yeterli büyüklükte, iyi havalandırılabilir, uygun doğal ve yapay aydınlatmaya sahip olması gerekmektedir. Bu bağlamda 2024 yılında ziyaret edilen merkezlerin fiziksel koşullarının genel olarak iyi olduğu görülmüştür. Ancak ziyaret edilen merkezlerden bazılarında fiziksel koşullara uygun olmayan sayıda yabancı tutulduğu tespit edilmiş ve kalabalıklaşmanın önüne geçilmesi için gerekli tedbirlerin alınması yönünde tavsiyede bulunulmuştur.[119]

Fiziksel koşullara ilişkin diğer bir sorun alanı, erişilebilirlik ilkesinin uygulanması ile ilgili tespitlerdir. Ziyaret edilen ve fiziki şartlarının engelli erişimine uygun olmadığı tespit edilen geri gönderme merkezlerinde Barınan Hakları Kılavuzu'na[120] atıf yapılarak merkezlerin engellilere uygun hale getirilmesi tavsiyelerinde bulunulmuştur.[121] Ziyaret edilen bazı geri gönderme merkezlerinde engellilerin kullanımına uygun tuvalet bulunduğu tespit edilmiş[122], ancak bu tuvaletlerin arızalı olduğu merkezlerde ise tuvaletlerin sürekli kontrol edilmesi tavsiyesinde bulunulmuştur.[123]

Geri gönderme merkezlerinde tutulan yabancıların kişisel temizliği genel temizliğin bir parçasıdır. Bu bağlamda genel temizliğin sağlanabilmesi için her yabancının iklime uygun sıcaklıkta ve düzenli olarak duş alabilmesi ve giysilerini yıkayabilmesi önem arz etmektedir. Ziyaret edilen geri gönderme merkezlerinde genel olarak yabancıların sıcak suya erişimlerinin mümkün olduğu, çamaşırhanede giysilerini yıkayabildikleri görülmüştür.[124] Bu hususta

117 TİHEK, Ağrı Geri Gönderme Merkezi Takip Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/64, para. 170-172.

118 TİHEK, İstanbul Binkılıç Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/48, para. 81; TİHEK, Şanlıurfa Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/68, para. 177.

119 TİHEK, Adana Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/63, para. 122; TİHEK, Ağrı Geri Gönderme Merkezi Takip Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/64, para. 168; TİHEK, Şanlıurfa Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/68, para. 189.

120 *"Engelli barınanlara ayrımcılığa maruz bırakılmaksızın, özel ihtiyaçlarına uygun barınma koşul ve yerleri sağlanmalıdır. Tüm hizmetler fiziksel engeli olan barınanların da erişim sağlayabileceği şekilde verilmeli ve gereken tüm kolaylıklar sağlanmalıdır."* Göç İdaresi Başkanlığı, Uluslararası Göç Örgütü ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği ortak yayını olan Barınan Hakları Kılavuzu, 2014, s. 44

121 TİHEK, İstanbul Binkılıç Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/48, para. 77

122 TİHEK, Ağrı Geri Gönderme Merkezi Takip Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/64, para. 47 ve 131; TİHEK, Adana Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/63, para. 37.

123 TİHEK, Ağrı Geri Gönderme Merkezi Takip Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/64, para. 47 ve 131.

124 TİHEK, İstanbul Binkılıç Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/48, para. 36, 37; TİHEK, Adana Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/63, para. 37, 45, 46; TİHEK, Edirne Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/79, para. 40; TİHEK, Kütahya Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2025/3, para. 33.

bazı geri gönderme merkezlerinde yaşandığı tespit edilen sorunlarla ilgili tavsiyelerde bulunulmuştur.[125]

Yabancıların tutulma koşullarının insan haklarına ilişkin ilke ve standartlara uygun olması, fiziksel olanakların yanı sıra günlerini nasıl geçirdikleri ile de ilgilidir. Geri gönderme merkezlerinde tutulan yabancıların mümkün olduğunca açık bir rejime tabi tutulmaları gerekmektedir.[126] Bu bağlamda geri gönderme merkezlerindeki yabancıların hareket serbestliklerinin mümkün olduğunca az sınırlandırılması, açık havaya serbest (günde bir saatten fazla) erişimlerinin olması, idari gözetim süresinin uzunluğu ile orantılı bir biçimde kapsamlı etkinlik olanaklarına sahip olmaları ve dış dünya ile iletişimlerinin mümkün olduğunca devam ettirilmesi önem arz etmektedir.[127] Bu uygulamalar yabancılar için merkezlerdeki yaşamı iyileştirerek şiddet ve gerilim riskini azaltacak, dolayısıyla bu merkezlerin yönetimini de kolaylaştıracaktır. 2024 yılında gerçekleştirilen ziyaretlerde yabancıların genel olarak günde üç defa havalandırma alanına çıkabildiği görülmüş[128], havalandırma alanının kullanımının düzenine ilişkin bazı geri gönderme merkezlerinde yaşandığı tespit edilen sorunlarla ilgili tavsiyelerde bulunulmuştur.[129]

Kütüphanelerinde kitap sayı ve çeşitliliğinin az olduğu tespit edilen merkezlerde kütüphanedeki kitap sayı ve çeşitliliğinin artırılması[130], kütüphane bulunmayan merkezlerde ise kütüphane oluşturulması önerilmiştir.[131] Ayrıca bazı yabancıların kütüphaneden haberlerinin olmadığının tespit edildiği merkezlerde, yabancıların kütüphane konusunda bilgilendirilmesi tavsiyesi verilmiştir.[132] Merkezlerde yabancılara yönelik ders ve kurslar düzenlendiği görülmüş olup bu konuda eksiklik yaşandığı tespit edilen merkezlerde söz konusu eksikliklerin giderilmesine yönelik tavsiyeler verilmiştir.[133]

Geri gönderme merkezlerine gerçekleştirilen ziyaretlerde personel sayısının yanında niteliğinin de yeterli olup olmadığı, personelin hizmet içi eğitimlerle mesleki bilgilerini geliştirip geliştirmedikleri izlenmiş; genel olarak merkez personelinin insan hakları ile işkence

125 TİHEK, Ağrı Geri Gönderme Merkezi Takip Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/64, para. 137.

126 AİÖK, Gözetim Altında Tutulan Yasa Dışı Göçmenler, CPT/Inf(2017)3.

127 AİÖK, Gözetim Altında Tutulan Yasa Dışı Göçmenler.

128 TİHEK, Adana Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/63, para. 87; TİHEK, Ağrı Geri Gönderme Merkezi Takip Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/64, para. 99; TİHEK, Şanlıurfa Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/68, para. 141; TİHEK, Kütahya Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2025/3, para. 65.

129 TİHEK, Adana Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/63, para. 118; TİHEK, Ağrı Geri Gönderme Merkezi Takip Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/64, para. 152.

130 TİHEK, Ağrı Geri Gönderme Merkezi Takip Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/64, para. 126; TİHEK, Edirne Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/79, para. 113; TİHEK, Kütahya Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2025/3, para. 89.

131 TİHEK, İstanbul Binkılıç Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/48, para. 82; TİHEK, Şanlıurfa Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/68, para. 183.

132 TİHEK, Kütahya Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2025/3, para. 87.

133 TİHEK, Ağrı Geri Gönderme Merkezi Takip Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/64, para. 155, 159, 160; TİHEK, Kütahya Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2025/3, para. 88; TİHEK, Şanlıurfa Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/68, para. 184, 185.

ve kötü muamele konularında eğitim aldığı görülmüş[134], söz konusu eğitimlerin verilmediği geri gönderme merkezlerinde görev yapan personelin hizmet içi eğitim müfredatına, insan hakları ile işkence ve kötü muamele konularının eklenmesi tavsiye edilmiştir.[135]

Son olarak; ziyaretler neticesinde idari gözetim altında tutulan yabancılara uygulanacak olan disiplin prosedürlerine dair bir mevzuat düzenlemesine ihtiyaç olduğu kanaatine ulaşılmış,[136] bu yönde yürütülen çalışmaların tamamlanmasına ilişkin tavsiyeler Göç İdaresi Başkanlığı'nın dikkatine sunulmuştur.[137]

2.1.5. Psikiyatri Merkezleri

Psikiyatri merkezleri, gönüllü olarak veya hukuka uygun biçimde olmak suretiyle istem dışı yatılı psikiyatrik tedavi görenlerin barındırıldığı kamusal veya özel sağlık kuruluşlarıdır. Bu merkezler, UÖM tarafından hastalara yönelik muamelenin ve hastaların tabi oldukları diğer koşulların standartlara uygunluğu bakımından izlenmektedir. Aynı şekilde, mahpusların psikiyatrik tedavi gördüğü yerler de ilgili standartlar bakımından izlenmek üzere UÖM görevi çerçevesinde ziyaret edilmektedir.

2024 yılı sonu itibariyle Türkiye'de 8 ilde kamuya ait toplam 9 ruh sağlığı ve hastalıkları hastanesi bulunmakta olup bu hastanelerin yatak kapasitesi 2.935'tir.[138]

134 TİHEK, Adana Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/63, para. 15; TİHEK, Ağrı Geri Gönderme Merkezi Takip Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/64, para. 19; TİHEK, Kütahya Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2025/3, para. 14.

135 TİHEK, Edirne Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/79, para. 115.

136 AİÖK, 19. Genel Rapor'dan Alıntı [CPT/Inf (2009) 27], para. 88: *"Özgürlüğü kısıtlayıcı tüm merkezlerde açık ve net bir iç yönetmeliğin olması gerek yasa dışı göçmenler gerekse personel için yararlıdır. Bu kuralların farklı dillerde hazırlanıp mevcut hale getirilmesi önemlidir. İç yönetmelik, yapısı gereği öncelikle bilgi verici olmalı ve tutukevindeki günlük yaşamla ilgili mesele, hak ve görevleri en geniş yelpazede ele almalıdır. İç yönetmelik ayrıca disiplin prosedürlerini içermeli ve tutuklulara işledikleri iddia edilen ihlal konusunu öğrenme ve empoze edilen tüm yaptırımlara karşı bağımsız bir mercie müracaat etme hakkı sağlamalıdır. Bu tür bir yönetmeliğin bulunmadığı yerde gayri resmi (ve kontrolsüz) bir disiplin sisteminin gelişmesi riski vardır."*

137 TİHEK, Ağrı Geri Gönderme Merkezi Takip Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/64, para. 169; TİHEK, Şanlıurfa Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2024/68, para. 190; TİHEK, Kütahya Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2025/3, para. 90.

138 Sağlık Bakanlığı Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğünün 10/6/2025 tarihli ve E-95796091-279-278539565 sayılı resmî yazısı.

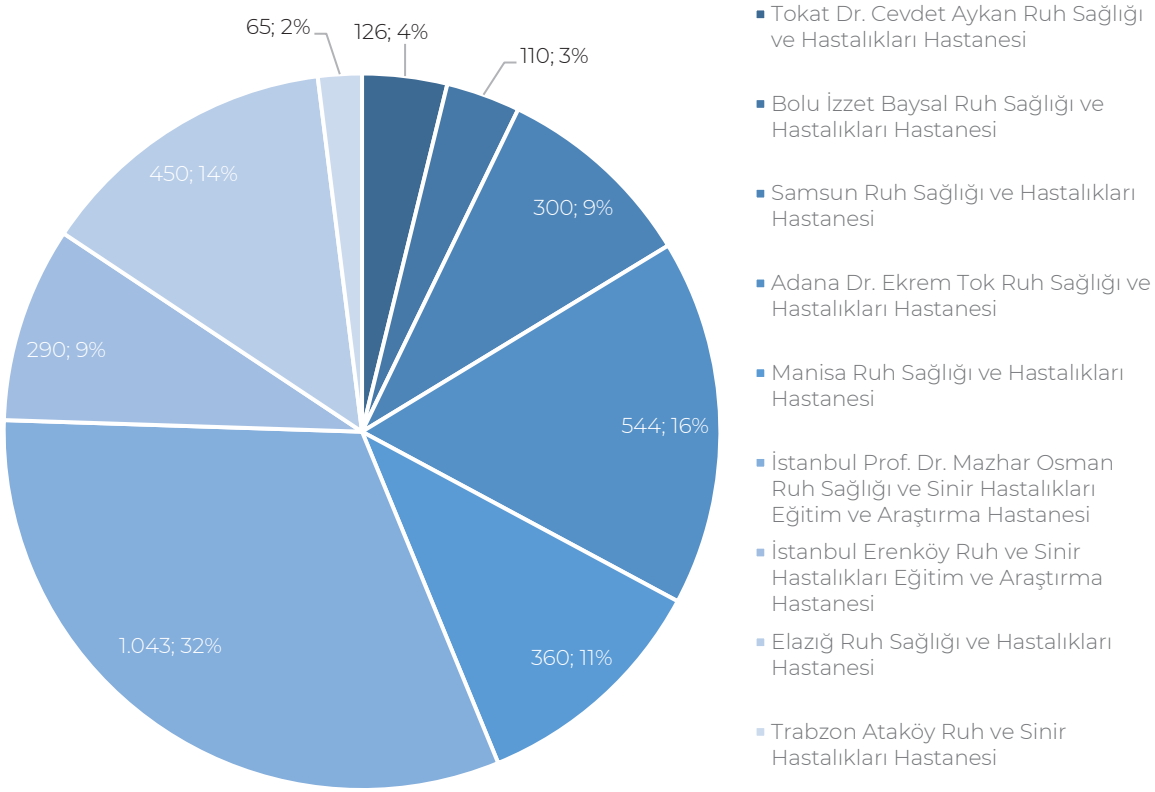

Grafik 2: Toplam Yatak Kapasitesinin Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Hastanelerine Dağılımı

2024 yılında UÖM tarafından 3 ruh ve sinir hastalıkları hastanesi ziyaret edilmiştir. Gerçekleştirilen ziyaretlerde bu hastaneler; tedavi gören kişilere sunulan sağlık hizmetlerinin niteliği ve yürütülme biçiminden tesisin fiziksel koşullarına, personelin sayısal ve niteliksel yeterliliği ile yönetim ve denetimine, yönetim ve personelin hastalara karşı tutumuna kadar çeşitli yönlerden izlenmektedir.[139]

İşkence ve kötü muamele yasağına riayet edilip edilmediği diğer tüm alıkonulma yerlerinde olduğu gibi psikiyatri merkezlerinde de UÖM tarafından öncelikli olarak ele alınan konudur. 2024 yılında yapılan ziyaretlerde hastane yönetimleri ve personel hakkında işkence ve kötü muamele yasağının ihlal edildiğine ilişkin bir iddiayla karşılaşılmamıştır. Hastalarla yapılan görüşmelerde genel olarak personelin tutum ve davranışlarından memnun oldukları görülmüştür.[140]

Kötü muamele yasağının, herhangi bir kasıt olmadan da ihlal edilebilmesi mümkündür.[141] Bu sebeple psikiyatri hastanelerindeki koşulların, olumlu bir tedavi ortamı yaratmaya elverişli

139 AİÖK, 8. Genel Rapor, [CPT/İnf (98) 12], para. 25 vd.

140 TİHEK, Samsun Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2025/19, para. 35.

141 İşkence ve Diğer Zalimane, Gayri İnsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin 16'ncı maddesinde kötü muamele tanımlanırken kasıt unsuruna yer verilmemiştir. Keza AİÖK standartlarında da aynı yaklaşım geçerlidir.

olması gerekmektedir. Bu çerçevede, ziyaret edilen psikiyatri merkezlerinde havalandırma koğuşlarının iyileştirilmesi, hastaların açık havadan yararlanma süresinin artırılması, hastane faaliyet alanı içerisinde ve servislerde bulunan kitapların sayı ve çeşit olarak artırılması hususlarında tavsiyelerde bulunulmuştur.[142]

Psikiyatri merkezlerinde, hastanın kendine ya da çevresine zarar verme riski taşıması halinde, çeşitli zapt etme, tecrit ve tespit yöntemleri kullanılarak kontrolü sağlanabilmektedir. Bu yöntemlerin kullanılmasına ilişkin olarak rehber alınan standart bir kılavuz bulunmamaktadır. Kontrol yöntemlerine ilişkin ise tecrit odasının duvar ve zemininin yumuşak malzeme ile kaplanması, odada var olan eksikliklerin giderilmesi ve oda koşullarının gözden geçirilmesi, tespit ve tecrit uygulamalarına ilişkin kayıt defteri tutulması ve tespit uygulaması sürecinde hastanın düzenli aralıklarla kontrolünün sağlanmasının faydalı olacağı değerlendirilmiştir.[143] Ayrıca hastaların tespit odasından ayrılmalarının akabinde nevresim ve yastık kılıfı benzeri ürünlerin temizleri ile değiştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.[144]

Ziyaret edilen psikiyatri merkezlerinde hastaların bahçeye görevli personel eşliğinde çıkarılarak mümkün olduğunca açık havadan faydalandırılabildikleri, kış aylarında havaların soğuk olması ve bulaşıcı hastalıkların arttığı gerekçeleriyle hastaların bahçeye çıkma sürelerinde değişiklik yapılabildiği veya bahçeye hiç çıkartılmadıkları belirtilmiştir. Bu konuda hastaların firar etmesine imkân veren bahçelerin güvenlikli hale getirilmesi ve açık hava imkânından daha fazla faydalandırılmasının sağlanması noktasında tavsiyelerde bulunulmuştur.[145]

Son olarak psikiyatri merkezlerinde görevli yardımcı personel de dâhil, merkezlerde çalışan tüm personele belirli aralıklarla işkence ve kötü muamelenin önlenmesi eğitimi verilmesi raporlarda üzerinde durulan konular arasında yer almıştır.[146]

2.2. Kişilerin Koruma Altına Alındığı Yerler

UÖM görevinin ifası kapsamında TİHEK, kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakıldığı yerlerin yanı sıra kişilerin koruma altına alındığı yerlere de haberli veya habersiz ziyaret düzenlemektedir. Bu bağlamda özel ihtiyaç sahibi ve hassas durumda bulunan kişilerin kaldıkları yerler UÖM görevi kapsamındadır. Kişilerin koruma altına alındığı bu yerler arasında; huzurevi, yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezi, çocuk evi sitesi, ihtisaslaştırılmış çocuk ev sitesi, engelli bakım ve rehabilitasyon merkezleri yer almaktadır. Bu merkezlere yıllık plan dâhilinde ziyaretler gerçekleştirilmekte, ziyaret sonrası tespit, değerlendirme ve tavsiyeleri içeren bir rapor hazırlanmakta ve bu rapor kamuoyu ile paylaşılmasının yanı sıra ilgili kurum ve kuruluşlara iletilerek tavsiyelerin takibi yapılmaktadır.

142 TİHEK, Samsun Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2025/19, para. 111, 113, 114.

143 TİHEK, Elâzığ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2025/22, para. 144,157,158.

144 TİHEK, Elâzığ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2025/22, para.159.

145 TİHEK, Elâzığ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2025/22, para.42,43,152,153.

146 TİHEK, Samsun Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi Ziyareti Raporu, Rapor No: 2025/19, para. 105.

2024 yılı içinde kişilerin koruma altına alındığı yerler kapsamında olan çocuk evleri sitesi, özel bakım ve rehabilitasyon merkezleri, engelsiz yaşam bakım ve rehabilitasyon merkezi, huzurevi ve yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezleri ziyaret edilmiştir.

2024 yılında kişilerin koruma altına alındığı yerler kapsamında hizmet aldığı merkezlere ilişkin veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

	Merkezlerin Bağlı, İlgili veya İlişkili Olduğu Kurumlar	Hizmet Veren Kamu Kurumu Sayısı	Hizmet Veren Özel Kurum Sayısı	Hizmet Veren Diğer Kamu Kurumları (Belediyeler, MEB)	Kapasitesi
Huzurevi, Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı/ Diğer Kamu Kurumları	169	272	18	38.795
Çocuk Evi, Çocuk Evleri Sitesi ve İhtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Siteleri	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	1362	-	-	16.103
Engelli Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	105	322	-	41

Tablo 6: Kişilerin Koruma Altına Alındığı Yerlere İlişkin Sayısal Veriler[147]

2.2.1. Huzurevi, Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri

Yaşlılar, insani ve güvenli bir ortamda koruma, rehabilitasyon, sosyal ve zihinsel uyarım sağlayan yerlerde kurumsal bakım alabilmeli, bu gibi yerlerde yaşamlarını sürdürürken, onurlarına, inançlarına, ihtiyaçlarına ve mahremiyetlerine tam saygı gösterilmesi hakkı da dâhil olmak üzere insan haklarından ve temel özgürlüklerden yararlanabilmelidir.[148] Çeşitli nedenlerle yaşlı bireyler ihtiyaçlarını tam olarak karşılayamayabilirler. Bu nedenle bireylerin bakım ihtiyacının giderilebilmesi için hem resmi hem özel kurumların varlığı önem arz etmektedir.

Ülkemizde 60 yaş ve üzerindeki kişileri korumak, bakmak, sosyal, psikolojik ve fiziksel gereksinimlerini karşılamak, sürekli bakıma ve rehabilitasyona gereksinim duyanlara bu hizmetleri vermek üzere Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı huzurevi, yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezleri[149] faaliyet göstermektedir. Diğer yandan, gerçek kişiler veya

147 Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 5/2/2025 tarihli ve E-72079556-622.01-14833339 sayılı resmi yazısı.

148 BM, Yaşlılara İlişkin Prensipler, Genel Kurul, 46/91, 16 Aralık 1991, Madde 14.

149 Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği, Madde 2.

özel hukuk tüzel kişilerince açılan 55 yaş ve üzeri sosyal, fiziksel ve moral desteğe ihtiyaç duyan, akıl ve ruh sağlığı yerinde olup, kuruluş bakımına ihtiyacı olan kişiler ile özel bakım yaşlılarının[150] kaldıkları huzurevleri ile yaşlı bakım merkezleri[151] de bu kapsamda çalışmalarını sürdürmektedir. Kişilerin koruma altına alındığı bahse konu yerler UÖM görevi kapsamında ziyaret edilmektedir.

2024 yılı sonu itibariyle Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı olarak 169 huzurevi, diğer kamu kuruluşlarına bağlı olarak 18 huzurevi ve özel hukuk ilişkisi çerçevesinde 272 huzurevi/huzurevi yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezi hizmet vermektedir. Bu merkezlerin kapasite ve mevcutları aşağıdaki grafikte paylaşılmıştır:

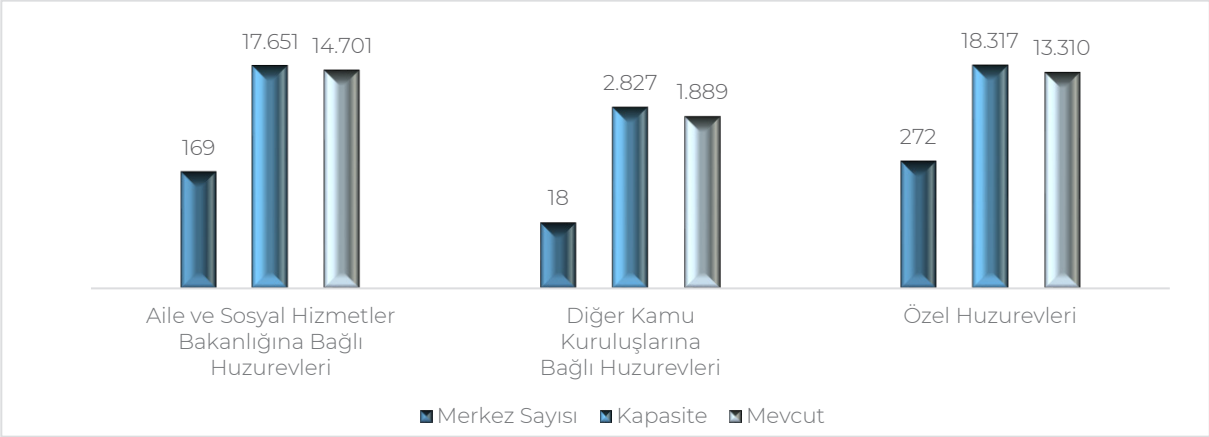

Grafik 3: Huzurevi, Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerine İlişkin Sayısal Veriler

2024 yılı içerisinde UÖM tarafından yaşlı bireylerin kaldığı 3 merkez ziyaret edilmiştir. Söz konusu merkezlerdeki koşulların ısıtma, doğal ve yapay aydınlatma, hijyen, mahremiyet ve havalandırma gibi konularda temel insani ihtiyaçları karşılaması, erişilebilirlik standartlarına uygun olması gerekmektedir. 2024 yılında gerçekleştirilen UÖM ziyaretlerinde bazı merkezlerde, Türk Standartları Enstitüsü (TSE) Erişilebilirlik Belgesi mevcudiyeti ile odalarda acil çağrı butonu mevcudiyeti veya çalışır vaziyette olması hususlarında eksiklikler tespit edilmiştir. Bu merkezlerde kalanlara bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinin yanı sıra dış dünya ile iletişim, açık havada egzersiz ve sosyal etkinlik olanakları da sunulmalıdır.[152]

150 Özel Bakım Yaşlısı: Akıl ve ruh sağlığı yerinde olan veya akıl ve ruh sağlığı yerinde olmadığı halde huzurevi ve yaşlı bakım hizmetlerinin sunumunda diğer hizmet alan yaşlılara karşı herhangi bir olumsuz durum oluşturmadığı sağlık kuruluşlarının psikiyatri kliniklerinden alınacak huzurevi veya yaşlı bakım merkezinde kalmasında bir sakınca olmadığına dair (Değişik ibare: RG-26/9/2008-27009) tabip raporu ile tespit edilen ve bulaşıcı veya sürekli tıbbi bakım gerektiren bir hastalığı bulunmayan, bulaşıcı hastalığı var ise sağlık kuruluşlarının ilgili bölümlerinden alınacak toplu yaşam yerlerinde bakılmasında bir sakınca olmadığına dair (Değişik ibare: RG-26/9/2008-27009) tabip raporu ile tespit edilen yaşlılığa bağlı demans, alzheimer gibi, ağır felçli, yatağa bağımlı veya özel bakımı gerektiren diğer hallerde, başkasının desteğine ihtiyaç duyan yaşlıyı ifade etmektedir. (Özel Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği, Madde 4/1)

151 Özel Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği, Madde 2, Madde 4/h.

152 AİÖK, "Factsheet on Social Care Establishments", CPT/Inf(2020)41.

2024 yılında gerçekleştirilen UÖM ziyaretlerinde görüşme gerçekleştirilen sakinlerin, Merkez İdaresi ve personelinin tutumundan memnun olduğu[153], İdare ve personelle rahatlıkla iletişim kurabildikleri, şikâyet ve taleplerinin dikkate alındığı[154] belirtilmiştir. Buna ek olarak, personel ve hizmet alan kişilerin sağlıklı iletişimlerinin devamı amacıyla Merkezde çalışan personelin kişiler arası iletişim, hassas gruplara mensup bireylerle iletişim ile işkence ve kötü muamelenin önlenmesi konularında eğitim almasının sağlanması[155] gibi tavsiyelerde bulunulmuştur.

Bunlara ilaveten huzurevlerinde ve yaşlı bakım merkezlerinde kalan kişilerin profili dikkate alınarak söz konusu merkezlerde TSE Erişilebilirlik Belgesi'nin alınması için gerekli işlemlerin yapılması, odaların tamamına acil çağrı butonu eklenmesi için gerekli çalışmaların yapılması ve çalışır vaziyette olmayanların arızalarının giderilmesi[156], odalarında bulunan tuvaletlerin zemininin fayans kaplama olduğu görüldüğünden sakinlerin kaymasını engelleyici önlemlerin alınması, Merkez bünyesinde farklı niteliklere sahip yaşlıların bulunduğu katlar arasında kontrolsüz geçişi önleyecek tarzda düzenlemelerin yapılması[157] gibi tavsiyelerde bulunulmuştur.

Yaşlı kişilerin kaldığı yerlerde sağlık hizmetlerinin standardı da önem arz etmektedir. Bu kapsamda en az 6 ayda bir olmak üzere bir diş hekiminin Merkeze gelerek sakinlerin ağız ve diş sağlığı kontrollerini yapması[158], bir fizyoterapistin sürekli görevlendirildiği ve sakinlerin ihtiyaç duyduklarında hizmet alabilecekleri bir fizik tedavi bölümünün kurulması, Merkezdeki sakinlerin diş ve göz sağlığının düzenli aralıklarla takip edilmesi[159] tavsiyelerinde bulunulmuştur.

Yaşlı kişilerin kaldığı kurumların çevre şartlarının iyileştirilmesi amacıyla ilgili belediyelere, otobüs sefer sıklığının artırılarak güzergâhın Merkez önünden geçecek şekilde ayarlanması ve Merkez bahçesindeki kanalizasyon kokusunun sakinlere verdiği rahatsızlık ve sinek sorununu artırdığı da göz önünde bulundurularak gerekli altyapı çalışmalarının yürütülmesi[160] tavsiye edilmiştir.

153 TİHEK, Darüşşafaka Cemiyeti Özel Urla Yaşam Huzurevi ve Yaşlı Bakım Merkezi Ziyareti Raporu, para. 69.

154 TİHEK, Sivas Huzurevi, Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü Ziyareti Raporu, para. 44.

155 TİHEK, Uşak Huzurevi, Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü Ziyareti Raporu, para. 94.

156 TİHEK, Uşak Huzurevi, Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü Ziyareti Raporu, para. 93.

157 TİHEK, Darüşşafaka Cemiyeti Özel Urla Yaşam Huzurevi ve Yaşlı Bakım Merkezi Ziyareti Raporu, para. 135-136.

158 TİHEK, Sivas Huzurevi, Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü Ziyareti Raporu, para. 95.

159 TİHEK, Darüşşafaka Cemiyeti Özel Urla Yaşam Huzurevi ve Yaşlı Bakım Merkezi Ziyareti Raporu, para 142-143.

160 TİHEK, Sivas Huzurevi, Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü Ziyareti Raporu, para. 91.

2.2.2. Çocuk Evi Siteleri ve İhtisaslaştırılmış Çocuk Evi Siteleri

UÖM görevi kapsamında ziyaret edilen yerlerden biri de çocukların koruma altına alındıkları çocuk bakım kuruluşlarıdır.[161] Bu bağlamda Kurumumuz tarafından 2024 yılı içerisinde çocuklarla ilgili ziyaret edilen yerler arasında çocuk evi siteleri bulunmaktadır.

Çocuk bakım kuruluşları, kuruluşların yapısına ve hizmet grubuna göre değişmektedir. Çocuk evleri, çocuk evi siteleri ve ihtisaslaştırılmış çocuk evleri sitesi olarak üç farklı model ile hizmet sunumu sağlanmaktadır. "Çocuk evi siteleri", korunma ihtiyacı olan çocukların bakımlarının sağlandığı aynı yerleşkede bulunan birden fazla ev tipi sosyal hizmet biriminden oluşan kuruluşları; "çocuk evleri", korunma ihtiyacı olan çocukların bakımlarının sağlandığı, mesken niteliğindeki yatılı ev tipi sosyal hizmet birimlerini; "ihtisaslaştırılmış çocuk evleri sitesi" ise aynı yerleşkede bulunan birden fazla ev tipi sosyal hizmet biriminden oluşan ve çocukların psikososyal ihtiyacına veya suça sürüklenme durumuna göre ihtisaslaştırılmış olmasını ifade etmektedir.[162]

Türkiye'de 2024 yılı sonu itibariyle toplam 80 Çocuk Evleri Koordinasyon Merkezi Müdürlüklerine bağlı 1.185 çocuk evi, 119 çocuk evleri sitesi ve 58 ihtisaslaştırılmış çocuk evleri sitesi bulunmakta olup sayı ve kapasitelerine ilişkin sayısal veriler aşağıda yer almaktadır:

Kuruluş	Sayı	Kapasite
Çocuk Evleri	1.185	6.796
Çocuk Evleri Sitesi	119	7.432
İhtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Sitesi	58	1.875
Toplam	**1.362**	**16.103**

Tablo 7: Çocuk Evleri, Çocuk Evi Siteleri ve İhtisaslaşmış Çocuk Evi Sitelerine İlişkin Sayısal Veriler[163]

2024 yılında UÖM tarafından, çocukların koruma altına alındığı 4 merkez ziyaret edilmiştir. Ziyaret edilen merkezlerde hizmet alan çocukların yaşam koşulları, sosyal aktiviteler, sağlık, eğitim ve psikososyal hizmetlere erişimleri, dış dünya ile iletişimleri ve merkezlerin fiziksel olanakları ele alınmıştır.

Ziyaretlerde kendileriyle görüşme yapılan çocuklar; İdare ile iletişim kurmakta herhangi bir sorun yaşamadıklarını ve genel olarak personelin tutum ve yaklaşımından memnun olduklarını ifade etmiştir.[164] Bununla birlikte çocukların istek ve şikâyetlerini İdari birimlere

161 Çocuk bakım kuruluşları: Korunma ihtiyacı olan çocukların bakım ve barınma ihtiyacının karşılandığı ev tipi sosyal hizmet birimlerinden olan çocuk evlerinin bağlı olduğu çocuk evleri koordinasyon merkezleri ile aynı yerleşkede bulunan birden fazla ev tipi sosyal hizmet biriminden oluşan ve çocukların psikososyal ihtiyacına veya suça sürüklenme durumuna göre ihtisaslaştırılan çocuk evleri sitelerini ifade etmektedir. (Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, Madde 3/ğ)

162 Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, Madde 3.

163 Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 5/2/2025 tarihli ve E-72079556-622.01-14833339 sayılı resmi yazısı.

164 TİHEK, Sivas Dört Eylül Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü Ziyareti Raporu, para. 44.

iletilebilmesi için, İdari bina girişinde dilek ve şikâyet kutuları bulunmakla birlikte etkili bir şekilde kullanılabilmesi için gerekli çalışmaların yürütülmesi tavsiyesinde bulunulmuştur.[165]

Görüşülen çocuklar, sağlık ve bakım hizmetlerin yürütülmesinde genel anlamda bir aksaklık olmadığını, kendileriyle ilgilenildiğini, acil durumlarda ise hastaneye götürüldüklerini, aldıkları hizmetten memnun olduklarını ifade etmişlerdir.[166] Yine sağlık hizmetlerinin etkin yürütülmesi için evlerde bulunan ecza dolaplarının temel ilk yardım malzemeleri temin edilerek yeniden düzenlenmesi, çocuklar için kullanılan göz damlalarının kişisel olarak ayrıştırılması ve ortak kullanımlarının engellenmesi yönünde tavsiyeler verilmiştir.[167] Sistemin iyileştirilmesi ve hizmet sunumunun kolaylaştırılması için, MHRS sisteminde onaylı randevu uygulamasına geçilmesi sebebiyle çocuk evlerinde yaşanan hastane randevusu almaya ilişkin sorunların tespit edilerek düzeltilmesi amacıyla Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile ortak bir çalışmanın yürütülmesi[168] ziyaret raporundaki bir diğer tavsiyedir.

UÖM olarak çocuk evlerine yapılan ziyaretlerde eğitim faaliyetleri ve farkındalık çalışmaları gibi konular da ele alınmaktadır. Bu kapsamda Merkezde görev yapan tüm personelin insan hakları eğitimi almasının sağlanması[169], çocukları sigara içme alışkanlığı dâhil zararlı alışkanlıklardan uzak tutmak ve farkındalık kazandırmak amacıyla eğitim ve bilgilendirme çalışmalarının yapılması için gerekli adımların atılması, çocuk evlerinde kalan çocukların özellikle çocuk hakları ve insan hakları konularında bilinçlenmelerini sağlayacak tarzda eğitim programlarına katılımlarının sağlanması ve bu alanlarda hem çocuklara hem de personele yönelik bilinçlendirme çalışmalarının yapılması[170], uyuz, mantar vb. bulaşıcı hastalıklar ile ilgili olarak Merkezde kalan çocuklara eğitim verilmesi[171] tavsiyelerimiz arasında yer almaktadır.

Ziyaret edilen merkezlerde evlerin genel olarak temiz ve düzenli olduğu gözlemlenmiştir.[172] Bununla birlikte, merkezlerde fiziksel koşulların daha iyi duruma getirilmesi için tespit edilen hususlarla ilgili, pencerelerin açılmasını engellemek amacıyla vidalanması nedeniyle gerçekleşen havalandırma sorununun çözülmesi, tadilat gerektiren noktaların belirlenmesi ve gerekli işlemlerin yapılması, mekânın dışarıdan görülmesinin buzlu cam ile engellenmesi uygulaması yerine doğal aydınlatmayı engellemeyecek bir uygulamanın hayata geçirilmesi[173], merkezlerin erişilebilirlik belgesi alması için gerekli çalışmaların yapılması[174] ve erişilebilirliği düzenleyen ve aynı zamanda erişilebilirliğe ilişkin denetimleri koordine etme görevi bulunan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının kendi bünyesinde bulunan kuruluşlarının

165 TİHEK, Sivas Dört Eylül Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü Ziyareti Raporu, para. 101.

166 TİHEK, Kayseri Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü Ziyareti Raporu, para. 54.

167 TİHEK, Afyonkarahisar Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü Ziyareti Raporu, para. 115-117.

168 TİHEK, Afyonkarahisar Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü Ziyareti Raporu, para 125.

169 TİHEK, Kayseri Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü Ziyareti Raporu, para. 84.

170 TİHEK, Kayseri Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü Ziyareti Raporu, para. 87-90.

171 TİHEK, Sivas Dört Eylül Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü Ziyareti Raporu, para. 93.

172 TİHEK, Afyonkarahisar Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü Ziyareti Raporu, para. 39.

173 TİHEK, Afyonkarahisar Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü Ziyareti Raporu, para. 112.

174 TİHEK, Sivas Dört Eylül Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü Ziyareti Raporu, para. 86.

erişilebilirlik bağlamındaki problemlerinin giderilmesi için Türkiye genelindeki çalışmaların yoğunlaştırması[175] yönünde tavsiyelerde bulunulmuştur.

2.2.3. Engelli Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri

Engelli bakım ve rehabilitasyon merkezleri; fiziksel, zihinsel veya ruhsal bir engeli nedeniyle bakıma muhtaç olan ve bakıma muhtaçlığı sosyal inceleme raporu ile tespit edilen bireylerin bakımları için yerleştirildikleri yatılı ve/veya gündüzlü hizmet veren; resmî kurum/kuruluşlar[176] veya gerçek kişi ve özel hukuk tüzel kişileri tarafından açılan ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından denetlenen sosyal hizmet kuruluşu statüsündeki merkezlerdir.[177] Ayrıca bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde kalmaktayken haklarında hafif ve orta derecede engelleri bulunduğuna dair rapor düzenlenenler için engelli bakım ve rehabilitasyon merkezleri dışında, engelli bireylerin toplumsal yaşamda daha aktif olması amacıyla Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından geliştirilen evde bakım ve rehabilitasyon odaklı hizmet modeli çerçevesinde faaliyet yürüten "umut evleri" de bulunmaktadır.[178]

2024 yılı sonu itibariyle 105 resmi sürekli bakım kuruluşunda 6.765 engelli birey bakım hizmetinden yararlanmakta, 322 özel bakım merkezinde ise 30.453 engelli birey yatılı bakım hizmeti almakta olup sayı ve kapasitelerine ilişkin sayısal veriler aşağıda yer almaktadır:

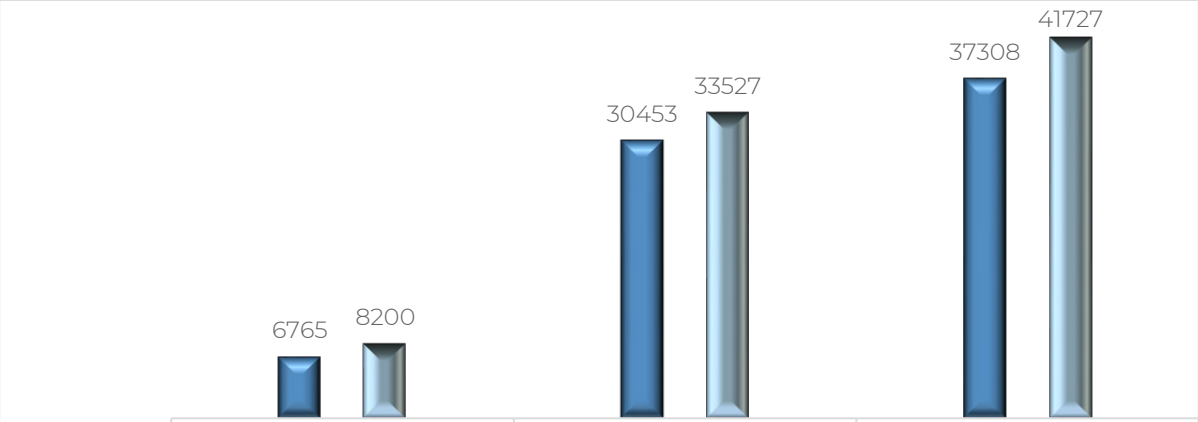

	Resmi Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri	Özel Bakım Merkezleri	TOPLAM
Mevcut	6.765	30.453	37.218
Kapasite	8.200	33.527	41.727

Grafik 4: Resmi ve Özel Engelli Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerinin Kapasiteleri ve Merkezlerde Bakım Hizmeti Alan Engelli Sayısı[179]

2024 yılında UÖM görevi kapsamında 2 resmi ve 2 özel olmak üzere engelli bireylerin hizmet aldığı toplam 4 merkez ziyaret edilmiştir.

175 TİHEK, İstanbul Göztepe Semiha Şakir Çocuk Evleri Müdürlüğü Ziyareti Raporu, para. 86.

176 Bakıma Muhtaç Özürlülere Yönelik Resmî Kurum ve Kuruluşlar Bakım Merkezleri Yönetmeliği, Madde 4.

177 Engelli Bireylere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliği.

178 Engelli Bireylere Yönelik Umut Evleri Yönergesi.

179 Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 5/2/2025 tarihli ve E-72079556-622.01-14833339 sayılı resmi yazısı.

UÖM, engelli bireylerin kaldığı merkezlere düzenlediği ziyaretlerde, Merkezin ilgili engel grubuna uygun koşullarda olmasını ve sunulan hizmetlerin mevzuata ve uluslararası standartlara uygunluğunu incelemektedir. Ayrıca bu merkezlere düzenlenen ziyaretlerde oluşturulan heyetlerde farklı alanlardan uzman bulundurulmaya özen gösterilmektedir.

Engelli bireylerin kaldıkları merkezlere gerçekleştirilen UÖM ziyaretlerinde ısıtma, doğal ve yapay aydınlatma, hijyen ve havalandırma gibi konulardaki temel insani ihtiyaçların karşılanması, kişiselleştirilmiş alan, mahremiyet gereksinimleri, erişilebilirlik standartları, bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinin işleyişi, dış dünya ile iletişim, açık havada egzersiz ve sosyal etkinlik olanakları gibi konulara dikkat edilmektedir.

2024 yılında ziyaret edilen merkezlerde fiziksel koşulların iyileştirilmesi amacıyla bazı tavsiyelerde bulunulmuştur. Tutamaç eksikliği gibi tespitler sebebiyle bazı merkezlerdeki tuvaletlerin ve banyoların engelliler için erişilebilir hale getirilmesi[180], oda ve koridorlarda bulunan prizlere koruyucu kapak, dolap vb. eşyalarda bulunan köşe ve sivri uçlara köşe koruyucu takılması ile yatak başlıklarının demir yerine daha yumuşak bir malzemeden yapılması[181] gibi hususlarda tavsiyelerde bulunulmuştur.

Gerçekleştirilen ziyaretlerde dikkat edilen bir diğer husus, personelin insan hakları ve işkence ve kötü muamele eğitimi alıp almadığıdır. Bu kapsamda, gerçekleştirilen ziyaretler neticesinde insan hakları ve işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitim verilmesi[182] yönünde tavsiyeler bulunmaktadır. Ayrıca merdiven köşe boşluklarında yer alan kör noktalarının giderilmesi için önleyici mahiyette bu alanlara ilave kameralar takılması[183] tavsiyeler arasında yer almaktadır.

Son olarak, UÖM görevi kapsamında yapılan ziyaretlerde Merkezlerin erişilebilirlik standartlarına uygunluğu ziyaret raporlarında tavsiye edilen konular arasındadır. Merkezlerin erişilebilirlik belgesi alması için gerekli çalışmaların yapılması ve erişilebilirliği düzenleyen ve aynı zamanda erişilebilirliğe ilişkin denetimleri koordine etme görevi bulunan ASHB'nın kendi bünyesinde bulunan kuruluşlarının erişilebilirlik bağlamındaki problemlerinin giderilmesi için Türkiye genelindeki çalışmaların yoğunlaştırması[184] yönünde tavsiyelerde bulunulmuştur.

180 TİHEK, Yozgat Özel Çamlık Bakım Merkezi Ziyareti Raporu, para. 104.

181 TİHEK, Şanlıurfa Özel Yaşam Yolu Bakım Merkezi Ziyareti Raporu, para. 87.

182 TİHEK, Yozgat Özel Çamlık Bakım Merkezi Ziyareti Raporu, para. 103.

183 TİHEK, Şanlıurfa Özel Yaşam Yolu Bakım Merkezi Ziyareti Raporu, para 89.

184 TİHEK, Sinop Engelsiz Bakım, Yaşam ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü Ziyareti Raporu, para. 103.

TİHEK

III. BÖLÜM

3.1. Ziyaretler

UÖM olarak TİHEK'e, 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendi ile "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek" görevi verilmiştir. İşkence ve kötü muamelenin önlenebilmesi, alıkonulma yerlerinin koşullarının ve bu yerlerde alıkonulan kişilere yönelik muamelelerin iyileştirilmesi amacıyla gerçekleştirilen bu ziyaretler;[185]

OPCAT ZİYARETLERİ

- Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilere yönelik muameleyi gözlemleme ve değerlendirmede bulunmayı,
- Daha önce ziyarette bulunulmuş alıkonulma ve koruma merkezlerindeki ziyaret sonrası gelişmeleri görmek amaçlı takip ziyaretlerini,
- İşkence ve kötü muameleye ilişkin iddia ve başvuruları incelemek üzere gerçekleştirilecek haberli/habersiz bütün ziyaretleri, kapsamaktadır.

3.1.1. Ziyaret Edilen Merkezler

2024 yılında toplam 35 ilde 72 merkez ziyaret edilmiştir. Ziyaret gerçekleştirilen merkezlere ait bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

	Ziyaret Tarihi	İl	Ziyaret Edilen Merkez
1	21/2/2024	Amasya	Amasya Merkez İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri
2	22/2/2024	Amasya	Amasya Gümüşhacıköy Açık Ceza İnfaz Kurumu
3	22-23/2/2024	Adana	Adana Geri Gönderme Merkezi
4	26/2/2024	Mardin	Mardin Kızıltepe İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri
5	26-27/2/2024	Şanlıurfa	Şanlıurfa Geri Gönderme Merkezi
6	27-28/2/2024	Mardin	Mardin Midyat M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
7	28/2/2024	Şanlıurfa	Şanlıurfa Karaköprü Özel Yaşam Yolu Bakım Merkezi
8	6/3/2024	Erzurum	Erzurum İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri
9	7/3/2024	Erzurum	Erzurum Açık Ceza İnfaz Kurumu
10	20/3/2024	Ankara	Ankara Kalecik Açık Ceza İnfaz Kurumu
11	25/3/2024	İzmir	İzmir Urla Yaşam Özel Huzurevi ve Bakım Merkezi

185 Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, Madde 96.

12	26/3/2024	İzmir	İzmir Urla Çocuk Eğitimevi
13	17/4/2024	Aydın	Aydın Kuşadası Sahil Güvenlik Karakol Komutanlığı Göçmen Bekleme Alanı
14	17/4/2024	Sinop	Sinop İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri
15	18/4/2024	Sinop	Sinop Engelsiz Yaşam, Bakım, Rehabilitasyon ve Aile Danışma Merkezi
16	18-19/4/2024	Aydın	Aydın E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
17	6/5/2024	Edirne	Edirne İl Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri
18	7-8/5/2024	Edirne	Edirne Geri Gönderme Merkezi
19	9/5/2024	Ankara	Ankara Sincan 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
20	15-16/5/2024	Ankara	Ankara Sincan 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
21	21-22/5/2024	Ankara	Ankara Sincan 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
22	27/5/2024	Muğla	Muğla Milas-Bodrum Havalimanı Kabul Edilemeyen Yolcu Bekleme Alanı
23	28-29/5/2024	Muğla	Muğla E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
24	3/6/2024	Kayseri	Kayseri Çocuk Evleri Sitesi
25	4-5/6/2024	Kayseri	Kayseri Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
26	5/6/2024	Ağrı	Ağrı Patnos L Tipi Kapalı Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
27	6/6/2024	Ağrı	Ağrı Geri Gönderme Merkezi
28	13-14/6/2024	Antalya	Antalya Geri Gönderme Merkezi
29	1/7/2024	İstanbul	İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı Transit Geçiş Merkezi
30	2-3/7/2024	İstanbul	İstanbul Maltepe Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
31	3/7/2024	Sivas	Sivas Dört Eylül Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü
32	4/7/2024	Sivas	Sivas Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi
33	4/7/2024	İstanbul	İstanbul Sarıyer Zekeriyaköy Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri
34	9-10/7/2024	Afyonkarahisar	Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
35	11/7/2024	Afyonkarahisar	Afyonkarahisar Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü (13-18 Kız Çocuk)
36	23/7/2024	Ankara	Ankara Etlik Şehir Hastanesi Mahkûm ve Tutuklular Koğuşu
37	24-25/7/2024	Ankara	Ankara Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

38	29-30/7/2024	İstanbul	İstanbul Marmara 8 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
39	30/7/2024	Yozgat	Yozgat Özel Çamlık Bakım Merkezi
40	31/7/2024-1/8/2024	Yozgat	Yozgat 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
41	31/7/2024-1/8/2024	İstanbul	İstanbul Marmara Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
42	13/8/2024	Uşak	Uşak E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
43	15/8/2024	Uşak	Uşak Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi
44	20-21/8/2024	Kütahya	Kütahya Tavşanlı T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
45	22/8/2024	Kütahya	Kütahya Geri Gönderme Merkezi
46	3/9/2024	Muş	Muş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
47	16-17/9/2024	Diyarbakır	Diyarbakır 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
48	18-19/9/2024	Diyarbakır	Diyarbakır Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
49	26/9/2024	Ankara	Ankara Kızılcahamam Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
50	3/10/2024	Kırıkkale	Kırıkkale Delice Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
51	8-9/10/2024	Ankara	Ankara Sincan 3 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
52	14/10/2024	İzmir	İzmir Karaburun İlçe Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri
53	15/10/2024	İzmir	İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
54	15/10/2024	Samsun	Samsun Kavak Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
55	16-17/10/2024	Samsun	Samsun Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi
56	24/10/2024	Bolu	Bolu T Tipi Kapalı Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
57	5/11/2024	Kocaeli	Kocaeli 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
58	7/11/2024	Kocaeli	Kocaeli İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri
59	11/11/2024	Çorum	Çorum L Tipi Kapalı Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
60	12/11/2024	Gaziantep	Gaziantep Şahinbey İlçe Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri
61	13/11/2024	Gaziantep	Gaziantep L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
62	14-15/11/2024	Konya	Konya Ereğli 1 No.lu Y Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
63	18/11/2024	Erzincan	Erzincan İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri
64	19/11/.2024	Erzincan	Erzincan Engelsiz Yaşam Bakım, Rehabilitasyon ve Aile Danışma Merkezi
65	27/11/2024	Mersin	Mersin Silifke İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri

66	28/11/2024	Mersin	Mersin Tarsus Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
67	4-5/12/2024	Tokat	Tokat Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi
68	10-11/12/2024	Balıkesir	Bandırma 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
69	17/12/2024	Çankırı	Çankırı Geri Gönderme Merkezi
70	24/12/2024	İzmir	İzmir Göztepe Semiha Şakir Çocuk Evleri Sitesi
71	24/12/2024	Elâzığ	Elâzığ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi
72	26/12/2024	Elâzığ	Elâzığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Tablo 8: Ziyaret Edilen Merkezler

3.1.2. Ziyaret İstatistikleri

2024 Yılı Ziyaretlerinin Merkez Türüne Göre Dağılımı		
Merkez Türü	Sayı	Yüzde
Ceza İnfaz Kurumu	35	48
Nezarethane	12	17
Engelli ve Özel Bakım Merkezi	4	5
Geri Gönderme Merkezi	7	10
Ruh ve Sinir Hastalıkları Merkezi	4	5
Çocuk Evleri	3	4
Huzurevi ve Rehabilitasyon Merkezi	3	4
Kabul Edilemeyen Yolcu Bekleme Alanı (Transit Geçiş Merkezi)	2	3
Adliye Binası Mahpus Bekleme Alanı	1	2
Çocuk Eğitimevi	1	2
Toplam	**72**	**100**

Tablo 9: 2024 Yılı Ziyaretlerinin Merkez Türüne Göre Dağılımı

UÖM görevi kapsamında özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirilmekte olup 2024 yılında bu ziyaretlerin **tamamı habersiz** gerçekleştirilmiştir.

Ziyaret Şekline Göre Dağılım	
Habersiz Ziyaret Sayısı	Haberli Ziyaret Sayısı
72 (%100)	0 (%0)

Tablo 10: Ziyaret Şekline Göre Dağılım

UÖM görevi kapsamında özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere ilk ziyaret gerçekleştirildiği gibi, daha önce ziyaret edilen merkezdeki vaki gelişmeleri ve verilen tavsiyelerin hayata geçip geçmediğini değerlendirmek üzere takip ziyaretleri de gerçekleştirilebilmektedir. 2024 yılında UÖM kapsamında gerçekleştirilen 72 ziyaretin 62'si izleme ziyareti, 10'u takip ziyaretidir. Bu ziyaretlerden; Çankırı Geri Gönderme Merkezi ziyareti Türk Kızılayı yetkilileri ile birlikte ortak ziyaret olarak gerçekleştirilmiştir. Ziyaret usulüne göre dağılım aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Ziyaret Usulüne Göre Dağılım	
İlk Ziyaret Sayısı	Takip Ziyareti Sayısı
62 (%86)	10 (%14)

Tablo 11: Ziyaret Usulüne Göre Dağılım

3.1.3. 2024 Yılına İlişkin Ziyaret Raporları

2024 yılı içerisinde UÖM görevi kapsamında Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu tarafından kabul edilen ve ilgili kurum ve kuruluşlara yönelik tavsiyeleri içeren 83 rapor bulunmaktadır.

2024 Yılı İçerisinde Kabul Edilen Raporlar	Rapor No
Antalya S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/1
Denizli T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/2
Trabzon Of İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyareti Raporu	2024/3
Manisa Yunus Emre İhtisaslaşmış Çocuk Evleri Raporu	2024/4
Trabzon Ataköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi Takip Ziyareti Raporu	2024/5
Antalya Havalimanı Transit Geçiş Merkezi Ziyareti Raporu	2024/6
Artvin Ardanuç Açık Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/7
Muğla Dalaman Havalimanı Kabul Edilemeyen Yolcu Bekleme Alanı Ziyareti Raporu	2024/8
Ordu Ünye M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/9
Siirt Eruh İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyareti Raporu	2024/10
Van Özel Kardelen Bakım Merkezi Ziyareti Raporu	2024/11
Tokat T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/12
Bursa Sırameşeler Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü Ziyareti Raporu	2024/13
İstanbul Metris R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/14
Malatya Engelsiz Yaşam Bakım Rehabilitasyon ve Aile Danışma Merkezi Ziyareti Raporu	2024/15
Mersin İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu	2024/16
Diyarbakır Adliyesi Nezarethaneleri Ziyareti Raporu	2024/17
Tekirdağ Dumlu 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/18

Adana F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu	2024/19
Ankara Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/20
Ankara Çocuk Eğitimevi Ziyareti Raporu	2024/21
Afyonkarahisar 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/22
Diyarbakır 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/23
Kırşehir S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/24
Nevşehir Hacıbektaş Rıfat Kartal Huzurevi Ziyareti Raporu	2024/25
İzmir 1 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/26
Ankara Ayaş Açık Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/27
İstanbul Maltepe 2 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/28
Şanlıurfa Karaköprü İhtisaslaşmış Çocuk Evleri Sitesi Raporu	2024/29
Adana Dr. Ekrem Tok Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi Takip Ziyareti Raporu	2024/30
Amasya Gümüşhacıköy Açık Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/31
Amasya Merkez İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyareti Raporu	2024/32
Ankara Akyurt Geri Gönderme Merkezi Takip Ziyareti Raporu	2024/33
Bursa Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu	2024/34
Şanlıurfa İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Takip Ziyareti Raporu	2024/35
Mardin Midyat M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/36
Gaziantep Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Ziyareti Raporu	2024/37
İstanbul Otizm Bakım, Rehabilitasyon ve Aile Danışma Merkezi Müdürlüğü Takip Ziyareti Raporu	2024/38
Edirne İl Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyareti Raporu	2024/39
Erzurum İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Takip Ziyareti Raporu	2024/40
Mardin Kızıltepe İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyareti	2024/41
İzmir Urla Çocuk Eğitimevi Ziyareti Raporu	2024/42
Ankara Sincan 4 No.Lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/43
Aydın E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/44
Samsun İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Takip Ziyareti Raporu	2024/45
İzmir Darüşşafaka Cemiyeti Özel Urla Yaşam Huzurevi ve Yaşlı Bakım Merkezi Ziyareti Raporu	2024/46
Ankara Elmadağ Kadın Açık Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu	2024/47
İstanbul Binkılıç Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu	2024/48
İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi Ziyareti Raporu	2024/49
Kocaeli Köseköy Bakım, Rehabilitasyon ve Aile Danışma Merkezi Ziyareti Raporu	2024/50

Mersin E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/51
Şanlıurfa Özel Yaşam Yolu Bakım Merkezi Ziyareti Raporu	2024/52
Ankara Anafartalar Şehit Kâmil Arslan Polis Merkezi Amirliği Nezarethaneleri Ziyareti Raporu	2024/53
Gaziantep Araban K1 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/54
Sinop İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu	2024/55
Aydın Kuşadası Sahil Güvenlik Karakol Komutanlığı Göçmen Bekleme Alanı Ziyareti Raporu	2024/56
Ağrı Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu	2024/57
Erzurum Açık Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/58
İstanbul Beşiktaş İlçe Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu	2024/59
İstanbul Sarıyer İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyareti Raporu	2024/60
Sinop Engelsiz Yaşam Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü Ziyareti Raporu	2024/61
Sivas Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Ziyareti Raporu	2024/62
Adana Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu	2024/63
Ağrı Geri Gönderme Merkezi Takip Ziyareti Raporu	2024/64
Muğla Milas-Bodrum Havalimanı Kabul Edilemeyen Yolcu Bekleme Alanı Ziyareti Raporu	2024/65
Ankara Sincan 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/66
Ankara Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu	2024/67
Şanlıurfa Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu	2024/68
Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu	2024/69
Afyonkarahisar Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü Ziyareti Raporu	2024/70
Ankara Etlik Şehir Hastanesi Hükümlü Koğuşu ve Servisi Ziyareti Raporu	2024/71
İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı Kabul Edilemeyen Yolcu Bekleme Alanı Ziyareti Raporu	2024/72
İstanbul Marmara 8 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/73
Muğla E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu	2024/74
Ankara Sincan 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/75
Kayseri Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü Ziyareti Raporu	2024/76
Marmara Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu	2024/77
Uşak Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Ziyareti Raporu	2024/78
Edirne Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu	2024/79
Muş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu	2024/80
Uşak E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu	2024/81

Kütahya Tavşanlı T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Raporu	2024/82
Yozgat Özel Çamlık Bakım Merkezi Ziyareti Raporu	2024/83

Tablo 12: 2024 Yılı İçerisinde Kabul Edilen Raporlar

3.1.4. 2024 Yılında Gerçekleştirilen Ziyaretlere Genel Bakış

2024 yılında gerçekleştirilen 72 ziyarette öne çıkan tespit ve tavsiyeler, aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

AMASYA MERKEZ İLÇE JANDARMA KOMUTANLIĞI[186]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 21/2/2024*
Tespit Örnekleri	• Hizmet binası girişinde, engelli bireylerin erişimini sağlayacak şekilde engelli rampası bulunmadığı ayrıca bodrum katta konumlandırılan nezarethane odalarına yalnızca merdiven aracılığıyla erişim sağlanabildiği (para. 11), • İbadet için seccade ve diğer eşyaların olmadığı (para. 18), • Nezarethane odalarında bulunan tuvalet ve lavaboların temiz olmadığı, hijyen açısından uygun olmadığı (para. 20), • Ziyaret Heyeti tarafından test edilen acil durum butonlarının çalıştığı ancak duvar içine gömülü olmadığı ve pillerin tutulanlar tarafından da çıkartılabileceği (para. 23), • Nezarethane Kayıt Defterinin Cumhuriyet Savcısı tarafından kontrol edildiği, kontrolün yalnızca "Görüldü" şeklinde olduğu ve herhangi bir sonuç içermediği (para. 33), • Komutanlıkta müstakil avukat görüşme ve ifade alma odası bulunmadığı (para. 34)
Tavsiye Örnekleri	• Bodrum katta konumlandırılan nezarethane odalarına erişim için engelli bireylerin kullanımına uygun asansör ve engelli rampası yapılması (para. 45), • Nezarethanelerde tutulanlara talep etmeleri halinde temiz ve tek kullanımlık seccade verilmesi (para. 49), • Nezarethane odalarında, lavabo ve tuvaletlerde hijyen kurallarına uygun olacak şekilde düzenli olarak temizliğin sağlanması, özellikle lavabo ve tuvaletler olmak üzere nezarethane genel temizliğinin düzenli olarak yapılması (para. 52), • Acil çağrı butonunun, tutulanların kendilerine zarar vermemesi amacıyla duvara gömülü bir biçimde düzenlenmesi (para. 54), • Müstakil avukat görüşme odası ve ifade alma odası oluşturulması (para. 56). • Nezarethane Kayıt Defterine kayıtların 5271 sayılı CMK'nın "Gözaltı işlemlerinin denetimi" başlıklı 92'nci maddesinde ifade edildiği üzere sonuç içerecek şekilde yapılması (para. 59).

186 TİHEK, Amasya Merkez İlçe Jandarma Komutanlığı Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/ images/kararlar/hm7d3p.pdf

AMASYA GÜMÜŞHACIKÖY AÇIK CEZA İNFAZ KURUMU[187]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 22/2/2024*
Tespit Örnekleri	• Engelli mahpusların kullanımına sunulmak üzere yapılan tuvalette tutunma barlarının bulunmadığı (para. 35), • Mahpusların, dilekçelerini hazırlamak veya Anayasa Mahkemesine (AYM) başvuruda bulunmak gibi amaçlarla Kurumda bulunan bilgisayar odasını kullanma taleplerinin yerine getirilmediği (para. 47), • Hekim muayenesi esnasında doktorun talebine bağlı olarak odada sağlık memurunun ve infaz ve koruma memurunun da bulunduğu, hastanın özel olarak muayene olmak istediği durumlarda revirde bulunan paravanın kullanılarak personelin göremeyeceği ancak duyabildiği bir biçimde tıbbi muayenenin yapıldığı (para. 65), • Kurumda psikososyal servis çerçevesinde grup çalışması yapmak için ayrıca teşekkül ettirilmiş bir oda bulunmadığı (para. 83), • Kurum içerisinde bulunan telefonların arızalı olması ve Kurum içindeki telefon sayısının yetersizliği (para. 107), • Kurumda müstakil avukat görüşme odası bulunmadığı (para. 110),
Tavsiye Örnekleri	• Ziyaret tarihinde engelli mahpuslar için takıldığı görülen alafranga tarzdaki tuvaletin çevresine yatay ve düşey tutunma barlarının monte edilmesi (para. 135), • Mahpusların AYM'ye başvuru yapabilmeleri veya mahkemelere, kurumlara hitaben yazdıkları dilekçelerin elektronik ortamda hazırlanmasına imkân veren bilgisayar odası uygulamasının Kurumda faaliyete geçirilmesinin değerlendirilmesi (para. 143), • Mahpusun muayene veya tedavisi sırasında cezaevi tabibi tarafından talep edilmediği sürece muayene odasında sağlık personeli dışında görevli bulundurulmaması ve personelin konuşulanları duymaması için gerekli tedbirlerin alınması (para. 147), • Psikososyal servis bölümünün, personel odası, bireysel görüşme odası gibi uygun kısımları içerecek şekilde fiziksel koşullar itibarıyla yeterli hale getirilmesi ve grup çalışmalarında kullanılmak üzere yalnızca psikososyal servise ait olan bir grup çalışması odasının teşekkül ettirilmesi (para. 151), • Yaşam alanlarında bulunan ankesörlü telefon sayısının artırılması (para. 157), • Konuşulanların başkaları tarafından duyulamayacak ancak infaz ve koruma memurları tarafından görülebilecek şekilde mevzuata uygun bir avukat görüşme odasının oluşturulması (para. 161).

187 TİHEK, Amasya Gümüşhacıköy Açık Ceza İnfaz Kurumu Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/bzm6p2.pdf

ADANA GERİ GÖNDERME MERKEZİ [188]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 21-22/2/2024*
Tespit Örnekleri	• Görüşme gerçekleştirilen yabancılardan özellikle kadın ve çocukların şampuan talebinin karşılanmadığı (para. 44), • Merkezin iç güvenliğinin güvenlik görevlileri ve jandarma personeli tarafından sağlandığı (para. 104), • Acil durum çantasında adrenalin ampulünün bulunmadığı (para. 75) , • Hastalığın yayılmasına karşı önlem alınmasına ve tedavi uygulanmasına rağmen Merkezde uyuz hastalığının yaygın olduğu (para. 79), • Kamera odasında yapılan incelemelerde kamera kayıt sisteminin eski olduğu ve kamera kayıtlarını geriye dönük izlemek için sisteme bağlı mevcut bilgisayarlar kullanılamadığı için başka bir bilgisayardan yararlanılmak durumunda kalındığı (para. 107).
Tavsiye Örnekleri	• Gerekli güvenlik önlemleri alınarak yabancıların şampuan kullanımına izin verilmesi (para. 112), • Jandarmanın yalnızca Merkezin dış güvenliğinden sorumlu olması, Merkezin iç güvenliğinin tamamının güvenlik görevlileri tarafından sağlanması (para. 114), • Acil müdahale çantasında adrenalin ampulü bulundurulması (para. 116), • Merkezde uyuz hastalığının salgına dönüşmemesi için mevcut önlemlerin artırılması (para. 117) , • Merkezdeki kamera sisteminin kayıtların geriye dönük olarak kolaylıkla izlenebilecek şekilde yenilenmesi (para. 119).
MARDİN KIZILTEPE İLÇE JANDARMA KOMUTANLIĞI NEZARETHANELERİ[189]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 26/2/2024*
Tespit Örnekleri	• Nezarethane binasında yangın alarm sisteminin ve yangın söndürme tüplerinin olmadığı (para. 28), • Özel beslenme ihtiyacı olanların ihtiyaçlarının sağlanamadığı (para. 29), • Nezarethanelerde acil yardım butonları yer almakla birlikte ziyaret esnasında butonların pillerinin bitmiş olması nedeniyle çalışmadığı (para. 30), • Nezarethanenin bulunduğu bina içerisinde ecza dolabı bulunmadığı (para. 32), • Komutanlık bünyesinde amaca özel yapılmış müdafi görüşme odası olmadığı (para. 34).

188 TİHEK, Adana Geri Gönderme Merkezi Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/ kararlar/1ugyr7.pdf

189 TİHEK, Mardin Kızıltepe İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyaret Raporu. https://www.tihek. gov.tr/public/images/kararlar/5lo0az.pdf

Tavsiye Örnekleri	• Nezarethane binasında yangın alarm sisteminin oluşturulması ve ihtiyaçlar ölçüsünde yangın söndürme tüplerinin bulundurulması (para. 51), • Nezarethanede özel beslenme ihtiyacı olan tutulan bulunması durumunda ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için gerekli tedbirlerin alınması (para. 52), • Nezarethanelerde bulunan acil yardım butonlarının pillerinin düzenli aralıklarla değiştirilerek ilgili butonların sürekli çalışmasının sağlanması (para. 53), • Nezarethanenin bulunduğu bina içerisine ilaç kullanması gerektiği hekim raporuyla belirlenen tutulanların ilaçlarının ve acil durumlarda kullanılması için gerekli olan ilk yardım malzemelerinin konulacağı ecza dolabı yerleştirilmesi (para. 54), • Komutanlık bünyesinde, imkânlar ölçüsünde amaca özel yapılmış müdafi görüşme odası teşekkül edilmesi (para. 55).
ŞANLIURFA GERİ GÖNDERME MERKEZİ[190]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 26-27/2/2024*
Tespit Örnekleri	• Arama alanında 5 adet arama kabininin olduğu ancak kabinlerde arama önlüğü bulunmadığı (para. 30), • Odalarda acil durum butonlarının bulunmadığı (para. 58), • Yabancılarla yapılan görüşmelerde yatakhanelerde kalem ve kâğıt kullanmalarının yasak olduğu, bu nedenle söz konusu dilek ve şikâyet kutularını kullanamadıkları (para. 79), • İlgi odalarının kullanımına ilişkin kayıt defteri tutulmadığı (para. 85), • Ziyaret anında avukatlar ile yabancıların görüşmeleri esnasında kapıların açık bırakıldığı ve güvenlik personelinin içeride konuşulanları duyamayacak uzaklıkta görüşmeyi izlediği ve görevli personel tarafından güvenlik amacıyla kapıların kapatılmadığı (para. 86), • Yabancının sağlık şikâyetine ilişkin bilgilerin elektronik ortama aktarılmadığı ve yabancıların ismi ile yapılan aramalarda sorun yaşandığı, bu nedenle yabancılara ait şahsi muayene öyküsüne ilişkin doğru veri elde edilemediği (para. 122), • Merkezde uyuz (skabiyez) vakasının bulunduğu, uyuz hastalığına özel hijyen malzemelerinin temininde sıkıntı yaşandığı (para. 124), • Kitapların bir kısmının bloklarda bulunan kitaplıklarda, bir kısmının ise psikososyal servis biriminde tutulduğu (para. 134).

190 TİHEK, Şanlıurfa Geri Gönderme Merkezi Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/3w9vlz.pdf

Tavsiye Örnekleri	• Yabancılara detaylı arama sırasında verilmesi gereken önlüklerin arama alanında bulundurulması ve detaylı arama esnasında önlük kullanılması (para. 164), • Odalara acil durum butonu konulması (para. 167), • Merkezde bulunan dilek ve şikâyet kutularını kullanabilmesi için yabancılara kalem ve kâğıt temini yapılması (para. 174), • İlgi odalarının kullanılması halinde kayıt defterinin tutulması (para. 176), • Yabancıların avukatlarıyla görüşmeleri esnasında odaların kapılarının kapatılarak vekil-müvekkil mahremiyetine uygun davranılması (para. 177), • Revir birimi ile psikososyal servis biriminde bulunan dosyaların ve elektronik ortama aktarılan muayene bilgilerinin düzenli olarak tutulması (para. 181), • Uyuz salgını özelinde gereken tedbirlerin alınması (para. 182), • Farklı noktalarda bulunan kitapların birleştirilerek Merkezde kütüphane oluşturulması (para. 183).
MARDİN MİDYAT M TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[191]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 27-28/2/2024*
Tespit Örnekleri	• Kurumda 6 adet müşahede odası bulunduğu, müşahede odalarının bulunduğu koridorun başında kamera olduğu ancak koridorun sonunda kamera olmadığı ve dolayısıyla bu eksikliğin kör noktaya sebep olduğu (para. 37), • Kurum kantininde iç çamaşırı ve terlik satıldığı gerekçesiyle dışarıdan bu eşyaların temin edilmesine izin verilmediği (para. 42), • Mahpusların Kurum dışına gönderdikleri dilekçelerine ilişkin kayıt numarası verilmediği (para. 48), • Kurumda rutin muayenelerde gecikmelerin olduğu ve uzun süredir hastaneye sevk bekleyen hastaların bulunduğu (para. 55), • Kurumda bulunan eş görüşme odalarında çekyat olması, odaların çok temiz olmaması, tuvalet ve banyoların kirli olduğu (para. 75).
Tavsiye Örnekleri	• Müşahede odalarının bulunduğu koridorda kör nokta kalmayacak şekilde kamera takılması (para. 84), • Mahpusların aileleri tarafından gönderilen iç çamaşırı ve terlik gibi eşyaların gerekli kontrollerin yapılmasının ardından mahpuslara teslim edilmesi (para. 88), • Kurum dışına gönderdikleri dilekçelerinin akıbetini takip edebilmeleri için mahpuslara dilekçe belge sayısının bildirilmesi (para. 90), • Hastaneye sevk bekleyen mahpusların işlemlerinin hızlandırılması ve sevklerin düzenli takip edilmesi (para. 91), • Eş görüşme odalarının ölçülerine uygun yatak temin edilmesi ve eş görüşme odalarının temizliğinin düzenli olarak yapılması (para. 96-97).

191 TİHEK, Mardin Midyat M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/ images/kararlar/2vs0ok.pdf

ŞANLIURFA ÖZEL YAŞAM YOLU BAKIM MERKEZİ[192]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 28/2/2024*
Tespit Örnekleri	• Personelin insan hakları ve kötü muamele yasağına ilişkin doğrudan bir eğitim almadığı (para. 15), • Yapılan incelemede giysi dolaplarının duvara monte edilmiş olduğu ancak yatak başlarının demir malzemeden yapıldığı, etajer ve gardırop kenarlarında köşe koruyucu bulunmadığı, bazı odalarda bulunan prizlerde koruyucu kapak bulunmadığı (para. 25-30), • Engellilerin kaldığı odalarda acil durum butonlarının bulunmadığı (para. 34).
Tavsiye Örnekleri	• Merkez personeline insan hakları ve işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitim verilmesi (para. 86), • Oda ve koridorlarda bulunan prizlere koruyucu kapak, dolap vb. eşyalarda bulunan köşe ve sivri uçlara köşe koruyucu takılması ile yatak başlıklarının demir yerine daha yumuşak bir malzemeden yapılması (para. 87), • Engelli bireylerin ihtiyaç duyması halinde personel ile iletişim kurabilmesi için acil çağrı butonu olmayan odalara buton konulması (para. 88).
ERZURUM İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ NEZARETHANELERİ[193]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı Takip Ziyareti, 6/3/2023*
Tespit Örnekleri	• Nezarethane odalarından birinde hem üst tavanda hem de alt zeminde fazla miktarda küf ve su akıntısı nedeniyle oluşan lekeler bulunduğu ve odanın rutubetli olduğu (para. 16), • Nezarethane odalarında acil çağrı butonunun yer almadığı (para. 18), • Nezarethane kayıt defterinde yer alan ve tutulan kişilerin çıkışı ile birlikte doldurulması gereken bölümün çıkış işlemi yapılmadan doldurulduğu (para. 33), • Çocuk Şube Müdürlüğünde ilk yardım çantası ve acil müdahale için ekipman bulunmadığı (para. 57), • Nezarethane odalarının girişinde odanın hangi cinsiyet grubuna tahsis edildiğine ilişkin tabela bulunmadığı (para. 70).
Tavsiye Örnekleri	• Küf ve su akıntısı nedeniyle oluşan leke ve rutubet sorununun çözülmesi için başkaca tedbirler alınması (para. 129), • Nezarethane odalarına acil çağrı butonu yerleştirilmesi (para. 130), • Nezarethane defterlerinin içeriğine göre uygun zamanlarda doldurulması (para.137), • Çocuk Şube Müdürlüğüne ilk yardım için gerekli malzemelerin standartlara uygun şekilde temin edilmesi (para. 145), • Nezarethane odalarının girişinde odanın hangi cinsiyet grubuna tahsis edildiğine ilişkin tabela bulundurulması (para. 154).

192 TİHEK, Şanlıurfa Özel Yaşam Yolu Bakım Merkezi Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/ne5qqh.pdf

193 TİHEK, Erzurum İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Takip Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/ public/images/kararlar/pa7q6l.pdf

ERZURUM AÇIK CEZA İNFAZ KURUMU[194]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 7/3/2024*
Tespit Örnekleri	• Banyo kabinlerinin perde ile ayrılmış olmasının mahpusların mahremiyetine uygun olmadığı (para. 25), • İş yurtları bünyesinde çalışmayan mahpusların kurs çeşitliliğinin ve sayısının arttırılmasını talep etmesi sonucu Yakutiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünden Aşçı Yardımcısı Kursu açılması talebinde bulunulduğu ancak bu talebin olumlu karşılanmadığı (para. 67), • Etüt sınıfında mahpusların bilgisayara ve internete erişiminin olmadığı (para. 59), • Mahpusların gazetelere erişim olanaklarında sorun yaşandığı (para. 79).
Tavsiye Örnekleri	• Banyonun mahpusların mahremiyetlerini koruyacak şekilde düzenlenmesi (para. 82), • Hasta ve engelli mahpuslar başta olmak üzere çalışmayan mahpusların boş zamanlarının değerlendirilmesi için Halk Eğitim Merkezleri ile görüşmeler yapılarak ve içermeci bir şekilde mahpusların talepleri dikkate alınarak uygun kursların belirlenmesi ve hizmet vermesinin sağlanması (para. 90), • İlgili mevzuat gereğince üniversite öğrencileri başta olmak üzere mahpusların internet olanaklarından imkânlar ölçüsünde yararlandırılması, (para.91), • Mahpusların gazete taleplerine ilişkin sürecin takip edilerek gazete temininin sağlanması (para. 92).
İZMİR DARÜŞŞAFAKA CEMİYETİ ÖZEL URLA YAŞAM HUZUREVİ VE YAŞLI BAKIM MERKEZİ[195]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 25/3/2024*
Tespit Örnekleri	• Merkez genelinde katlar arasında kontrolsüz geçişin mümkün olduğu (para. 42), • Merkezin en alt katında bulunan sığınağın ziyaret tarihinde tamamen depo olarak kullanıldığı (para. 45), • Merkezde kalan sakinlere diş ve göz sağlığına ilişkin rutin olarak herhangi bir tarama yapılmadığı (para. 95), • Merkezde kalan sakinlerin spor yapabilecekleri açık veya kapalı spor salonu bulunmadığı, merkezde gözlemlenen tek spor faaliyetinin gönüllü fizyoterapist tarafından yaptırılan kültür fizik hareketi olduğu (para. 124).
Tavsiye Örnekleri	• Merkez bünyesinde farklı niteliklere sahip yaşlıların bulunduğu katlar arasında kontrolsüz geçişi önleyecek tarzda düzenlemelerin yapılması (para. 136), • Ziyaret tarihinde depo olarak kullanılan sığınağın boşaltılarak amacına uygun şekilde kullanıma sunulması (para.137), • Merkezdeki sakinlerin diş ve göz sağlığının düzenli aralıklarla takip edilmesi (para. 140), • Merkezde bir fizyoterapistin sürekli görevlendirildiği ve sakinlerin ihtiyaç duyduklarında hizmet alabilecekleri bir fizik tedavi bölümünün kurulması (para. 142).

194 TİHEK, Erzurum Açık Ceza İnfaz Kurumu Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/nz6e29.pdf

195 TİHEK, Darüşşafaka Cemiyeti Özel Urla Yaşam Huzurevi ve Yaşlı Bakım Merkezi Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/8axo2w.pdf

İZMİR URLA ÇOCUK EĞİTİMEVİ[196]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 26/3/2024*
Tespit Örnekleri	• Ziyaret esnasında çocukların eldiven, maske ve saç bonesi kullanmadan yemek dağıtımı yaptığı (para. 51), • Revirde bulunan ilaçların isme göre ayrılmadığı (para. 63).
Tavsiye Örnekleri	• Yemekhanede yemek dağıtımı sırasında eldiven, maske ve saç bonesi gibi malzemelerin kullanılmasının sağlanması (para. 112), • Revirde bulunan ilaç dolabının düzenlenerek ilaçların suça sürüklenen çocukların isimlerinin yazılarak tasnif edilmesi (para. 114).
AYDIN KUŞADASI SAHİL GÜVENLİK KARAKOL KOMUTANLIĞI GÖÇMEN BEKLEME ALANI[197]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 17/4/2024*
Tespit Örnekleri	• Göçmen bekleme alanı içerisinde banyo bölümünün bulunmadığı, sıcak su imkânının bulunmadığı, engelli bireylerin kullanımına uygun banyo ve tuvaletin mevcut olmadığı, tuvalet kâğıdı, kâğıt havlu ve çöp kutusu gibi ürünlerin bulunmadığı ve bu bölümlerin kötü koktuğu ve temiz olmadığı (para. 23), • Göçmenlerin haklarını belirten herhangi bir afiş, talimatname ile göçmenlerin bulundukları süre içerisinde uyması gereken kuralları ifade eden bir bilgilendirme metninin bulunmadığı ve bilgilendirmenin tercümanlar eşliğinde sözel olarak yapıldığı (para. 32), • Görüşülen düzensiz göçmenler tarafından, merkeze geldiklerinde elbiselerinin ıslak olduğunun ifade edildiği ancak kendilerine herhangi bir kıyafet verilmediği (para. 35).
Tavsiye Örnekleri	• Göçmen bekleme alanı, koridor ile tuvalet ve lavabo bölümünün temizliğinin düzenli olarak yapılması, mevcut olmadığı görülen tuvalet kâğıdı, kâğıt havlu ve çöp kutusu gibi ürünlerin temin edilmesi (para. 44), • Göçmenlerin haklarını belirten afiş, broşür, talimatname ile göçmenlerin bulundukları süre içerisinde uyması gereken kuralları içeren bilgilendirme metinlerinin bulundurulması (para. 48), • Kıyafetleri ıslanmış olan göçmenler dâhil olmak üzere herhangi bir kıyafeti ya da ayakkabısı bulunmayanlara verilmek üzere Komutanlık bünyesinde kıyafet ve ayakkabı bulundurulması (para. 50).
SİNOP İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ NEZARETHANELERİ[198]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 17/4/2024*
Tespit Örnekleri	• Nezarethane odalarında bulunan bazı battaniyelerin kenarlıklarının kesilmediği (para. 19), • Nezarethane odalarında acil çağrı butonunun olmadığı (para. 21).

196 TİHEK, Urla Çocuk Eğitimevi Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/duh947.pdf

197 TİHEK, Aydın Kuşadası Sahil Güvenlik Karakol Komutanlığı Göçmen Bekleme Alanı Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/22hgtf.pdf

198 TİHEK, Sinop İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/ images/kararlar/kp8wmj.pdf

Tavsiye Örnekleri	• Hem İl Emniyet Müdürlüğü hem de Polis Merkezi Amirliği nezarethanelerinde bulunan battaniyelerin kenarlıklarının tutulanların kendilerine zarar vermesini önlemek amaçlı kesilmesi (para. 59), • Nezarethanelerde oluşabilecek acil bir durumu veya tutulanların sağlık durumlarında oluşabilecek ani gelişmeleri ve benzeri durumları daha iyi şekilde takip edebilmek için odalara acil durum butonlarının yerleştirilmesi (para. 60).
SİNOP ENGELSİZ YAŞAM, BAKIM VE REHABİLİTASYON MERKEZİ[199]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 18/4/2024*
Tespit Örnekleri	• Güvenlik kamera kayıtlarında en eski kaydın 22 gün öncesine ait olduğu (para. 38), • Merkezde görüntülü görüşme için kurulmuş bir sistem bulunmadığı ve personelin kişisel cep telefonları aracılığıyla engelliler ve ailelerinin görüntülü görüştürüldüğü (para. 91), • Umut evlerinin içerisinde kamera bulunmadığı ve dış kameraların bozuk oldukları için çalışmadığı (para. 98).
Tavsiye Örnekleri	• Erişilebilirliği düzenleyen ve aynı zamanda erişilebilirliğe ilişkin denetimleri koordine etme görevi bulunan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının kendi bünyesinde engellilere yönelik hizmet vermekte olan kuruluşlarının, erişilebilirlik bağlamındaki problemlerinin giderilmesi için Türkiye genelinde çalışmalarının yoğunlaştırılması (para. 103), • Engellilerin aileleriyle görüntülü görüşme yapabilmesi için personelin kişisel telefonunun kullanılması yerine görüntülü görüşme yapılabilmesi için bir telefon ya da tabletin tahsis edilmesi (para. 104), • Güvenlik kamera kayıtlarının geriye dönük 3 aylık süre ile saklanabilir olması için gerekli çalışmaların yapılması (para. 105), • Umut evlerinin içindeki ortak alanlara kamera yerleştirilmesi ve evlerin dışındaki bozuk kamera sisteminin onarılması (para. 106).
AYDIN E TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[200]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 4/5/2023*
Tespit Örnekleri	• Koğuşlardaki havalandırma bahçeleri başta olmak üzere, ortak yaşam alanı, dolap içleri ve altları ile yatakhane bölümünde çok sayıda böcek olduğu (para. 23), • Bazı kameraların çalışmadığı, bazı kameraların izleme sırasında görüntülerinin gittiği, açık ve kapalı spor salonu, mahpus kabul girişi gibi bazı alanlarda kör noktaların olduğu (para. 25) • Kurumda çamaşırhane bulunmadığı (para. 26), • Koğuş ziyaretleri sırasında mahpusların büyük çoğunluğunda Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan Hükümlü ve Tutuklu El Kitabının bulunmadığının görüldüğü (para. 34), • Yabancı mahpusların kütüphanede yabancı dilde kitap bulunmadığını ifade ettiği (para. 57), • Görüş günlerinde ailelerin Kurum dışında uzun süre bekletildiği ve Kurum dışında uygun bir bekleme alanının olmadığı, İdarenin önceden belirlenen programa uymadığı bu yüzden de görüşmelerin bazen bir saat bazen iki saat geç başladığı ve görüş sürelerinin 20-25 dakika yapıldığı (para. 63).

199 TİHEK, Sinop Engelsiz Yaşam, Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/lm5hry.pdf

200 TİHEK, Aydın E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/ images/kararlar/btrhy5.pdf

Tavsiye Örnekleri	• Koğuşların ve ortak alanların düzenli olarak haşerelere karşı ilaçlanması, koğuş temizliğinin daha sık aralıklarla yapılması gibi önlemler başta olmak üzere haşere varlığına karşı gerekli bütün tedbirlerin alınması (para.68), • Kurumda mahpusların çamaşırlarını yıkatabilecekleri bir çamaşırhanenin kurulması (para. 71), • Kurumdaki kameraların kör noktaları bertaraf edecek şekilde tekrardan ayarlanması, bozuk olan kameraların tamir edilmesi, kamera eksikliğinin giderilmesi ve görüntüleri net olmayan kameraların görüntü kalitesi yüksek kameralarla değiştirilmesi (para. 73) • Kuruma yeni giriş yapan mahpuslara Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan Hükümlü ve Tutuklu El Kitabının verilmesi (para. 76), • Kütüphanede yabancı dilde yayın bulundurulması (para. 78), • Açık görüşlerin planlanan saatlerde yapılması, açık görüş sürelerinin artırılarak mevzuatta belirlenen süre aralığında yapılmasına özen gösterilmesi (para. 81).
EDİRNE İL JANDARMA KOMUTANLIĞI NEZARETHANELERİ[201]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 6/5/2024*
Tespit Örnekleri	• Komutanlık binasının engelli bireyler için erişilebilir olmadığı (para. 12), • Tuvalet ve banyoda tuvalet kâğıdı ve sabun gibi malzemelerin bulunmadığı (para. 20).
Tavsiye Örnekleri	• Engelli bireylerin nezarethaneye girişi sırasında kullanılmak üzere engelli rampası ya da engelli asansörünün kurulması ayrıca nezarethanedeki banyo ve tuvaletlerin engellilerin kullanıma uygun hale getirilmesi (para. 47), • Tuvalet ve banyo kısmında tuvalet kâğıdı ve sabun gibi malzemelerin sürekli bulundurulması (para. 48).
EDİRNE GERİ GÖNDERME MERKEZİ[202]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 7-8/5/2024*
Tespit Örnekleri	• Odalarda acil durum butonu bulunmadığı, (para. 43), • Merkeze kabul edildiklerinde yabancılara kıyafet verildiği fakat kıyafetlerin yeterli olmadığı, yeniden temin etmekte sorun yaşandığı (para. 51), • Kadın yabancılar için kantinde hijyenik ped satışının yapılmadığı (para.53), • Yabancılarla gerçekleştirilen görüşmelerde, telefon kartlarına erişim sıkıntısı olduğunun sıkça dile getirildiği (para. 92).
Tavsiye Örnekleri	• Görevli personel tarafından yabancıların odaları belirli aralıklarla kontrol edilse de acil durumlarda zamanında müdahaleyi kolaylaştırmak için odalara acil çağrı butonu yerleştirilmesi (para. 106), • Kıyafet ihtiyacı olan yabancıların ihtiyaçlarının giderilmesi için takiplerin daha sık yapılması (para. 110), • Kantinde yer alan ürün çeşitliliğinin yabancıların talepleri göz önünde bulundurularak artırılması ve kadın hijyen ürünlerinin satışının sağlanması (para. 111), • Telefon kartlarının temininde yaşanan aksaklığın giderilerek telefon kartlarına daha hızlı bir şekilde ulaşılmasının sağlanması (para. 114).

201 TİHEK, Edirne İl Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/ kararlar/etfoa9.pdf

202 TİHEK, Edirne Geri Gönderme Merkezi Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/ kararlar/w2fr8c.pdf

ANKARA SİNCAN 2 NO.LU F TİPİ YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[203]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 9/5/2024*
Tespit Örnekleri	• Aramanın bazen gece geç saatlerde gerçekleştirildiği, mahpusların arama yapılan günlerde spora çıkamadıkları ve avukatlarıyla görüşemedikleri (para. 57), • Yumuşak odalarda yer alan kameraların tuvalet kısımlarını gördüğü (para. 37), • Hem görevli personel hem de görüşülen mahpuslar tarafından, muayene esnasında infaz ve koruma memurlarının hekim odasının kapısında ve konuşulanları duyabilecek şekilde beklediğinin ifade edildiği (para. 77).
Tavsiye Örnekleri	• Yumuşak odalarda mahremiyetin sağlanması amacıyla kameraların tuvaletin bulunduğu alanı görmeyecek şekilde konumlandırılması veya görüntünün tuvaleti gören kısımlarının dijital olarak kapatılması gibi önlemlerin alınması (para.142), • Kurumda gerçekleştirilen aramaların gece geç saatlere kalmamasına ve arama zamanlarında mahpusların haklarından faydalanmalarına engel olunmaması konusunda özen gösterilmesi (para. 145), • Aile hekimi ve diş hekimi muayenelerinde gerekli mahremiyetin sağlanması, görüşme ve muayenelerde infaz ve koruma memurunun hazır bulundurulması uygulamasının sadece tehlike arz eden mahpuslar için önlem olarak uygulanması (para. 147).
ANKARA SİNCAN 2 NO.LU YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[204]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 21-22/5/2024*
Tespit Örnekleri	• Kurumda mahkûm kabul bölümündeki 617 numaralı bekleme odasının kamera tarafından görüntülenmediği, havalandırma alanlarında ve 3 kişilik odaların yaşam alanlarında kameralarda görünmeyen kısımların bulunduğu (para. 47), • Revirde serum ve enjeksiyona ilişkin tıbbi sarf malzemeleri arasında son kullanma tarihi geçen aparatların olduğu (para. 87), • Kurumda diş hekimi olmaması nedeniyle diş hekimi muayene odasının atıl durumda bırakıldığı, bir önceki diş hekiminden kalan tıbbi atıkların temizlenmediği ve son kullanma tarihi geçen ilaç ve malzemelerin bulunduğu (para. 99), • Sağlık biriminde bulunan acil durum çantasının içindeki malzemelerin son kullanma tarihinin geçtiği, yenilerinin geldiği ancak henüz yerleştirilmediği, (para. 106), • Kurumdaki kurs sayısının arttırılması yönünde İdare tarafından birçok kez yazı yazıldığı (para. 122).

203 TİHEK, Sincan 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyaret Raporu. https://www. tihek.gov.tr/public/images/kararlar/5greq8.pdf

204 TİHEK, Sincan 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyaret Raporu. https://www. tihek.gov.tr/public/images/kararlar/75eejh.pdf

Tavsiye Örnekleri	• Kurum genelinde kameraların görüş açısına girmeyen pek çok alan olduğu görüldüğünden, tespit edilen kör noktaları görecek şekilde kamera kurulumlarının yapılması (para. 144), • Sağlık birimindeki müdahale odasında bulunan serum ve enjeksiyona ilişkin tıbbi sarf malzemeleri arasında son kullanma tarihi geçen malzemelerin olduğu görüldüğünden malzeme takibinin düzenli şekilde yapılması, tarihi geçenlerin ayıklanarak imha edilmesi (para. 146), • Diş muayene odasında son kullanma tarihi geçen ilaç ve tıbbi malzemelerin bulunduğu görüldüğünden ilaç ve malzeme takibinin düzenli şekilde yapılması, tarihi geçenlerin ayıklanması ve son kullanma tarihi geçmiş olan ilaçların, 2/4/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Atık Yönetimi Yönetmeliği çerçevesinde imha edilmesi (para 148), • Acil durum çantasında bulunması gereken malzemelerin takibinin düzenli şekilde yapılması, malzeme talebine ilişkin siparişlerin mevcut malzemelerin son kullanma tarihi geçmeden verilmesi (para. 149), • Mahpusların iyileştirilmesi ve topluma kazandırılması amacıyla Kurumdaki kurs çeşitliliğinin artırılması ve öğretmen görevlendirilmesi için yeniden girişimde bulunulması (para. 151).
MUĞLA MİLAS-BODRUM HAVALİMANI KABUL EDİLEMEYEN YOLCU BEKLEME ALANI[205]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 27/5/2024*
Tespit Örnekleri	• Merkezde çocuklar için özel alanlar, oyuncaklar veya kitaplar bulunmadığı (para. 34), • Yolcuların dilek ve şikâyetlerini idareye iletmek için bir şikâyet kutusu bulunmadığı (para. 38).
Tavsiye Örnekleri	• Merkezde çocuklar için oyuncak ve kitap gibi materyallerin bulundurulması (para. 43), • Kişilerin şikâyetlerini iletebilmek için dilekçelerini bırakabilecekleri bir kutunun ulaşabilecekleri bir alana yerleştirilmesi (para. 44).

205 TİHEK, Muğla Milas-Bodrum Havalimanı Kabul Edilmeyen Yolcu Bekleme Alanı Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/gg0oma.pdf

MUĞLA E TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[206]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı Takip Ziyareti, 28-29/5/2024*
Tespit Örnekleri	• Anne yanında kalan çocukların bulunduğu koğuşların 2 katlı olduğu ve birinin içerisindeki merdivenlerde çocukların düşmesini önlemek için kaymaz bant uygulaması yapılmadığı (para. 27), • Kurumun elektrik tesisatı elverişli olmadığı için sanayi tipi çamaşır makinelerinin kullanılamadığı, ev tipi makinelerden 1'inin kadın mahpuslara, 2'sinin hasta veya yaşlı erkek mahpuslara tahsis edildiği, diğer mahpusların ise çamaşır yıkama hizmetinden faydalanamadığı (para. 39), • Kurumda girişi perde ile kapatılmış 2 detaylı arama odası bulunduğu, odalarda bulunan tek kullanımlık önlüklerin birden fazla kez kullanıldığı ve kirlendikleri takdirde değiştirildiği (para. 51), • Mahkûm Kabul Biriminin olduğu girişte bulunan revirdeki acil müdahale çantasında yer alan ilaçların son kullanma tarihlerinin geçtiği (para. 69), • Manevi Rehberlik Servisi tarafından erkek mahpuslara; Kur'an-ı Kerim Okuma ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi kurslarının verildiği ancak kadın mahpuslara yönelik bir kurs ya da konferans verilmediği (para. 113), • Koğuşlardan birinin büyük havalandırma bahçesinin voleybol turnuvalarında kullanılmakta olduğu ve bu alan haricinde Kurumda spor yapmak için açık ya da kapalı spor salonu bulunmadığı (para. 116). • Avukat görüşme odalarında ses yalıtımı sağlamak amacıyla odanın demir parmaklıklı kapısına muşamba çekildiği ancak bu durumun içeride konuşulanların dışarıdan duyulmasını engellemediği (para. 127).
Tavsiye Örnekleri	• Yanında çocuğu bulunan kadın mahpusların tek katlı koğuşlara yerleştirilmesi veya bu mahpusların bulunduğu 2 katlı koğuşlarda çocukların merdivenden düşmelerini engelleyecek önlemler alınması (para. 138), • Kurumda kalan mahpusların hepsinin çamaşır yıkama hizmetinden faydalanabilmesi için gerekli tesisatın kurulması (para. 142), • Arama odalarında bulunan tek kullanımlık giyim önlüklerinin amacına uygun olarak yalnızca 1 defa kullanılması (para. 145), • Acil müdahale çantasında ve revirde bulunan ilaçların son kullanma tarihlerinin takibinin yapılması ve son kullanma tarihi geçen ilaçların Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun olarak imha edilmesi (para. 146), • Manevi Rehberlik Servisi tarafından kadın mahpuslar için kurs ve konferans faaliyetleri gerçekleştirilmesi (para. 150), • Kurumda açık ve kapalı spor salonu oluşturulması için gerekli çalışmaların yapılması (para. 152). • Standartlara uygun olmayan avukat görüşme odasının mahpus ile avukat arasında konuşulanların duyulamayacağı ancak ortamın görülebileceği bir hale getirilmesi (para. 154).

206 TİHEK, Muğla E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/ public/images/kararlar/x910hl.pdf

KAYSERİ ÇOCUK EVLERİ SİTESİ MÜDÜRLÜĞÜ[207]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 5-6/7/2023*
Tespit Örnekleri	• Toplam kapasitenin 50 olduğu, Merkezin Çocuk İlk Kabul ve Müdahale Birimi olarak da hizmet vermesinden dolayı kapasitenin aşıldığı durumlar olduğu ve ziyaret tarihinde Merkezde 56 çocuğun kaldığı (para. 15), • 0-6 yaş çocukların kaldığı evde bazı yerlerde kapı kenarlarında sökülmelerin, süpürgeliklerde deformelerin olduğu ayrıca 13-18 yaş çocukların kaldığı bir evde su baskını yaşandığı bu sebeple parkelerin zarar gördüğü (para. 29), • Bazı evlerde yangın tüplerinin olmadığı (para. 37), • Merkezde sigara kullanan çocuk bulunduğu (para. 63).
Tavsiye Örnekleri	• Merkezde bulunan yaşam evlerinin zeminlerinde ve çeşitli eşyalarda bulunan deformasyon için gerekli tadilatın yapılması (para. 85), • Merkezde bulunan yaşam evlerindeki yangın tüplerinin kontrol ettirilmesi ve eksik olanların tamamlanması (para. 86), • Çocukları sigara içme alışkanlığı dâhil zararlı alışkanlıklardan uzak tutmak ve farkındalık kazandırmak amacıyla eğitim ve bilgilendirme çalışmalarının yapılması için gerekli adımların atılması (para. 87), • Merkez kampüsü içerisinde yer alan ilk kabul biriminin kampüs dışında ayrı bir birim olarak oluşturulması (para. 89).
AĞRI PATNOS L TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[208]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı Takip Ziyareti, 5/6/2024*
Tespit Örnekleri	• Kurumda bulunan geçici odalarda ve çocuk koğuşu olarak planlanan koğuşlarda acil çağrı butonu bulunmadığı (para. 24), • Yumuşak odalarda kameraların mevcut olduğu ve söz konusu kameraların tuvaletin bulunduğu alanı da görüntülediği (para. 29), • Mahpusların verdikleri dilekçelerin akıbetleri hakkında geri dönüş yapılmadığı (para. 44), • Sağlık servisinde bulunan elektrokardiyografi (EKG) cihazının elektrotlarının kırık olduğu (para. 65), • Kurumda psikososyal servis çalışanı olmadığı, personel yetersizliği nedeniyle psikososyal serviste çalışan memur tarafından dilekçelerin ayıklanarak sadece acil ve zorunlu olanlar için psikologla görüşme ayarlandığı (para. 75).
Tavsiye Örnekleri	• Geçici odalara ve çocuk koğuşu olarak planlanan odalara acil çağrı butonu eklenmesi (para. 116), • Doku hasarı ve travma önleyici odada bulunan kamera açısının mahremiyeti sağlayacak şekilde ayarlanması (para. 119), • Dilekçe ve şikâyet prosedürlerinin etkin işlemesi için gerekli tedbirlerin alınması ve dilekçe verenlere akıbetleri hakkında geri dönüş yapılması (para. 124), • EKG cihazının tamir edilerek çalışır duruma getirilmesi (para. 127), • Psikososyal servisin düzenli aralıklarla mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirmesi ve görüşme talep eden mahpusların taleplerinin gecikme olmaksızın karşılanması (para. 128).

207 TİHEK, Kayseri Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/ public/images/kararlar/dc46kj.pdf

208 TİHEK, Ağrı Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/ public/images/kararlar/ugxi0q.pdf

AĞRI GERİ GÖNDERME MERKEZİ [209]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı Takip Ziyareti, 6/6/2024*
Tespit Örnekleri	• Kadın yabancılar ile erkek yabancıların aynı katta karşılıklı barındırılması, tasarımın sigara, yiyecek gibi ürün alışverişi gerçekleştirmeye olanak sağlayacak ve birbirlerini görebilecek nitelikte olması nedeniyle mahremiyet ilkesini zedelediği (para. 46), • Tuvaletlerin tıkandığı gerekçesiyle yabancılara tuvalet kâğıdı verilmediği, kantinde de tuvalet kâğıdı satışının yapılmadığı (para. 81), • EKG cihazının arızalı olduğu ve şeker ölçüm cihazı, laringoskop, entübasyon tüpü gibi malzemelerin bulunmadığı (para. 86), • Ecza deposunda yapılan incelemede tarihi geçmiş ilaçların raflarda tutulmaya devam edildiği ve aynı şekilde tarihi geçmiş enjektörlerin de bulunduğu, kırmızı-yeşil reçeteli ilaçların veya kullanımı takip edilen diğer ilaçların ecza deposunda kilitsiz ve karışık bir şekilde muhafaza edildiği (para. 91), • Odalarda yangın sensörlerinin bulunmadığı (para. 119), • 140 yabancıya 2 telefonun düştüğü, görüşülen yabancılar tarafından telefonların yetersiz olduğu, hatların kesildiği, yurt dışı aramalarında kartın hemen bittiği ve bu yüzden yakınlarıyla görüşmekte sıkıntı yaşadıkları hususlarında şikâyetlerin bulunduğu (para. 105).
Tavsiye Örnekleri	• Kadın yabancıların mahremiyet ilkesine uygun olarak Merkez içinde erkeklerden ayrı bir yerde barındırılması (para. 130), • Merkezde tuvalet kâğıdı kullanımının gerekli önlemler alınarak yeniden değerlendirilmesi (para. 143), • EKG cihazının tamir edilmesi ve revirde ihtiyaç duyulan malzemelerin temin edilmesi (para 145), • İlaçların ve enjektörlerin son kullanma tarihlerinin devamlı surette kontrol edilmesi ve Kırmızı-yeşil reçeteli ilaçların kilitli bir odada uygun bir şekilde tasnif edilerek muhafaza edilmesi (para. 146-147), • Ankesörlü telefon sayısının artırılması ve yurtdışındaki ailesi ile görüşecek yabancılar için uygun çözüm yollarının geliştirilmesi (para. 156). • Yabancıların kaldığı odalara yangın sensörleri konulması (para. 158),
İSTANBUL SABİHA GÖKÇEN HAVALİMANI KABUL EDİLEMEYEN YOLCU BEKLEME ALANI[210]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 1/7/2024*
Tespit Örnekleri	• Ziyaret esnasında odaların genel olarak temiz olduğu görülmüş ancak odaların içerisinde sigara içilmesinin yasak olması nedeniyle yolcuların banyoda sigara içtiği ve duşakabin zemininde sigaranın yol açtığı kalıcı lekeler olduğu (para. 28), • İdarenin ziyaret tarihine kadar özel bir beslenme şekline gereksinimi olan yolcuya ilişkin tecrübesi olmadığından bu konuda belirlenmiş bir prosedürlerinin olmadığı (para. 33), • Kabul edilmeyen yolcu bekleme odasına ilk kabul öncesinde yolculara herhangi bir muayene yapılmadığı (para. 37).

209 TİHEK, Ağrı Geri Gönderme Merkezi Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/ kararlar/t2ydok.pdf

210 TİHEK, İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı Kabul Edilemeyen Yolcu Bekleme Alanı Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/nu72gp.pdf

Tavsiye Örnekleri	• Merkeze gelebilecek özel beslenme ihtiyacı bulunan yolcular için özel beslenme planları hazırlanması (para. 57), • Yolcuların sigara içebilmesi için ayrı bir bölüm tahsis edilmesi ve sigara içilen banyolarda meydana gelen deformasyonların tadilat yapılarak giderilmesi (para. 59-60) • Kabul edilmeyen yolcuların konaklama noktalarına yerleştirilmeden önce sağlık durumlarına ilişkin alınan kısa anamnezin (mevcut ve geçmiş tıbbi öykü) düzenli olarak kaydedilmesi ve izlenmesi (para. 63).
SİVAS HUZUREVİ YAŞLI BAKIM VE REHABİLİTASYON MERKEZİ[211]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 4/7/2024*
Tespit Örnekleri	• Merkez personelinin; insan hakları, kişiler arası iletişim, hassas gruplara mensup bireylerle iletişim ile işkence ve kötü muamelenin önlenmesi konularında eğitim almadığı (para. 15), • Ziyaret edilen bazı odalarda acil durum butonlarına basıldığında uyarı ışıklarının yanmadığı, bazı odalarda ise butona basıldığında görevli personele bildirim ulaşmadığı ayrıca buton kullanımı konusunda sakinlerde bilgilendirilme eksikliği bulunduğu (para. 29), • Hem sakinlerin odalarında hem de ortak alanlarda sinek problemi olduğu, bilhassa özel bakım ve rehabilitasyon bölümünde kalan sakinlerin hareket kısıtlılığı nedeniyle sineklerden rahatsızlık duyduğu (para. 36), • Merkez bahçesinde yoğun bir kanalizasyon kokusu olduğu ve koku sorununun sinek problemini de etkilediği (para. 37).
Tavsiye Örnekleri	• Merkezde görev yapan personelin; insan hakları, kişiler arası iletişim, hassas gruplara mensup bireylerle iletişim ile işkence ve kötü muamelenin önlenmesi konularında eğitim almasının sağlanması (para. 85), • Sakinlerin odalarında bulunan acil durum butonlarındaki sinyal ve ışık arızalarının giderilmesi için gerekli çalışmaların yapılması ve sakinlerin acil durum butonu kullanımı konusunda bilgilendirilmesi (para. 86), • Sinek sorunu sebebiyle, yaşlı bakım ve rehabilitasyon bölümünde kalan sakinlerin odalarının bakım personeli tarafından düzenli aralıklarla kontrol edilmesi ve hem Merkez bahçesi hem de Merkez binası ilaçlama sıklığının artırılması (para. 88), • Merkez bahçesindeki kanalizasyon kokusunun sakinlere verdiği rahatsızlık ve sinek sorununu artırdığı da göz önünde bulundurularak gerekli altyapı çalışmalarının yürütülmesi (para. 92).

211 TİHEK, Sivas Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/ public/images/kararlar/5stoeu.pdf

İSTANBUL SARIYER İLÇE JANDARMA KOMUTANLIĞI NEZARETHANELERİ[212]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, İzleme Ziyareti, 4/7/2024*
Tespit Örnekleri	• Bodrum katta konumlandırılan nezarethane odalarına yalnızca merdivenler aracılığıyla erişimin mümkün olduğu, bina içerisinde asansör ya da engelli rampası bulunmadığı (para. 18), • Nezarethane odalarının hangi cinsiyet için kullanılmakta olduğunu gösteren tabelaların bulunmadığı (para. 49), • Nezarethane odalarından 5 tanesinde acil çağrı butonlarının bulunduğu fakat butonların çalışmadığı, geri kalan 2 tanesinde ise acil çağrı butonlarının bulunmadığı (para. 51), • Engelli bireylerin kullanımına uygun banyo ve tuvaletin mevcut olmadığı (para. 55), • Tuvalet ve banyolarda hijyen ürünlerinin bulunmadığı ve tuvalet ve banyoların genel olarak temiz olmadığı (para. 56), • Nezarethane koridorunda kamera bulunmadığı (para. 35), • Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter'de bazı tutulanlarının çıkış tarihi ve saatinin yazmadığı, tercüman talep eden tutulanlara tercüman sağlanıp sağlanmadığının belirtilmediği (para. 70).
Tavsiye Örnekleri	• Engelli bireylerin kullanımına uygun, makul bir düzenlemenin yapılması (para. 77), • Nezarethane odalarının girişlerine, odaların hangi cinsiyet grubuna tahsis edildiğini gösteren tabela ya da işaretlerin asılması (para. 78), • Nezarethane odalarında bulunan bozuk acil çağrı butonlarının tamir edilmesi ve buton bulunmayan odalara acil çağrı butonu yerleştirilmesi (para. 80), • Nezarethanelerin tuvalet ve banyolarının engelliler için erişilebilir hale getirilmesi (para. 81), • Nezarethanelerin lavabo, tuvalet ve duş alanı kısmında tuvalet kâğıdı, kâğıt havlu, sabun ve şampuan gibi hijyen malzemelerinin bulundurulması ve nezarethane odalarıyla beraber bu alanların da temizliğinin düzenli olarak yapılması (para. 82), • Gerek kötü muameleye maruz kalan kişilerin gerekse fiziksel olarak kötü muamele yaptıkları veya psikolojik baskı uyguladıkları yönünde haksız suçlamalara maruz kalan personelin çıkarına olacak şekilde Sarıyer-Zekeriyaköy İlçe Jandarma Komutanlığı nezarethanesi koridoruna kamera yerleştirilmesi (para. 86), • Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defterin eksiksiz bir şekilde doldurulması hususuna dikkat edilmesi (para. 87).
AFYONKARAHİSAR 1 NO.LU T TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[213]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 9-10/7/2024*
Tespit Örnekleri	• Yıkama süresinin kısa olmasından dolayı çamaşırlarının yeterli temizlenmediği (para.27), • Mahkûm kabul bölümündeki bekleme odasında kameranın olmadığı (para. 31), • Mahpusların genelinin dilekçelerinin akıbetini bilmedikleri, dilekçe çıkış numarası talep edildiği ama verilmediği (para. 40), • Açık görüş alanında saatin asılı olmadığı (para. 75).

212 TİHEK, İstanbul Sarıyer İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/6byyyz.pdf

213 TİHEK, Afyonkarahisar 1 No.Lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/ public/images/kararlar/llyq32.pdf

Tavsiye Örnekleri	• Mahpusların çamaşırlarının temiz olmasını sağlayacak şekilde uzun programda yıkanması (para. 8), • Mahkûm kabul bölümündeki bekleme odasına kamera takılması (para. 10), • Kurum dışına gönderdikleri dilekçelerinin akıbetini takip edebilmeleri için mahpuslara dilekçe belge sayısının bildirilmesi (para. 11), • Açık görüş alanında duvarda saat bulundurulması (para. 14).
AFYONKARAHİSAR ÇOCUK EVLERİ SİTESİ MÜDÜRLÜĞÜ[214]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 11/7/2024*
Tespit Örnekleri	• Bazı pencerelerin kollarının söküldüğü ve açılmayacak şekilde vidalandığı, bazılarının ise küçük bir aralık bırakılmaya müsaade eder şekilde kilitlendiği (para. 37), • 2 güvenlik kamerasının bozuk olduğu ve bir evin alt koridorunu gösteren güvenlik kamerasının görüş açısının bozulması nedeniyle tüm koridoru görmediği (para. 44), • Bazı evlerin buzlu camdan imal edilmiş pencerelere sahip olduğu görülmüş olup görüşme gerçekleştirilen çocuklar tarafından gün ışığının pencerelerden az girmesi nedeniyle kendilerini hapsedilmiş gibi hissettiklerinin ifade edildiği (para. 38), • İncelenen evlerde bulunan ecza dolaplarının düzensiz ve yetersiz olduğu; yara bandı, tentürdiyot, pamuk gibi basit ilk yardım malzemelerinin bulunmadığı (para. 64). • Psikologların 2 kişi olmaları ve ÇOKİM birimi işlerinin yoğunluğu nedeniyle ÇES'te kalan çocuklarla görüşme gerçekleştirilemediği (para. 83).
Tavsiye Örnekleri	• Pencerelerin açılmasını engellemek amacıyla vidalanması nedeniyle gerçekleşen havalandırma sorununun çözülmesi (para. 111), • Pencerelerin dışarıdan görülmesinin buzlu cam ile engellenmesi uygulaması yerine doğal aydınlatmayı engellemeyecek bir uygulamanın hayata geçirilmesi (para. 112), • Bozuk olan kameraların tamir edilmesi ve görüş açısı bozulmuş olan kameranın düzeltilmesi (para. 114), • Evlerde bulunan ecza dolaplarının temel ilk yardım malzemeleri temin edilerek yeniden düzenlenmesi (para. 115). • ÇES'te koruma ve bakım altına alınan çocukların ihtiyaç duymaları hâlinde Merkez psikologları ile bireysel görüşme yapmalarının sağlanması (para. 121).

214 TİHEK, Afyonkarahisar Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/ images/kararlar/1vpzq2.pdf

ANKARA ETLİK ŞEHİR HASTANESİ HÜKÜMLÜ KOĞUŞU VE SERVİSİ[215]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 23/7/2024*
Tespit Örnekleri	• Nezarethane odalarının yer aldığı alanın kalabalık sebebiyle gürültülü olduğu ve yeterli havalandırmaya sahip olmadığı (para. 23), • Merkezde çocuk mahpuslar için ayrılan herhangi bir nezarethane odasının bulunmadığı, ziyaret tarihinde hastaneye sevki yapılan ve tedavisi tamamlanan bir çocuk mahpusun jandarma ring aracı içerisinde uzun süre ceza infaz kurumuna sevkini beklediği (para. 24), • Hasta yataklarının arka kısmında acil çağrı butonlarının bulunduğu ve çalışır vaziyette oldukları, ancak ileri derecede hareket kısıtlılığı bulunan hastaların söz konusu acil çağrı butonlarına, butonların konumu itibarıyla ulaşmakta zorluk yaşayabilecekleri (para. 30), • Kumanyaların muhafaza edilebileceği bir buzdolabının/soğuk hava deposunun bulunmadığı (para. 44).
Tavsiye Örnekleri	• Nezarethane odalarının bulunduğu alandaki havalandırma, gürültü ve kalabalık sorununun çözümü hususunda girişimlerde bulunulması (para. 55), • Nezarethane odalarının kapasitesinin ihtiyacı karşılamaması nedeniyle jandarma ring araçlarında bekletilen mahpusların ve çocuk mahpusların bekleyebilecekleri bir alan oluşturulması (para. 56), • Hasta odalarında yer alan acil çağrı butonlarının ileri derecede hareket kısıtlılığı bulunan hasta mahpusların da kolaylıkla ulaşabilecekleri bir biçimde konumlandırılması veya uzaktan kumanda ile kullanılabilecek imkâna kavuşturulması (para. 60), • Açık ceza infaz kurumundan temin edilen günlük kumanyaların bozulmadan muhafaza edilebileceği bir depolama alanı oluşturulması (para. 59).
ANKARA SİNCAN KADIN KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[216]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı Takip Ziyareti, 25-26/7/2024*
Tespit Örnekleri	• Kapasite üstü mahpus bulunduran Kurumda ziyaret edilen koğuşlarda bazı mahpusların ranzası olmadığı için yer yatağında yattığı (para. 25), • Koğuşlarda sıva ve boya dökülmeleri ile banyolarda kırık fayanslar olduğu (para. 26), • Aile hekiminin kampüsteki diğer ceza infaz kurumlarında da hizmet vermesi sebebiyle Kuruma geldiği gün ve saatlerin değişkenlik gösterdiği, bu sebeple muayene taleplerinin karşılanmasında aksaklıklar yaşandığı (para. 61), • Avukat görüşme odalarındaki pencerelerin açık görüş alanına açılması sebebiyle odaların avukat görüşmesi yapmak için uygun olmadığı (para. 106).

215 TİHEK, Ankara Etlik Şehir Hastanesi Hükümlü Koğuşu ve Servisi Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/8jwmdb.pdf

216 TİHEK, Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/ images/kararlar/1x152w.pdf

Tavsiye Örnekleri	• Kurumun kapasite üstü hizmet vermesi sebebiyle mahpusların yer yatağında yatması ve hastaneye erişimde gecikmeler yaşanması nedeniyle kalabalıklaşma sorununun giderilmesi için gerekli çalışmaların yapılması (para. 121), • Koğuşlardaki sıva ve boya dökülmeleri ile banyolardaki kırık fayanslar için gerekli tadilatların ivedilikle tamamlanması (para. 112), • Mahpusların muayenelerinin aksamaması için aile hekiminin Kurumda bulunduğu gün ve saat aralığının sabit bir program dâhilinde belirlenmesi için gerekli girişimlerde bulunulması (para. 117), • Kurumda avukat görüşmelerinin mevzuata uygun gerçekleştirilebilmesi için gerekli koşulları haiz avukat görüşme alanı oluşturulması (para. 118).
İSTANBUL MARMARA 8 NO.LU L TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[217]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 29-30/7/2024*
Tespit Örnekleri	• Kurumdaki kalabalıklaşma nedeniyle bazı mahpusların yataklarının yere serildiği ve dolapların birden fazla mahpus tarafından birlikte kullanıldığı (para. 21), • Hasta koğuşunun alt katında yer alan odaların içinde de banyo ile klozetin yer aldığı, klozet ve lavabonun odadaki yatak ile yan yana olduğu (para. 23), • Odalarda arama önlüğünün yer almadığı (para. 39), • Kurumda görev yapan aile hekimlerinden birinin odasındaki tentürdiyot, dezenfektan ve bazı ilaçların son kullanma tarihlerinin geçtiği (para. 55), • Mahpusların ACEP üzerinden telefon görüşmelerinin ACEP sisteminin hata vermesi nedeniyle kesildiği, bu nedenle hak kaybı yaşandığı (para. 87).
Tavsiye Örnekleri	• Koğuşlarda mahpusların yer yataklarında yatmaları sorununun çözülmesi için mahpuslara karyola/ranza temin edilmesi (para. 93), • Her mahpusa dolap temin edilmesi (para. 94), • Hasta ve/veya engelli mahpusların yerleştirildiği koğuşlardaki odalarda; tuvalet ile tuvaletin içinde bulunduğu odanın yarım duvar, paravan veya benzer bir malzeme ile birbirinden ayrılması (para. 95), • Arama kabinlerinde tek kullanımlık önlük bulundurulması (para. 100), • Revir biriminde yer alan son kullanma tarihi geçmiş tıbbi ürünlerin Kurumdan çıkarılması (para. 105), • Mahpusların görüşmesi sırasında oluşan ACEP sistemi hatası nedeniyle kullanılamayan görüşme haklarının ilgili mahpusa sonradan kullandırılması (para. 110).
YOZGAT ÖZEL ÇAMLIK BAKIM MERKEZİ[218]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 30/7/2024*
Tespit Örnekleri	• Odalarda acil çağrı butonu bulunmadığı (para. 26) • Alt değişim işlemlerinin odada başka engelliler olsa da paravan kullanılmadan gerçekleştirildiği (para. 77).
Tavsiye Örnekleri	• Engellilerin ihtiyaç duyması halinde personel ile iletişim kurabilmesi için odalara acil çağrı butonları takılması (para. 115), • Bez değişimi yapılması gereken engellilerin mahremiyetinin sağlanması için işlemlerinin paravan kullanılarak gerçekleştirilmesi (para. 107).

217 TİHEK, Marmara 8 No'lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/9drqml.pdf

218 TİHEK, Yozgat Özel Çamlık Bakım Merkezi Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/ kararlar/iexg3g.pdf

İSTANBUL MARMARA KADIN KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[219]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 31/7/-1/82024*
Tespit Örnekleri	• Çocuklar için kahvaltı dışındaki öğünlerde gıda çeşitliliğinin yeterli olmadığı (para. 64), • Anne-çocuk koğuşunda çocuklar için yeterli oyuncak, bağımsız beşik, mama sandalyesi ve çocuklar için plastik banyo küveti bulunmadığı, televizyonlarda çocuk kanallarının yetersiz olduğu, okuma ve boyama aktiviteleri için yeterli kitabın olmadığı; çocukların sosyal ve bilişsel gelişimlerini sağlamak için etkinlik düzenlenmediği (para. 28), • Yabancı mahpusların yakınları yurt dışında yaşadığı için telefon görüşme ücretlerinin diğer mahpuslara göre daha yüksek olduğu, bu durumun mali açıdan kendilerini zorladığı (para. 113).
Tavsiye Örnekleri	• Çocuk mahpuslar ile anne yanında kalan çocuklar için hazırlanan menülerde, öğle ve akşam öğünlerinin süt, meyve gibi gıdalarla zenginleştirilerek çocuklara yönelik olarak uygun şekilde hazırlanması (para. 122), • Kurum içinde çocukların sosyal ve bilişsel gelişimlerini sağlamak için faaliyetler yapılması (para. 123), • Yabancı mahpusların telefon görüşme ücretlerinin daha erişilebilir bir düzeye getirilmesi (para 127).
UŞAK E TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[220]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 13/8/2024*
Tespit Örnekleri	• Anne yanında kalan çocukların bulunduğu koğuşun merdivenlerinde çocukların düşmesini engelleyici kaymaz bant olmadığı, çocuklar için ayrı yatak ya da beşik bulunmadığı ve çocukların anneleriyle aynı yatağı kullandığı (para. 25), • Koğuşlarda acil durum butonu bulunmadığı (para. 26), • Koğuşlara gün içerisinde sırayla 1'er saat olacak süreyle sıcak su verildiği, sıcak su süresinin yetersiz olduğu (para. 29), • Kadın koğuşlarında hem ortak alanda hem de havalandırma alanında kamera olmadığı (para. 35), • Mahpusların kullandığı ilaçların kullanıcıların ismine göre muhafaza edilmediği, boş ilaç kutularının içerisinde toplu şekilde ve blister paketlerde (iç ambalajlarında) muhafaza edildiği (para. 56), • Kapalı spor salonunun depo olarak kullanıldığı (para. 91).

219 TİHEK, Marmara Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/o2lk8b.pdf

220 TİHEK, Uşak E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/ images/kararlar/v6atbi.pdf

Tavsiye Örnekleri	• Anne yanında kalan çocukların merdivenden düşmelerini engelleyici önlemlerin alınması, çocuklara ayrı yatak ya da beşik temin edilmesi (para. 107), • Koğuşlara acil çağrı butonu eklenmesi (para. 108), • Kadın koğuşlarının ortak alanlarına ve havalandırma bahçelerine kamera yerleştirilmesi (para. 109), • Odalara kısıtlı sürelerde sıcak su verilmesi nedeniyle mahpusların yaşadıkları sorunlar göz önünde bulundurarak, mahpusların banyo veya duş almalarına imkan verilecek şekilde sıcak su periyot ve miktarları ile ilgili gerekli düzenlemelerin yapılması (para. 110), • Revirde bulunan ilaçların mahpusların ismine göre tasnif edilerek ambalajları içerisinde düzenli şekilde muhafaza edilmesi (para. 113), • Depo olarak kullanılan kapalı spor salonunun tekrar aktif hale getirilerek asli fonksiyonuna uygun olarak kullanılması (para. 116).
UŞAK HUZUREVİ YAŞLI BAKIM VE REHABİLİTASYON MERKEZİ[221]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 14/8/2024*
Tespit Örnekleri	• Merkez personelinin; kişiler arası iletişim, hassas gruplara mensup bireylerle iletişim ile işkence ve kötü muamelenin önlenmesi konularında eğitim almadığı (para. 15), • Odalarda acil çağrı butonu bulunmadığı (para. 29).
Tavsiye Örnekleri	• Merkezde görev yapan personelin; kişiler arası iletişim, hassas gruplara mensup bireylerle iletişim ile işkence ve kötü muamelenin önlenmesi konularında eğitim almasının sağlanması (para. 92), • Merkezdeki odaların tamamına acil çağrı butonu eklenmesi için gerekli çalışmaların hızlandırılması (para. 93).
KÜTAHYA TAVŞANLI T TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[222]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 20-21/8/2024*
Tespit Örnekleri	• Koğuşların yatakhane kısımlarında yere serilmiş çok sayıda yatak olduğu, dolapların koğuş kapasitesini karşılamadığı, bazı mahpusların kişisel eşyalarını koyabilecekleri dolap veya komodini olmadığı, eşyalarını poşet içinde muhafaza ettikleri (para. 18), • Yumuşak odaların havalandırmasının aspiratörle yapıldığı, duvarlarının yumuşak malzeme ile kaplı olduğu ancak tuvalet taşının süngerle kaplı olmadığı; odalarda kameranın mevcut olduğu ve söz konusu kameraların tuvaletin bulunduğu alanı da görüntülediği (para. 33), • Kamera görüntülerinin bulanık olduğu, net görüntü vermediği, yumuşak odanın son kullanıldığı 7/8/2024 tarihinin kaydına erişilemediği ve revir girişini gösteren kamera bulunmadığı (para. 34-35). • Kurum koridorlarının ilaçlandığı ancak koğuş içlerinin ilaçlanmadığı (para.36).

221 TİHEK, Uşak Huzurevi Yaşlı Bakım Ve Rehabilitasyon Merkezi Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/ public/images/kararlar/ecivkl.pdf

222 TİHEK, Kütahya Tavşanlı T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/ public/images/kararlar/6yfegf.pdf

Tavsiye Örnekleri	• Mahpusların yer yataklarında yatma sorununun çözülmesi için mahpuslara ranza temin edilmesi ve her mahpusa kişisel eşyalarını saklayabilecekleri birer dolap verilmesi (para. 82), • Kurumda bulunan yumuşak odalarda mahremiyetin sağlanması amacıyla kameraların tuvaletin bulunduğu alanı görmeyecek şekilde konumlandırılması veya görüntünün tuvaleti gören kısımlarının dijital olarak kapatılması ve tuvalet taşının yumuşak malzeme ile kaplanması gibi önlemlerin alınması (para. 85), • Revir girişine kamera takılması, güvenlik kameralarının görüntü kalitesinin iyileştirilmesine yönelik başlatılan çalışmaların tamamlanması ve yumuşak oda başta olmak üzere kamera kayıt sürelerinin uzatılması (para. 87), • Kurumda sadece koridorların değil koğuş içlerinin de düzenli olarak ilaçlanması (para. 89).
MUŞ E TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[223]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 3/9/2024*
Tespit Örnekleri	• Yumuşak odada bulunan kamera kayıtlarında kör noktaların olduğu, duvarların plastik kaplamasının deforme nedeniyle soyulduğu, odanın içerisinde tuvalet bulunmadığı (para. 29), • Resmi kurum ve kuruluşlardan gelen evrakların kapalı zarfla gelmesi halinde dahi açıldığını ifade eden mahpuslar bulunduğu (para. 36), • Kurum sağlık servisinde mesai saatleri dışında sağlık memuru bulunmadığı (para. 49), • Sağlık servisinde ilaç ve otoskop cihazı, snellen eşeli gibi eksikliklerin bulunduğu (para. 50), • Yabancı dilde kitap sayısının yetersiz olduğu (para. 61), • Kapalı spor salonunun fiziksel koşulları itibarıyla onarım ihtiyacı olduğu, spor ekipmanı sayısının yetersiz olduğu (para. 63).
Tavsiye Örnekleri	• Yumuşak odada yer alan kamera açılarının düzenlenmesi, duvar kaplamalarının yenilenmesi ve tuvalet alanı oluşturulması (para. 81), • Mahpusların resmi kurumlara hitaben yazdığı dilekçe ve ekleri ile bunlara gelen yanıtların denetlenmeden ilgilisine teslim edilmesi (para. 86), • Kurumda acil durumlar oluşması ihtimaline karşı mesai saatleri dışında da çalışacak en az 1 sağlık memurunun görevlendirilmesi (para. 96), • Sağlık servisinde ihtiyaç duyulan ilaç, otoskop cihazı, snellen eşeli gibi eksikliklerin giderilmesi (para. 89), • Kütüphanede kayıtlı olan yabancı dilde kitap sayısının imkânlar ölçüsünde artırılması (para. 91), • Kapalı spor salonundaki onarım ihtiyacının giderilmesi, yeteri kadar spor ekipmanı temin edilmesi (para. 92).

223 TİHEK, Muş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/ images/kararlar/ct29qb.pdf

İSTANBUL GÖZTEPE SEMİHA ŞAKİR ÇOCUK EVLERİ SİTESİ[224]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 24/12/2024*
Tespit Örnekleri	• Katlarda bulunan oyun odalarında, lamba açma-kapama düğmelerinin çocukların erişebileceği yükseklikte bulunduğu ayrıca pencere altında bulunan mermerlerin ve kalorifer peteklerinin çocukların oyun esnasında yaralanmalarını önleyecek şekilde herhangi bir koruyucu malzeme ile kaplanmadığı (para. 25), • Ortak alanların bazı bölümlerinde kör noktaların bulunduğu (para. 34).
Tavsiye Örnekleri	• Lamba açma kapama düğmelerinin çocukların boylarının erişemeyeceği yüksekliğe getirilmesi (para. 83), • Pencere altında bulunan mermerlerin ve kalorifer peteklerinin çocukların yaralanmalarını önlemek için koruyucu ile kaplanması ve parmaklıkları olmayan pencerelere çocuk kilidi yerleştirilmesi (para. 84), • Kameraların kör nokta kalmayacak şekilde yeniden konumlandırılması ve yatakhane bölümlerine de kameraların yerleştirilmesi (para. 82).
MERSİN TARSUS ÇOCUK VE GENÇLİK KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[225]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 28/11/2024*
Tespit Örnekleri	• Bazı ünitelerdeki çamaşır ve kurutma makinelerinin bozuk olduğu (para. 25) , • Bazı odalarda tuvaletlerdeki ampulün yanmadığı, muslukların arızalı olduğu, odalara tuvalet bölümünden su aktığı, oda kapısının bozuk olduğu, prizin kırık olduğu (para. 26), • Yumuşak odada bulunan 2 adet güvenlik kamerasının tuvaletleri gördüğü (para. 27) • Kuruma haftada 1 gün psikiyatristin geldiği, her hafta farklı bir psikiyatrist geldiği için çocukların takibinin etkin biçimde yapılamadığı (para. 49), • Kütüphanede yabancı dilde herhangi bir kitap bulunmadığı (para. 61), • İnfaz ve koruma memurlarının açık görüşün mahremiyetini engelleyecek derecede mahpuslara yakın bulunduğu (para. 68).
Tavsiye Örnekleri	• Kurumdaki ünitelerde, odalarda ve odaların banyolarındaki bozuk musluk, kapı, duş hortumu gibi eşyaların ve bazı odalardaki su kaçaklarının tamir edilmesi (para. 75), • Yumuşak odada bulunan kameranın odadaki tuvalet kısmını kayıt altına almaması için tuvalet alanının dijital ortamda buzlama veya karartma yoluyla kapatılması (para. 76), • İnfaz ve koruma memurları ile infaz ve koruma baş memurlarının açık görüş, muayene, bireysel psikolog görüşmesi gibi durumlarda görüşme mahremiyetine dikkat etmeleri hususunda uyarılması (para. 78), • Yabancı çocukların talepleri de dikkate alınarak kütüphaneye yabancı dilde kitaplar eklenmesi (para. 79.), • Kurumda dönüşümlü psikiyatrist görevlendirilmesi uygulaması yerine sürekli aynı psikiyatristin görevlendirilmesinin değerlendirilmesi (para. 82).

224 TİHEK, İstanbul Göztepe Semiha Şakir Çocuk Evleri Sitesi Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/rtmmlz.pdf

225 TİHEK, Mersin Tarsus Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/xp5i6z.pdf

SİNCAN 3 NO.LU L TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[226]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 8-9/10/2024*
Tespit Örnekleri	• Bazı mahpusların ranzasının ve dolabının bulunmadığı (para. 20), • Banyolardaki duş başlıklarının duvara sabitlendiği ancak bazı koğuşların banyolarında duş başlıklarının bulunmadığı (para. 22), • Koğuş içerisinden havalandırma alanlarına açılan kapının bulunduğu bölgedeki eğimin, tekerlekli sandalye kullanan mahpusların geçişini zorlaştırdığı (para. 24), • Bazı koğuşlarda koku probleminin olduğu (para. 33), • Müdahale odasında serum ve enjeksiyona ilişkin tıbbi sarf malzemeleri arasında son kullanma tarihi geçen aparatların olduğu (para. 68), • Psikososyal servis tarafından gerçekleştirilen bireysel görüşmeler sırasında infaz ve koruma memurunun da odada bulunduğu (para. 91).
Tavsiye Örnekleri	• Koğuşlardaki eksikliklerin giderilmesine yönelik çalışmalar yapılması (para. 127), • Engelli mahpusların bulunduğu koğuşların erişilebilir hâle getirilmesi (para. 128), • Kanalizasyon gider kapağından gelen kokunun sebebinin tespit edilerek giderilmesi için çalışmalar yapılması (para. 131), • Son kullanma tarihi geçen ilaç ve tıbbi sarf malzemelerinin imha edilmesi (para. 140), • Psikososyal servis görüşmelerinde mahpusların kendilerini rahatça ifade edebilmeleri ve mahremiyetlerinin sağlanması için gerekli önlemlerin alınması (para. 142).
KONYA EREĞLİ 1 NO.LU Y TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[227]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 14-15/11/2024*
Tespit Örnekleri	• Personelin insan hakları eğitimi, kişiler arası iletişim ve işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin özel bir eğitim almadığı (para. 13), • Bazı koğuş ve odalarda yerde yatan mahpusların bulunduğu ve bir dolabın 2 kişi tarafından kullanıldığı (para. 21), • Hasta ve engelli koğuşunda tuvalet ve banyo kısmında bulunan klozetin yanında tutunma barı ve iki katlı ranzalarda merdiven bulunmadığı (para. 25), • Yumuşak odalarda bulunan güvenlik kameralarının tuvaletin bulunduğu alanı da görüntülediği, görüntülerin mahpusların mahremiyeti açısından uygun olmadığı (para. 36), • Arama sırasında infaz ve koruma memurlarının eldiven kullandığı fakat her mahpus için aynı önlüğün kullanıldığı (para. 42).

226 TİHEK, Sincan 3 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/ public/images/kararlar/wk0l3r.pdf

227 TİHEK, Konya Ereğli 1 No.lu Y Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/ public/images/kararlar/k65942.pdf

Tavsiye Örnekleri	• Kurumda görevli personelin hizmet içi eğitim müfredatına insan hakları eğitimi, kişiler arası iletişim ile işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitimlerin dâhil edilmesi (para. 92), • Koğuşlarda mahpusların yer yataklarında yatmaları sorununun çözülmesi için mahpuslara karyola/ranza temin edilmesi (para. 93), • Her mahpusa dolap temin edilmesi (para. 94), • Hasta ve/veya engelli mahpusların yerleştirildiği koğuşlardaki tuvaletlerin yanına tutunma barı ve bu koğuştaki iki katlı ranzalara merdiven yaptırılması (para. 95), • Yumuşak odadaki güvenlik kamerası görüntüsünün tuvalet bölümünü göstermemesini sağlayacak önlemlerin alınması (para. 100), • Aramalarda her mahpusa ayrı tek kullanımlık önlük kullandırılması (para. 102).
KALECİK AÇIK CEZA İNFAZ KURUMU[228]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 20/3/2024*
Tespit Örnekleri	• Banyoların perde ile kapatıldığı (para. 23), • Ek binada üst araması için oluşturulmuş ayrı bir alan ve arama önlüklerinin bulunmadığı (para. 36), • Ek binada her koğuş için belli bir banyo günü olduğu, binanın eski ve fiziki yapı olarak elverişsiz olması sebebiyle sıcak suya erişimin kısıtlı olduğu (para. 30), • Revirde bulunması gereken acil durum çantası, oksijen tüpü gibi bazı malzemelerin eksik olduğu (para. 56), • Revirde yapılan incelemede ilaç dolabında tarihi geçen ilaçların olduğu (para. 58), • Kurumda avukat görüşme odası bulunmadığı (para. 77).
Tavsiye Örnekleri	• Banyolarda bulunan perdelerin yerine kapı yerleştirilerek mahremiyetin sağlanması (para. 89), • Ek binada yaşanan sıcak suya erişim sıkıntısının giderilmesi için gereken çalışmaların yürütülmesi (para. 91), • Ek binada mahpusların üst araması için uygun bir arama odasının oluşturulması (para. 93), • Revirde eksik olduğu tespit edilen tıbbi malzemelerin temininin sağlanması (para. 99), • İlaçların son kullanma tarihinin takibinin düzenli şekilde yapılarak imhasının sağlanması (para. 100), • Kurumun hem ana binasında hem de ek binasında avukat görüşmelerinin gerçekleştirilebilmesi için standartlara uygun şekilde düzenlenmiş odaların oluşturulması (para. 105).

228 TİHEK, Kalecik Açık Ceza İnfaz Kurumu Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/ images/kararlar/u699cw.pdf

ERZİNCAN ENGELSİZ YAŞAM BAKIM REHABİLİTASYON VE AİLE DANIŞMA MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ[229]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 19/11/2024*
Tespit Örnekleri	• Yaşam evlerindeki duvarların bazılarının çatlak olduğu, evlerdeki oda kapılarının bazılarının kırık ve kötü durumda olduğu (para. 24), • Yaşam evlerinde acil çağrı butonlarının bulunmadığı (para. 25), • Yatak odalarında her birey için ayrı yatak, dolap ve komodin bulunduğu ancak dolapların duvara sabitlenmemiş olduğu (para. 28), • Kameralarda genel olarak kör nokta bulunmasa da kamera kayıtlarının incelenmesi sırasında evlerden birindeki yemek yeme alanının kör noktada kaldığı (para. 35), • Kamera kayıt sisteminin ve kamera görüntülerini izlemek için kullanılan bilgisayarın çok eski ve yavaş olduğu, kamera sistemi ile ilgili bilgi sahibi bir personelin bulunmadığı (para. 37), • Yemek listelerinin İdare tarafından hazırlandığı, bir diyetisyen kontrolünden/onayından geçmediği (para. 48), • İlk yardım çantasında yer alması gereken tıbbi ekipmanlarda eksiklikler bulunduğu (para. 59).
Tavsiye Örnekleri	• Yaşam evlerindeki bakım ve onarıma ihtiyacı olan alanların tamir ve tadilatının yapılması (para. 87), • Yatak odalarında bulunan dolapların duvara sabitlenmesi (para. 88), • Yaşam evlerinde uygun yerlere acil çağrı butonlarının yerleştirilmesi (para. 90), • Kameraların kör nokta kalmayacak şekilde konumlandırılması, çok amaçlı salona kamera yerleştirilmesi, kamera kayıtlarının izlendiği cihazın yenilenmesi veya problemsiz duruma getirilmesi, kamera sisteminin ses kaydı alacak şekilde ayarlanması ve ilgili personelin kamera sistemi konusunda bilgi sahibi olması için gerekli eğitimin verilmesi (para. 91), • Yemek listelerinin diyetisyen veya gıda mühendisi tarafından hazırlanması veya kontrol edilmesi için gerekli çalışmaların yapılması (para. 92), • Eksik olan ilk yardım ve acil durum için gerekli olan malzemelerin ivedilikle tamamlanması (para. 93).

229 TİHEK, Erzincan Engelsiz Yaşam Bakım Rehabilitasyon ve Aile Danışma Merkezi Müdürlüğü Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/7fxydu.pdf

ELAZIĞ RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HASTANESİ[230]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 24/12/2024*
Tespit Örnekleri	• Tespit odaları ve hasta odalarındaki yatakların demirden imal edildiği, hastaların sinir ve kriz anlarında bu başlıklarla kendilerine zarar verebileceği (para. 26), • Servislerde yer alan bazı kameralarda arızalar olduğu, kamera komuta merkezinde yapılan incelemede kameralarla bağlantılı yalnızca 1 adet monitör bulunduğu ve hastanenin büyüklüğü ve kapasitesi dikkate alındığında söz konusu merkezin gerekli kamera teçhizatı bakımından yetersiz olduğu (para. 46), • Bazı servislerde aile görüşme odası mevcutken diğer servislerde, hasta sayısının fazla olması ve oda sayısının yetersiz kalması nedeniyle aile görüşmelerinin gerçekleştirilmesi amacıyla servis koridorlarına masa ve sandalyeler yerleştirildiği (para. 107), • Ziyaret esnasında 12. serviste tespit uygulaması yapılan odada güvenlik kamerasının bulunmadığı, oda kapısında kontrol camının yer almadığı ve 3. servisteki tespit odasında kalorifer peteğinin bulunmadığı (para. 62), • 4. 7. ve 11. servislerin birlikte kullandığı bahçenin alçak duvarlar ile tellerle çevrili olduğu ve bahçenin hastaların kaçmasını önleyecek bir niteliğe sahip olmadığı (para. 42), • Üst katlarda bulunan servislerden bahçeye çıkışın yalnızca merdiven vasıtası ile yapıldığı, merdivenlerin oldukça dik olduğu, engelli hastaların bahçeye inmelerini sağlayacak gerekli yapının bulunmadığı (para. 43).
Tavsiye Örnekleri	• Aile görüşme odası ve/veya aktivite odası bulunmayan servislerde bu eksikliğin giderilmesi (para. 140), • Hastaların güvenliği açısından, tespit odaları ve diğer hasta odalarında yer alan yatak başlıklarının yumuşak malzemeden imal edilmiş olanlar ile değiştirilmesi (para. 142), • Tespit odalarında eksik olan güvenlik kamerası, kontrol camı ve kalorifer peteği gibi fiziksel koşullara ilişkin sorunların giderilmesi (para. 143), • Hastaların firar etmesine olanak sağlayan bazı bahçelerin daha güvenlikli bir hale getirilmesi (para. 153), • Engelli hastalar için üst katlarda bulunan servislerden bahçeye çıkışları kolaylaştırıcı düzenlemelerin gerçekleştirilmesi (para. 154), • Hasta servislerinde ve bahçelerde bulunan arızalı kameraların tamir edilmesi, servislerde kamera bulunmayan ortak alanlara kamera yerleştirilmesi ve kamera komuta merkezindeki teçhizat eksikliğinin giderilmesi (para. 155).

230 TİHEK, Elâzığ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi Takip Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/zl2417.pdf

ELAZIĞ R TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[231]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 26/12/2024*
Tespit Örnekleri	• Bazı koğuşların tuvalet/banyo bölümlerinde tutunma barının olmadığı (para. 19), • Fiziksel engeli olan veya bakıma muhtaç kişilerin acil çağrı butonuna erişimde zorluk yaşadığı ve taşınabilir çağrı butonlarına ihtiyaç duyulduğu (para. 21), • Koğuşlarda mutfak bölümü ve havalandırma bahçesi bulunmadığı (para. 18), • Kurumun Türk Standartları Enstitüsü Erişilebilirlik Belgesi'nin bulunmadığı (para. 38), • Sağlık servisinde görev yapan hekimlerin, İl Sağlık Müdürlüğü tarafından 30 gün süreyle görevlendirildiği, bazı mahpusların hekimlerin sürekli değişmesi nedeniyle kronik hastalıklarının tedavisi ve takip süreçlerine dair zorluklar yaşadığı (para. 55), • Kurumda Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi (ACEP) sisteminin kurulumun henüz gerçekleştirilmediği (para. 97).
Tavsiye Örnekleri	• Tüm koğuşların tuvalet ve banyo bölümlerine tutunma barı yerleştirilmesi (para. 102), • Kurumda kalan ağır engelli mahpuslar için acil çağrı el butonlarının sağlanması (para. 106), • Koğuşlarda mutfak bölümünün oluşturulmasına yönelik çalışmaların başlatılması (para. 105), • Kurumda bulunan tüm koğuşlar ile kullanılan ortak alanların, fiziki şartlar bakımından erişilebilirlik standartlarına uygun hale getirilmesi ve Türk Standartları Enstitüsü'nden Erişilebilirlik Belgesi alınması için gerekli çalışmaların yapılması (para. 104), • Kurumda görev yapan hekimlerinin görevlendirme sürelerinin 30 gün olması ve mevcut hasta profilinin sürekli takip gerektirmesi nedeniyle görevlendirme sürelerinin uzatılması (para. 110), • Kurumda ACEP sisteminin oluşturulması (para. 116).
BANDIRMA 2 NO.LU T TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[232]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 10-11/12/2024*
Tespit Örnekleri	• Sadece 3 personelin insan hakları ile kötü muamele ve işkence yasağına ilişkin eğitim aldığı (para. 12), • Yumuşak odada tavana monte edilmiş 2 adet güvenlik kamerasının tuvalet alanını da görüntülediği (para. 34), • Açık ve kapalı spor salonu, mahkûm kabul girişi ve koğuşların bulunduğu koridorlar gibi bazı alanlarda kör noktalar bulunduğu (para. 36), • Görüşme gerçekleştirilen mahpusların kantinde bazı ürünlerin hızla tükendiğini ve yenilerinin temin edilmesinin uzun sürdüğünü beyan ettiği (para. 51).

231 TİHEK, Elâzığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/ kararlar/op0cp4.pdf

232 TİHEK, Bandırma 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/5a0we3.pdf

Tavsiye Örnekleri	• Kurumda insan hakları ile işkence ve kötü mücadele eğitimleri alan personel sayısının artırılması (para. 108), • Kantin ürünlerinin tüm tutulanlara yetecek şekilde stoklanması; bu mümkün olmadığında, siparişlerini alamayan koğuşlara öncelik verilerek siparişlerin dönüşümlü şekilde dağıtılması ve temin edilemeyen ürünlerin yerine uygun ikame ürünlerin listeye eklenmesi (para. 120), • Yumuşak odalarda mahremiyetin sağlanması amacıyla kameraların tuvaletin bulunduğu alanı görmeyecek şekilde konumlandırılması veya görüntünün tuvaleti gören kısımlarının dijital olarak kapatılması gibi önlemlerin alınması (para. 116), • Kurum genelinde kamera sayılarının kör nokta kalmayacak şekilde artırılması amacıyla yürütülen temin ve kurulum sürecinin hızlandırılması (para. 117).
SAMSUN RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HASTANESİ[233]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 16-17/10/2024*
Tespit Örnekleri	• Kamera kayıt saatleri ile gerçek saatin uyumlu olmadığı (para. 32), • Günde bir kez çay saati uygulaması yapıldığı ve çayın yanında kek veya poğaça ikram edildiği ancak bunun miktar ve çeşit olarak yeterli olmadığı (para. 89), • Serviste mahpusların yararlanabileceği 20 kitaptan oluşan bir kitaplık bulunduğu (para. 86).
Tavsiye Örnekleri	• Güvenlik kameralarının kayıt saatlerinin gerçek saat ile uyumlu hâle getirilmesi (para. 106), • Hastanede dağıtılan ara öğünlerin porsiyonlarının artırılması ve çeşitlendirilmesi (para. 112), • Hastane faaliyet alanı içerisinde ve servislerde bulunan kitapların sayı ve çeşit olarak artırılması (para. 114).
MERSİN SİLİFKE İLÇE JANDARMA KOMUTANLIĞI NEZARETHANELERİ[234]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 27/11/2024*
Tespit Örnekleri	• Nezarethane binasının girişinde engelli rampası bulunmadığı (para.12), • Tuvalet ve lavabo musluklarının akar vaziyette olduğu bununla birlikte banyo ve tuvaletin engelli bireylerin kullanımına uygun olmadığı (para. 18,44), • Nezarethanedeki banyo ve lavabolarda sıcak su bulunmadığı (para. 19), • Kamera görüntü kayıtlarının sistemin hafızasının yetersiz olması nedeniyle 2 gün süreyle saklandığı (para. 57).
Tavsiye Örnekleri	• Engelli bireylerin kullanımına uygun, makul bir düzenlemenin yapılması (para. 90), • Nezarethanelerde engelli bireylere uygun banyo, tuvalet ve lavabonun bulunmadığı göz önüne alınarak buralara engelli bireylerin kullanımına uygun şekilde tutunma barlarının konulması (para. 91), • Nezarethanelerde bulunan banyo ve tuvaletlerde sıcak su sağlanması için gerekli çalışmaların başlatılması (para. 92), • Güvenlik kamerası kayıt sürelerinin en az 30 gün olacak şekilde uzatılmasına ilişkin düzenleme yapılması (para. 93).

233 TİHEK, Samsun Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/ public/images/kararlar/engyrn.pdf

234 TİHEK, Mersin Silifke İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/xgxyrr.pdf

KAYSERİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[235]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 4-5/6/2024*
Tespit Örnekleri	• Müşahede odası olarak kullanılan tekli odaların bulunduğu 6. blokta, odaların içerisinde hiçbir ayırıcı olmadan klozet ve lavabo bulunduğu, duvar sıvalarında dökülmeler olduğu, odaların genel anlamda bakımsız olduğu (para. 23), • Banyoların fiziksel koşullarının oldukça bakımsız ve yıpranmış olduğu ayrıca tutunma barı gibi erişilebilirliğe ilişkin düzenlemelerin bulunmadığı (para. 26), • Kurumda yangın söndürme ekipmanları bulunmakla birlikte yangın söndürme sisteminin bulunmadığı (para. 30), • Mahpuslara ait psikiyatrik ilaçların iç ambalajlarından çıkarılarak ağızları açık kutularda, hijyenik olmayan koşullarda muhafaza edildiği (para. 49), • Akşam yemeklerinde genelde bakliyat ürünlerinin sık tekrar edecek şekilde sunulduğu (para. 42), • Kurumda açık veya kapalı spor alanı bulunmadığı (para. 68).
Tavsiye Örnekleri	• İçerisinde hiçbir ayırıcı olmadan yerleştirilmiş klozet ve lavaboların bulunduğu 6. Blokta bulunan tekli odaların koşullarında genel bir iyileştirme yapılması (para. 81), • Koğuşlarda oldukça bakımsız durumda olan tuvalet ve duş/banyo kısımlarının yenilenmesi ve engellilerin kullanımına uygun hale getirilmesi (para. 82), • Kuruma yangın söndürme sistemi kurulması için gerekli çalışmaların başlatılması (para. 84), • Menülerin, öğünler arasında besin içeriği ve çeşidi ile kalori dengesi gözetilerek hazırlanması (para. 89), • Pansuman odasında iç ambalajlarından çıkarılmış şekilde ağzı açık kutularda bulundurulan ilaçların uygun koşullarda saklanmasına özen gösterilmesi (para. 92), • Kurumda mahpusların spor faaliyetlerini gerçekleştirebileceği uygun bir alanın oluşturulması (para. 97).
SAMSUN KAVAK ÇOCUK VE GENÇLİK KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[236]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 15/10/2024*
Tespit Örnekleri	• Personelin insan hakları eğitimi, kişiler arası iletişim ve işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin özel bir eğitim almadığı (para. 13), • Ziyaret edilen bazı ünitelerde küflenmiş yatakların bulunduğu (para. 19), • 18-21 yaş aralığındaki mahpusların kurs faaliyetlerinden yararlandırılmadığı (para. 73), • Kurumda ACEP sistemi bulunmadığı (para. 81).

235 TİHEK, Kayseri Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/ images/kararlar/3ptwgm.pdf

236 TİHEK, Samsun Kavak Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyaret Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/ixgqtv.pdf

Tavsiye Örnekleri	• Kurumda görev yapan personelin hizmet içi eğitim müfredatına insan hakları, tutulanlara ve özellikle hassas gruplara yönelik muamele ile işkence ve kötü muameleyi önleme, inceleme ve belgelendirme konularının dâhil edilmesi (para. 88), • Ünitelerin bazı bölümlerindeki rutubet ve küfün önlenmesi için gerekli çalışmaların yapılması (para. 90), • Kurumda bulunan 18-21 yaş aralığındaki mahpusların da kurs faaliyetlerine dâhil edilmesi (para. 96), • Kurumda ACEP Sistemi kurulması çalışmalarının hızlandırılması (para. 101).
İZMİR ÇOCUK VE GENÇLİK KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[237]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 15/10/2024*
Tespit Örnekleri	• Arama odalarında tek kullanımlık önlüklerin bulunmadığı (para. 45), • Ünitelerdeki odaların banyo-tuvalet girişinde kapı olmadığı, bazı banyolarda duş hortumu, dolap kapakları, klozet musluğu gibi materyallerin kırık olduğu (para. 25), • Yumuşak odalardaki tuvaletlerin kameranın görüş açışında yer aldığı (para. 33), • ACEP sistemindeki bir hata nedeniyle yaklaşık 3 hafta kantine erişilemediği (para. 50), • Kuruma pazartesi, çarşamba ve cuma günleri gelen aile hekiminin Kampüsteki Kadın Ceza İnfaz Kurumuna da hizmet vermesi nedeniyle Kurum işleri için yetersiz kaldığı (para. 52).
Tavsiye Örnekleri	• Detaylı aramaların mevzuata uygun şekilde yapılması ve arama odalarında tek kullanımlık önlük bulundurulması (para. 87), • Bazı odaların banyo ve tuvaletlerinin duş hortumu, klozet musluğu gibi eksikliklerinin giderilmesi ve banyo girişlerindeki kapı ile kapı eşiği eksikliklerinin giderilmesi (para. 88), • Yumuşak odalarda yer alan tuvaletlerin güvenlik kamera görüntülerinde buzlama veya karartma yapılma suretiyle görülmeyecek hale getirilmesi (para. 89), • ACEP sisteminde teknik aksaklıklar yaşandığı dönemlerde çocukların kantin kullanımlarının aksamaması için kantin fişi gibi alternatif yollara başvurulması (para. 90), • Kurumda hafta içi her gün çalışacak bir hekimin görevlendirilmesi (para. 92).

237 TİHEK, İzmir Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/6dmcdu.pdf

ANTALYA GERİ GÖNDERME MERKEZİ[238]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 13-14/6/2024*
Tespit Örnekleri	• Yabancı Terörist Savaşçı (YTS) şüphelisi olan yabancıların diğer yabancılarla bir arada tutulduğu (para. 25), • Merkeze kabulü gerçekleştirilen yabancıların ilk hekim muayenesinin yapılmadığı, revirde Merkezde barındırılan tüm yabancılara ait sağlık kayıtlarının düzenli bir şekilde tutulmadığı, sağlık öz geçmişi bilgilerinin psikologlar tarafından alındığı fakat yabancının bulaşıcı veya kronik hastalığının olduğuna dair bir beyanı bulunmadığı takdirde uzun süre hekimle görüşmeden geri gönderme merkezinde tutulabildiği (para. 64), • Merkezde engelli kullanımına uygun olarak düzenlenmiş bir odanın bulunmadığı (para. 33), • Yabancıların talep ve şikâyetlerini çoğunlukla sözlü olarak İdareye iletebildikleri, kalem ve kâğıda erişimlerinin sınırlı olduğu (para. 47), • Revirde, acil durumlarda kullanılmak üzere EKG cihazı ve oksijen tüpünün olmadığı (para. 65), • Merkezde barındırılan ailelerin haftada 2 defa 10 dakika görüştürüldükleri (para. 83).
Tavsiye Örnekleri	• Yabancıların Merkeze kabulden sonra mümkün olan en kısa süre içerisinde bir hekim ya da hekime rapor verecek tam donanımlı bir hemşire tarafından kapsamlı bir tıbbi taramadan geçirilmesi (para. 93), • YTS şüphelilerinin imkânlar ölçüsünde diğer yabancılardan ayrı odalarda tutulması (para. 95), • Merkeze gelen yabancılar hakkında sağlık kayıtlarının düzenli bir şekilde tutulması (para. 105), • Revirde bulunması gereken EKG cihazı ve oksijen tüpü gibi eksikliklerin giderilmesi (para. 106), • Engelli bireylerin Merkezde yaşayabilecekleri sıkıntılar göz önünde bulundurularak Merkezde engelli bireylerin kullanımına uygun bir oda tahsis edilmesi (para. 94), • Dilek ve şikâyet kutularını kullanabilmeleri için yabancılara kalem ve kâğıt temin edilmesi (para. 103), • Aile birliğinin korunması için Merkezde barındırılan aile bireylerinin daha sık veya daha uzun süreler görüştürülmeye çalışılması (para. 112).
KOCAELİ İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ NEZARETHANELERİ[239]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 7/11/2024*
Tespit Örnekleri	• Nezarethane odalarında acil durum butonu bulunmadığı (para. 23), • Elektrik kesintisi gerçekleşmesi nedeniyle kameraların devre dışı kaldığı ancak kameraların çalışmadığına dair herhangi bir tutanak tutulmadığı (para. 115), • Yabancı dillerde nezarethane talimatnamesinin bulunmadığı (para. 32), • Nezarethane odalarında yeterli sayıda battaniye bulunduğu ancak battaniyelerin kenar fitillerinin çıkarılmadığı (para. 149).

238 TİHEK, Antalya Geri Gönderme Merkezi Takip Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/ images/kararlar/got4oa.pdf

239 TİHEK, Kocaeli İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/ images/kararlar/ujz64u.pdf

Tavsiye Örnekleri	• Ziyaret edilen tüm Müdürlük nezarethane odalarına acil durumlarda personelle iletişim kurulmasına imkân sağlamak amacıyla acil durum butonu yerleştirilmesi (para. 166), • Elektrik kesintisi gibi olası aksaklıklar nedeniyle kamera kayıtlarındaki kesilmelerin ivedilikle tutanak altına alınması (para. 167), • İl Emniyet Müdürlüğüne bağlı tüm nezarethanelerde nezarethane talimatnamesi ve diğer bilgilendirici afişlerin nezarethanede tutulan mahpusların dilleri dikkate alınarak çeşitli dillerde hazırlanması (para. 170), • Battaniyelerin, tutulanların kendilerine zarar vermemeleri amacıyla kenar fitillerinin çıkarılması (para. 171).
İSTANBUL MALTEPE ÇOCUK VE GENÇLİK KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[240]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 2-3/7/2024*
Tespit Örnekleri	• Kurumda kapasite aşımı nedeniyle yer yatağında yatan kişilerin bulunduğu ve yerde yatan çocukların aynı zamanda diğer arkadaşlarının kişisel eşya dolaplarını kullandıkları (para. 22), • Yakın gözlem odalarında masa bulunmadığı ve bu sebeple çocukların yemek yerken zorlandığı (para. 25), • Yakın gözlem odalarının havalandırmasının üzerinde küçük havalandırma delikleri bulunan ve açılmayan bir pencereyle ve koridora açılan oda kapısı ile sağlandığı, odaların havadar olmadığı (para. 35), • Aile görüşme odalarından birinin tuvaletinin temiz olmadığı ve odalarda hijyen malzemelerinin bulunmadığı (para. 106).
Tavsiye Örnekleri	• Kapasite aşımı nedeniyle yatağı ve kişisel eşya dolabı bulunmayan çocuklar için gerekli düzenlemelerin yapılması (para. 113), • Odasında masa bulunmayan veya masaları kırık olan çocukların odalarındaki eksikliklerin giderilmesi (para. 114), • Yakın gözlem odalarındaki havalandırma sorununun çözülmesi (para. 115), • Aile görüşme odalarının temizliğine özen gösterilmesi (para. 116).
KOCAELİ 2 NO.LU T TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[241]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 5/11/2024*
Tespit Örnekleri	• Ortak yaşam alanlarında bulunan bazı kalorifer peteklerinin çalışmadığı (para. 31), • Sıcak suyun gün içinde belirli aralıklarla verildiği, soğuk sudan ise gün boyunca yararlanıldığı ancak zaman zaman su kesintilerinin yaşandığı (para. 32), • Yumuşak odaya yerleştirilen kameraların tuvalet alanını da görüntülediği (para. 34), • Revirde psikiyatrik ilaçların kilitli dolapta, günlük olarak kullanılan ilaçların ise kilitli olmayan bir dolapta muhafaza edildiği ancak dolaplarda ilaçların dağınık durduğu ve düzenli tutulmadığı (para. 59).

240 TİHEK, İstanbul Maltepe Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/zjj4jg.pdf

241 TİHEK, Kocaeli 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/ public/images/kararlar/jekb9v.pdf

Tavsiye Örnekleri	• Ortak alanlarda bulunan kaloriferlerin soğuk havalarda sürekli çalıştırılması (para. 94), • Kurumda yaşanan su kesintilerinin önlenmesi amacıyla suyun temin edildiği Kocaeli Açık Ceza İnfaz Kurumu ile iş birliği içerisinde gerekli çalışmaların yürütülmesi (para. 95), • Yumuşak odada bulunan kameranın görüş açısının kişi mahremiyeti sağlanacak şekilde ayarlanması (para. 96), • Revir biriminde bulunan ilaçların düzenli tutulmasına özen gösterilmesi (para. 98).
İZMİR KARABURUN İLÇE EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ NEZARETHANELERİ[242]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 14/10/2024*
Tespit Örnekleri	• Oda girişlerinde odaların hangi cinsiyet grubuna ait olduğunu belirten tabela olmadığı (para. 17), • Oturma alanının sert tahtadan yapıldığı ve uyumaya elverişli olmadığı (para. 19), • İlaçlama yapıldığına ilişkin olarak yazılı bir belgenin bulunmadığı (para. 25), • Nezarethane odalarında acil çağrı butonu olmadığı (para. 26), • Avukat görüşme odasının nezarethane odalarıyla aynı koridorda bulunduğu, bu odanın boş olduğu ve içerisinde görüşme gerçekleştirmeye uygun eşya ve ekipmanların bulunmadığı (para. 32), • Nezarethane odalarının içinde, kapı hizasındaki alanın kamera açısı dışında kaldığı ve nezarethane odalarının birinde bulunan kameranın görüntü kalitesinin düşük olduğu (para. 38).
Tavsiye Örnekleri	• Nezarethane odalarının girişine, odaların hangi cinsiyet grubuna tahsis edildiğini gösteren tabela ya da işaretlerin asılması (para. 45), • Nezarethane odalarındaki sert oturma alanlarının tutulanların uyumasına ve dinlenmesine imkân sağlayacak şekilde yumuşak malzemeyle kaplanması ve yastık temin edilmesi (para. 46), • Merkezde altı ayda bir yapılan ilaçlamanın yazılı olarak belgelenmesi ve kaydının tutulması (para. 51), • Nezarethane odalarında oluşabilecek acil bir durumu veya tutulanların sağlık durumlarında oluşabilecek ani gelişmeleri ve benzeri durumları daha iyi bir şekilde takip edebilmek için nezarethane odalarına acil çağrı butonu konulması ve koridorda yer alan diyafondaki arızanın giderilmesi (para. 52), • Avukat görüşme odasının görüşme yapılmaya uygun hale getirilmesi veya gerekli fiziksel şartları sağlayan bir odanın avukat görüşme odası olarak belirlenmesi (para. 54), • Nezarethane odalarındaki kameraların kör nokta bırakmayacak şekilde tekrar düzenlenmesi ve görüntü kalitesi düşük olan kameranın değiştirilmesi (para. 55).

242 TİHEK, İzmir Karaburun İlçe Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/jaoxuw.pdf

SİNCAN 1 NO.LU YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[243]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 15-16/5/2024*
Tespit Örnekleri	• 3 kişi kapasiteli odalarda ortak yaşam alanında bulunan kameranın yatma alanını da gördüğü (para. 39), • Bazı mahpuslar tarafından, memleketlerinin uzak olması ve/veya ailelerinin maddi durumunun iyi olmaması sebebiyle yakınlarının görüşe gelemediklerinin ifade edildiği (para. 91).
Tavsiye Örnekleri	• 3 kişi kapasiteli odaların ortak yaşam alanlarında bulunan güvenlik kameralarının açılarının yatak alanlarını görmeyecek şekilde yeniden konumlandırılması (para. 99), • Görüntülü görüşme imkânı bulunmayan Kurumlarda, haftalık ziyaret görüşlerini yapamayan mahpuslara ziyaretçi ile görüşme hakkı yerine ilave telefon süresi kullanım imkânı verilmesi konusunda mevzuat değişikliği yapılmasının değerlendirilmesi (para. 115).
SİVAS DÖRT EYLÜL ÇOCUKEVLERİ SİTESİ MÜDÜRLÜĞÜ[244]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 3/7/2024*
Tespit Örnekleri	• Bazı evlerde mobilyaların kenarlarında koruyucu olmadığı (para. 29), • Sağlık servisinde yapılan incelemede tarihi geçmiş ilaçların olduğu ve bazı ilaçların yarım bırakıldığı (para. 57), • Merkezde kapalı bir spor salonu bulunmadığı, (para. 36), • Merkez psikososyal servisinde 2 sosyal çalışmacının görev yaptığı ancak 1 sosyal çalışmacının tayini çıktığı için Merkezden ayrıldığı, Merkezde psikolog da olmadığı için psikososyal servisin tüm çocuklara yetişmekte zorlandığı (para. 60), • Çocuk evlerinde güvenli ve kontrollü kablosuz internet hizmetinin olmadığı (para. 83).
Tavsiye Örnekleri	• Özellikle küçük yaş grubu çocukların kaldığı yaşam evlerinde çocukların güvenliği için mobilyaların kenarlarına koruyucu konması (para. 90), • İlaçların son kullanma tarihi kontrollerinin belli aralıklarla yapılması, yarım ilaçların kullanım durumlarının tekrar değerlendirilmesi, ilaç ile ilgili tutanakların günü ve zamanında tanzim edilmesi (para. 92), • Mevsim şartlarına göre etkinliklerin sürekliliğin sağlanması için kapalı spor salonu yapılması (para.100), • Merkeze psikolog görevlendirilmesi hususunun değerlendirilmesi (para. 102), • Dışarıdaki yaşamı, ülke ve dünyanın güncel durumunu takip edebilmeleri, akranlarıyla eşit şartlarda gelişebilmeleri, herkes gibi bilgi ve yeniliklere açık şekilde bir yaşam sürebilmelerinin sağlanması amacıyla ülke genelinde, çocuk evlerinde güvenli ve kontrollü kablosuz internet hizmetinin sunulması (para. 106).

243 TİHEK, Sincan 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/211yb4.pdf

244 TİHEK, Sivas Dört Eylül Çocukevleri Sitesi Müdürlüğü Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/ images/kararlar/0evsnf.pdf

KÜTAHYA GERİ GÖNDERME MERKEZİ[245]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 22/8/2024*
Tespit Örnekleri	• Geri Gönderme Merkezleri ile ilgili bir disiplin yönergesinin bulunmadığı, bu sebeple gerekli hallerde yalnızca Merkezde bulunan ilgi odalarının kullanıldığı (para. 47), • Merkezde bir spor odasının bulunduğu ancak içerisinde spor malzemesinin olmadığı (para. 69).
Tavsiye Örnekleri	• İdari gözetim altında bulunan yabancıların disiplin süreci ile ilgili cezai işlemler hakkında mevzuat çalışmalarının hızlandırılarak mevzuat boşluğu nedeniyle yaşanabilecek olumsuzlukların önüne geçilmesi (para. 90), • Spor malzemeleri konusundaki eksikliğin giderilerek spor odasının kullanıma açılması (para. 85).
ANKARA KIZILCAHAMAM KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[246]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 26/9/2024*
Tespit Örnekleri	• Kurumda sigara içilmeyen koğuş bulunmadığı (para. 29), • Kurum içerisinde sinek ve haşere problemi olduğu (para. 32), • Acil müdahale çantasında bulunması gereken ürünlerde eksiklikler bulunduğu (para. 49), • Kurumda görevli bir psikolog bulunmuyor olması nedeniyle mahpusların Kuruma ilk kabulünde Araştırma Değerlendirme Formunun (ARDEF) doldurulmadığı (para. 52), • ACEP projesi kapsamında Kurumda görüntülü görüşme sisteminin kurulu olmadığı (para. 66), • Kurumda bulunan eş görüşme odasındaki banyonun temiz olmadığı, duş başlığının eksik olduğu ve odanın en son 4/3/2016 tarihinde kullanıldığı (para. 70).
Tavsiye Örnekleri	• Sigara kullanmayan mahpuslar için bir koğuşun sigara içilmeyen koğuş olarak belirlenmesi (para. 75), • Kurumda genel olarak sinek ve haşere sorunu olduğu görüldüğünden; daha etkili ilaçların kullanılarak daha sık ilaçlamanın yapılması (para. 78), • Acil müdahale çantasının hazır hale getirilmesi (para. 83), • ARDEF doldurulmayan mahpusların rehabilitasyon süreçlerinde ruhsal ihtiyaçlarının belirlenememesi ve suç bilinçlerini değiştirmeye yönelik çalışmaların yapılamamasının önüne geçilebilmesi için ARDEF doldurulması (para. 84), • Kuruma ACEP kapsamında görüntülü görüşme sisteminin kurulumunun sağlanması (para. 91), • Eş görüşme odalarında bulunan eşyaların kullanıma hazır hale getirilmesi, temizliğinin düzenli olarak yapılması ve ilgili mevzuat çerçevesinde kullandırılmasının sağlanması (para. 87).

245 TİHEK, Kütahya Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/ kararlar/x8ar7g.pdf

246 TİHEK, Ankara Kızılcahamam Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/b2lw93.pdf

YOZGAT 1 NO.LU T TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[247]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 31/7/2024*
Tespit Örnekleri	• Kurumda çamaşırhane bulunmaması (para. 34), • Gerçekleştirilen görüşmelerde bazı mahpuslar tarafından dilekçelerin ve mektupların gönderilmesinin takibinin yapılamadığı, bu sebeple dilekçe veya mektup göndermek istediklerinde görevli personele vermeden önce dilekçelerini koğuşlarda bulunan kameraya gösterdiklerinin ifade edilmesi (para. 54), • Sağlık servisindeki mahpus bekleme alanında kamera bulunmadığı (para. 79), • Ahşap kesme atölyesinde duvarlarda iş güvenliği sağlanmasına yönelik olarak ikaz tabelaları bulunmadığı (para. 103), • Açık ve kapalı görüş alanlarının bazılarında bulunan saatlerin çalışmadığı (para. 114), • SEGBİS odalarında ses yalıtımının yeterince sağlanamadığı ve görüşen mahpusun sesinin duyulabildiği (para. 116).
Tavsiye Örnekleri	• Mahpuslar için çamaşırhane oluşturulması (para. 123), • Mahpusların Kurum içi dilekçelerinin numaralandırılarak ilgili birimlere imza karşılığında teslim edilmesini ifade eden zimmet defteri şeklinde Kurumun işleyişine uygun bir sistemin hayata geçirilmesi ve Kurum içi dilekçelerin, dilekçeleri teslim alan birimlerce düzenli olarak UYAP'a yüklenmesi (para. 130), • Sağlık servisindeki mahpus bekleme alanına kamera yerleştirilmesi (para. 133), • Atölye duvarlarına iş sağlığı ve güvenliği için uyarı metinlerinin ve ikaz tabelalarının asılması (para. 135), • Açık ve kapalı görüş alanlarındaki bozuk saatlerin tespit edilerek onarılması (para. 137), • SEGBİS odasında mahpus ile personelin bulunduğu alan arasında ses yalıtımının sağlanmasına yönelik çalışma yürütülmesi (para. 138).
DİYARBAKIR 1 NO.LU YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[248]	
Ziyaret Bilgileri	*Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 16-17/9/2024*
Tespit Örnekleri	• Engelli mahpuslar için odadaki tuvaletin ve banyonun tutunma barı eksikliği sebebiyle engelliler için erişilebilir olmadığı (para. 22), • Geçici koğuşların ve bekleme odalarının temiz olmadığı (para. 31,48), • Yumuşak odalarda, mahpusların erişebileceği yükseklikte konumlandırılmış pencere bulunduğu ve kameranın odaların tuvalet kısımlarını gördüğü (para. 33-35), • Görüşülen mahpusların yemek listelerinin koğuşlara dağıtılması talebinde bulunduğu (para. 56), • Avukat görüşme odalarında konuşulanların dışarıdan duyulabildiği (para. 115).

247 TİHEK, Yozgat 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/ images/kararlar/1zi2q3.pdf

248 TİHEK, Diyarbakır 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/images/kararlar/o0c2ce.pdf

Tavsiye Örnekleri	• Engelli mahpuslar için ayrılan koğuştaki tuvalet ve banyonun gerekli düzenlemeler yapılarak engelliler için erişilebilir hale getirilmesi (para. 119), • Yumuşak odalarda bulunan pencerelerin; mahpusların kendilerine zarar vermek amacıyla kullanmaması için ulaşamayacakları yükseklikte konumlandırılması ve pencerelerde kırılmaz cam malzeme kullanılması (para. 121), • Yumuşak odalarda mahremiyetin sağlanması amacıyla kameraların tuvaletin bulunduğu alanı görmeyecek şekilde konumlandırılması veya görüntünün tuvaleti gören kısımlarının dijital olarak kapatılması gibi önlemlerin alınması (para. 122), • Geçici koğuşların ve bekleme odalarının düzenli olarak temizlenmesi (para. 123), • Haftalık ya da aylık yemek listelerinin mahpuslara dağıtılması (para. 125), • Avukat odalarında görüşme gizliliğini sağlayacak şekilde gerekli düzenlemeler yapılarak konuşulanların dışarıdan duyulmasını engelleyecek ses yalıtımının sağlanması (para. 128).
KIRIKKALE DELİCE KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[249]	
Ziyaret Bilgileri	Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 3/10/2024
Tespit Örnekleri	• Yemek numunelerinin saklandığı dolapta geriye dönük olarak sadece 24 saatlik numunenin bulunduğu (para. 37), • Yemekhanede yapılan incelemede yemek dağıtılırken kullanılan kepçelerin küçük olduğu ve yemek menüleri incelendiğinde listenin diyetisyen kontrolünden geçirilmediği (para. 38,39), • Psikososyal serviste bireysel görüşme odasının bulunmadığı (para. 53), • Kurumda avukat görüşme odası bulunmadığı (para. 72).
Tavsiye Örnekleri	• Yemek numunelerinin mevzuata uygun olarak 72 saatlik süreyle muhafaza edilmesi (para. 82), • Mahpuslara dağıtılan yemek miktarının artırılması ve yemek listelerinin bir diyetisyen kontrolünden geçirilmesi (para. 83), • Psikososyal servis çalışmaları bünyesinde gerçekleştirilen bireysel görüşmelerin yapılabileceği bir oda hazırlanması (para. 86), • Uygun bir alana avukat görüşme odası yapılması (para. 88).
DİYARBAKIR KADIN KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU[250]	
Ziyaret Bilgileri	Habersiz, Planlı İzleme Ziyareti, 18-19/9/2024
Tespit Örnekleri	• Görüşülen mahpuslar tarafından haftalık olarak hazırlanan yemek listelerinin koğuşlara verilmediğinin belirtildiği (para. 52), • Mahpuslara imza karşılığında Tutuklu-Hükümlü El Kitabı'nın verildiği, çocuk mahpuslar için ayrı el kitapçığı bulunduğu, ancak bu kitapçıkların yabancı dilde nüshalarının olmadığı (para. 45), • Odalardaki prizlerin çocukların erişebileceği yükseklikte olduğu ve prizlerde çocuklar için emniyet kapağı olmadığı (para. 25).

249 TİHEK, Kırıkkale Delice Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/ images/kararlar/s2g1tk.pdf

250 TİHEK, Diyarbakır Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu. https://www.tihek.gov.tr/public/ images/kararlar/tqg1li.pdf

Tavsiye Örnekleri	• Yemek listeleri ile ilgili olarak mahpusların bilgilendirilmesi (para. 127), • Hükümlü-Tutuklu El Kitapçığı ile çocuk mahpuslara verilen kitapçıkların yabancı dilde nüshalarının eklenmesi (para. 126), • Anne-çocuk ünitesindeki prizlerin bebek ve çocukların güvenliğini tehlikeye atmayacak şekilde düzenlenmesi (para. 122).

Tablo 13: Ziyaret Raporlarında Yer Alan Tespit ve Tavsiyeler

3.1.5. Tavsiyelerin Uygulanmasının Takibi

UÖM raporları TİHEK tarafından, ziyaret edilen kuruma ve ilgili diğer makamlara iletilmekte, raporda yer alan tavsiyelerin uygulanmasına ilişkin geri bildirim talep edilmektedir. Böylelikle hem ziyaret edilen kurum ve ilgili makamlarla diyalog sürdürülmekte hem de yapılan tavsiyelerin uygulanması takip edilmektedir. Diğer yandan ilgili kuruma belirli aralıklarla takip ziyareti düzenlenmesi yoluyla da tavsiyelerin uygulanıp uygulanmadığı yerinde incelenebilmektedir. 2024 yılında gerçekleşen ziyaretler kapsamında hazırlanan raporlara göre ilgili kurum ve kuruluşlara verilen tavsiyelere ilişkin veriler aşağıdaki şekildedir:

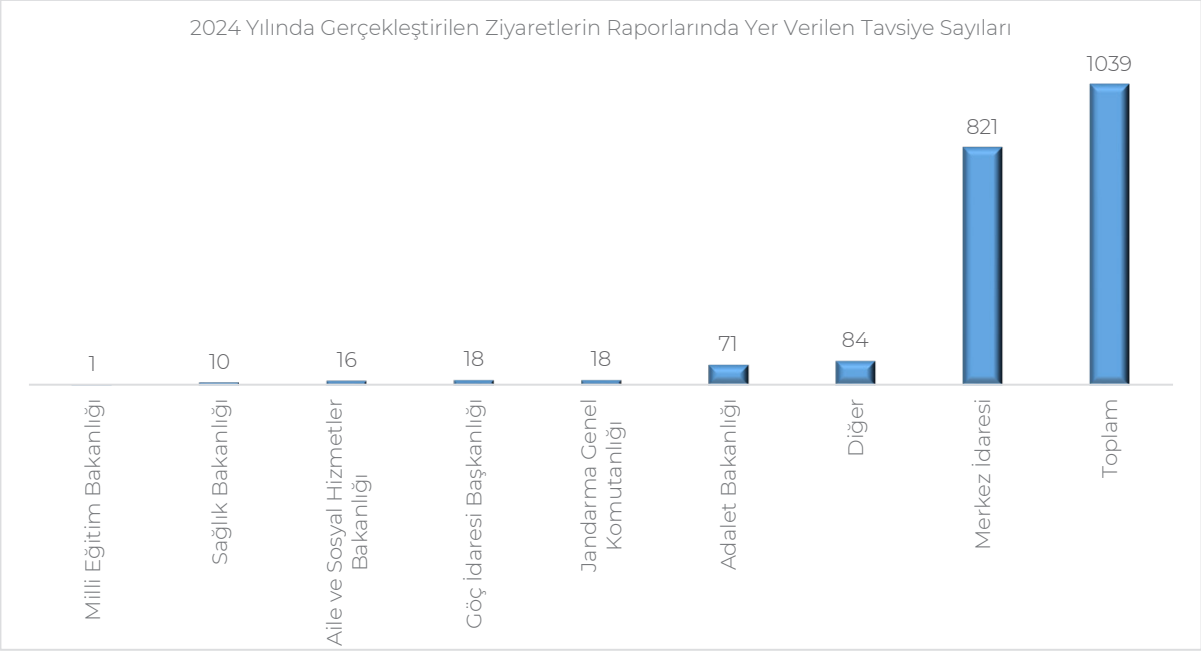

Grafik 5: Ziyaret Raporlarında Kurumlara İletilen Tavsiye Sayıları

TİHEK'in inceleme ve araştırma konusuyla ilgili olarak gerekçesini belirterek istediği bilgi ve belgelerin, bu talebin tebliğ edildiği tarihten itibaren otuz gün içinde Kuruma iletilmesi gerekmektedir. 6701 sayılı Kanun'un 25'inci maddesinde, 19'uncu maddede öngörülen bu yükümlülüklere, uyarıya rağmen haklı bir neden olmaksızın belirtilen sürede uymayan kişi ve kuruluşlar hakkında idari para cezası uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. 2024 yılı için söz konusu idari para cezasının alt sınırı 4.711,00 Türk Lirası, üst sınırı ise 18.905,00 Türk Lirasıdır. Ziyaret raporlarında verilen tavsiyelerin yerine getirilip getirilmediğinin takibi yapılmakta olup yerine getirilen tavsiye örnekleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

2024/40 sayılı Erzurum İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Erzurum İl Emniyet Müdürlüğü	• Nezarethanede tutulanların ibadet ihtiyacına yönelik seccade gibi ürünlerin bulundurulması. • Emanet eşya dolaplarının kamera açısında olmasının sağlanması. • Nezarethanelerde tutulanlar ve yakınları için dilek ve şikâyet kutusunun uygun bir bölüme yerleştirilmesi. • Nezarethane defterlerinin içeriğine göre uygun zamanlarda doldurulması.	• Nezarethanelerde tutulanların ibadet ihtiyaçlarını karşılamaları için seccade temin edildiği belirtilmiştir. • Nezarethanede tutulanlara ait emanet eşya dolabının kamera açısına taşındığı bildirilmiştir. • Nezarethanede tutulanlar ve yakınları için dilek şikâyet kutusu monte edildiği belirtilmiştir. • Nezarethane defterinin içeriğine göre uygun zamanda doldurulması ile ilgili görevli personel bilgilendirilerek defterin içeriğe göre zamanında doldurulmasının sağlandığı bildirilmiştir.
2024/42 sayılı Urla Çocuk Eğitimevi Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Urla Çocuk Eğitimevi	• Atölyedeki kullanılmayan yataklar ve diğer malzemelerin Kurumda uygun bir depolama alanına taşınması ve atölyenin aktif hale getirilmesi. • Kurum genelinde kör nokta kalmayacak şekilde kamera kurulumunun yapılması. • Yemekhanede yemek dağıtımı sırasında eldiven, maske ve saç bonesi gibi malzemelerin kullanılmasının sağlanması. • Revirde bulunan ilaç dolabının düzenlenerek ilaçların suça sürüklenen çocukların isimlerinin yazılarak tasnif edilmesi.	• Atölye bölümünde bulunan yataklar kaldırılarak atölyenin aktif hale getirildiği bildirilmiştir. • Kurumun kör noktalarına kameraların kurulum işleminin gerçekleştirildiği belirtilmiştir. • Yemeklerin dağıtımının, infaz ve koruma başmemurlarının gözetim ve denetiminde kurum ambar birimince temin edilen hijyen malzemelerinin (eldiven, bone, önlük) kullanımı ile gerçekleştirildiği belirtilmiştir. • Kurum revir biriminde bulunan ilaç dolaplarının belirtilen koşulları sağlayacak şekilde düzenlendiği belirtilmiştir.
2024/52 sayılı Şanlıurfa Özel Yaşam Yolu Bakım Merkezi Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Şanlıurfa Özel Yaşam Bakım Merkezi	• Merkez personeline insan hakları ve işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitim verilmesi. • Oda ve koridorlarda bulunan prizlere koruyucu kapak, dolap vb. eşyalarda bulunan köşe ve sivri uçlara köşe koruyucu takılması ile yatak başlıklarının demir yerine daha yumuşak bir malzemeden yapılması. • Merdiven köşe boşluklarında yer alan kör noktaların giderilmesi için bu alanlara ilave kameralar takılması.	• Yıllık etkinlik planına insan hakları ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitimin dâhil edildiği belirtilmiştir. • Tüm priz girişlerine koruyucu kapak takıldığı, yatak başlıkları, yatak düzeni ve yapısının uygun şekilde ayarlanmış olduğu, demir başlıklarda sünger bulundurulduğu, etajer ve gardırop kenarlarına köşe koruyucu takıldığı belirtilmiştir. • Kamera sayısının ve kayıt süresinin artırıldığı, kameraların görüş açılarının kör nokta kalmayacak şekilde ayarlandığı belirtilmiştir.

2024/55 sayılı Sinop İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Sinop İl Emniyet Müdürlüğü	• Hem İl Emniyet Müdürlüğü hem de Polis Merkezi Amirliği nezarethanelerinde bulunan battaniyelerin kenarlıklarının tutulanların kendilerine zarar vermesini önlemek amaçlı kesilmesi. • İl Emniyet Müdürlüğü nezarethanelerindeki kadın tuvaletine hijyen malzemelerinin temin edilmesi. • Hem İl Emniyet Müdürlüğü hem de Polis Merkezi Amirliği bünyesindeki kamera kayıt sürelerinin uzatılmasına ilişkin düzenleme yapılması. • İl Emniyet Müdürlüğü nezarethane odalarının yer aldığı koridor duvarına Nezarethane Talimatnamesinin asılması.	• Nezarethanelerde bulunan battaniyelerin kenarlıklarının kesildiği belirtilmiştir. • Kadın tuvaletine hijyen malzemelerinin temin edildiği bildirilmiştir. • Kamera kayıt sürelerinin 30 güne çıkarıldığı bilgisi verilmiştir. • Nezarethanede bulunan koridor duvarlarına Nezarethane Talimatnamesinin asıldığı belirtilmiştir.
2024/56 sayılı Aydın Kuşadası Sahil Güvenlik Karakol Komutanlığı Göçmen Bekleme Alanı Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Kuşadası Sahil Güvenlik Karakol Komutanlığı	• Göçmen bekleme alanı, koridor ile tuvalet ve lavabo bölümünün temizliğinin düzenli olarak yapılması; mevcut olmadığı görülen tuvalet kâğıdı, kâğıt havlu gibi ürünler ile çöp kutularının temin edilmesi. • Karakola getirilen göçmenlere sağlık durumları ile ilaç kullanım durumlarının sorulması ve bu konuda gerekli bilgilendirme ve temin süreçlerinin aksatılmaksızın yerine getirilmesi. • Komutanlıkta bulunan müdafi görüşme odalarına ses kayıt özelliği bulunmayan kameraların eklenmesi. • Göçmen bekleme alanında göçmenlerin haklarını belirten afiş, broşür, talimatname ile göçmenlerin bulundukları süre içerisinde uyması gereken kuralları ifade eden bilgilendirme metinlerinin bulundurulması. • Bekleme alanında yer alan kameralarda bulunan kör noktaların giderilmesine yönelik gerekli düzenlemelerin yapılması.	• Rutin temizliğin özenle yapıldığı; çöp kutuları, tuvalet kâğıtları ve kâğıt havluların temin edildiği belirtilmiştir. • Düzensiz göçmenlere düzenli olarak kullandıkları ilaç olup olmadığının tercüman aracılığı ile sorulduğu, sağlık durumları ileri seviye tedavi gerektiren düzensiz göçmenler için Kuşadası Devlet Hastanesine sevk işleminin gerçekleştirildiği, acil vakalarda 112 acil sağlık ekiplerinden ambulans talep edildiği belirtilmiştir. • Müdafi görüşme odasına 1 adet ses kayıt özelliği olmayan kamera montajı yapıldığı bildirilmiştir. • Uluslararası standartlara uygun boyutta ve görselde, göçmenlerin haklarını belirten Türkçe/Arapça ve İngilizce olacak şekilde afiş/broşür hazırlanarak göçmen bekleme salonuna asıldığı belirtilmiştir. • Göçmen bekleme alanının 30 m2 olduğu, mevcut kamera sistemi ile yaklaşık 3m2 alanın görünmediği tespit edilmiş olup mevcut kör alanın ikinci kamera monte edilerek giderildiği ifade edilmiştir.

2024/57 sayılı Ağrı Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Ağrı Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	• Geçici odalara ve çocuk koğuşu olarak planlanan odalara acil çağrı butonu eklenmesi. • Kurumun tadilat işlemlerinin tamamlanmasına yönelik çalışmalar yürütülmesi. • Ziyaret tarihinde kırık olduğu görülen EKG cihazının elektrotlarının tamir edilerek çalışır duruma getirilmesi. • Televizyon kanallarına erişimde sorun yaşanan koğuşların tespit edilerek sorunun çözüme kavuşturulması.	• Geçici oda ve çocuk koğuşu olarak planlanan odalara acil butonunun yerleştirildiği ve aktif olarak çalıştığı belirtilmiştir. • Kurumun koğuş/oda eklentilerinde, halı sahalarında, ana koridor ve maltalarında tadilat işlemleri tamamlanmıştır. • EKG cihazının çalışır hale getirildiği bildirilmiştir. • Televizyon kanallarına erişimde yaşanan sorunların çözüme kavuşturulduğu belirtilmiştir.

2024/58 Erzurum Açık Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Erzurum Açık Ceza İnfaz Kurumu	• Arızalı durumdaki banyo kabinlerinin tadilatının yapılması ve kullanıma uygun hale getirilmesi. • Banyonun mahpusların mahremiyetlerini koruyacak şekilde düzenlenmesine ilişkin çalışmaların sonuçlandırılması. • Kurum revirinde kullanılmak üzere tek kullanımlık sedye örtüsü temin edilmesi.	• Banyo kabinlerinin arızalarının giderildiği ve kullanıma uygun hale getirildiği bildirilmiştir. • Banyo kabinlerine alüminyum kapılar takılarak hükümlülerin mahremiyetlerini koruyacak şekilde düzenlendiği bildirilmiştir. • Tek kullanımlık sedye örtülerinin temin edilerek revirde kullanılmaya başlandığı belirtilmiştir.

2024/60 sayılı İstanbul Sarıyer İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
İstanbul Sarıyer İlçe Jandarma Komutanlığı	• Nezarethane odalarının girişlerine, odaların hangi cinsiyet grubuna tahsis edildiğini gösteren tabela ya da işaretlerin asılması. • İstanbul İl Jandarma Komutanlığı bünyesindeki nezarethane odalarında bulunan bozuk acil çağrı butonlarının tamir edilmesi ve buton bulunmayan odalara acil çağrı butonu yerleştirilmesi. • İstanbul İl Jandarma Komutanlığında sıcak su tesisatının yapılmasına yönelik çalışmaların başlatılması. • İstanbul İl Jandarma Komutanlığındaki kamera sistemi şifresini bilen yalnızca 1 personelin bulunması nedeniyle ilgili personel izindeyken sistemin kullanılamadığı dikkate alınarak kamera kaydı görüntülerine her zaman erişim sağlanabilecek şekilde yeterli sayıda yedek personelin de konuyla ilgili eğitilerek görevlendirilmesi. • İstanbul İl Jandarma Komutanlığı bünyesindeki nezarethaneye ilişkin Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defterin eksiksiz bir şekilde doldurulması hususuna dikkat edilmesi. • Sarıyer-Zekeriyaköy İlçe Jandarma Komutanlığında ayrı bir avukat görüşme odası bulunmadığı, tutulanların avukat görüşmelerini personel odalarından birinde gerçekleştirdiği ve bu odaların sesli ve görüntülü kayıt yapan kameralarla izlenebildiği göz önüne alınarak ulusal ve uluslararası standartlara uygun müstakil bir avukat görüşme odasının hazırlanması.	• Nezarethane odalarına hangi cinsiyet grubuna tahsis edildiğini gösteren tabelaların asıldığı bildirilmiştir. • Bozuk acil çağrı butonlarının tamir edildiği ve acil çağrı butonu olmayan nezarethane odalarına buton yerleştirildiği belirtilmiştir. • Sıcak su tesisatının aktif hale getirildiği belirtilmiştir. • Kamera sistemine her zaman erişim sağlanabilecek şekilde yeterli sayıda personel görevlendirildiği belirtilmiştir. • Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defterin eksiksiz bir şekilde doldurulması için sorumlu personele talimat verildiği ve kontrolünün sağlandığı belirtilmiştir. • Müstakil bir avukat görüşme odasının hazırlandığı belirtilmiştir.

2024/62 sayılı Sivas Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Sivas İl Sağlık Müdürlüğü	• Kardiyoloji ve nöroloji bölümlerinden randevu bulunamadığı bilgisi dikkate alınarak konunun çözümü için gerekli çalışmaların yürütülmesi. • Geriatri alanında uzman bir hekimin düzenli aralıklarla Merkeze gelerek sakinlerin tedavisinin sağlanması. • En az 6 ayda bir olmak üzere bir diş hekiminin Merkeze gelerek sakinlerin ağız ve diş sağlığı kontrollerini yapması.	• Kardiyoloji ve Nöroloji polikliniklerine randevusuz başvurularında yardımcı olunarak ilgililerin muayene olmalarının sağlanacağı belirtilmiştir. • Geriatri Uzman hekiminin çalışma düzeni planlanarak belirli aralıklarla Merkeze gönderileceği belirtilmiştir. • Yılda iki kez olmak üzere (Nisan-Ekim 2025) Merkez için diş taraması planlanacağı belirtilmiştir.
2024/63 sayılı Adana Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Adana Geri Gönderme Merkezi	• Yabancıların kaldığı oda duvarlarının boyanması, banyo ve tuvaletlerin temiz tutulmasına ilişkin gereken çalışmaların yapılması. • Acil müdahale çantasında adrenalin ampulü bulundurulması.	• Yabancıların kaldığı koğuşların İdare tarafından boya ve tadilatının yapıldığı, banyo ve tuvaletlerin düzenli olarak temizlendiği bildirilmiştir. • Adrenalin tüpünün temin edildiği belirtilmiştir.
2024/64 sayılı Ağrı Geri Gönderme Merkezi Takip Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Ağrı Geri Gönderme Merkezi	• Kıyafet ihtiyacı olabilecek yabancıların tespitine yönelik işlemlerin devamlı surette yapılması. • Kadın yabancıların mahremiyet ilkesine uygun olarak Merkez içinde erkeklerden ayrı bir yerde barındırılması • İlaçların ve enjektörlerin son kullanma tarihlerinin devamlı surette kontrol edilmesi. • Yabancıların kullanımına açılan kitaplık hizmeti konusunda bilgilendirme yapılması ve kitap teslim defterinin düzenli tutulması.	• Stoktaki kıyafetlerin dağıtımının yapıldığı, talep halinde kıyafetlerin temininin imkânlar ölçüsünde sağlandığı, 1/6/2024-1/1/2025 tarihlerini kapsayan 6 aylık süreçte 2754 barınana farklı türlerde toplam 6.900 adet kıyafetin imza karşılığında dağıtıldığı bilgisi paylaşılmıştır. • Kadın ve çocukların ayrı bir koğuşta barındırıldığı, bu koğuşun mahremiyetini artırmak amacıyla erkek koğuşu ile arasına görüntüyü tamamen engelleyen fiziki bariyer yapıldığı belirtilmiştir. • İlaçların ve enjektörlerin son kullanma tarihlerinin düzenli olarak takip edilmesi hususunda Merkezde çalışan sağlık personeline yazılı tebliğler yapıldığı, ihtiyaç durumunda tıbbi atık araçlarının çağrıldığı ve süresi geçen malzemelerin teslim edildiği belirtilmiştir. • Kitaplık hizmeti konusunda Merkezdeki ses sistemi ve tercümanlar aracılığıyla yabancılara bilgilendirme yapıldığı belirtilmiştir.

2024/65 sayılı Muğla Milas-Bodrum Havalimanı Kabul Edilemeyen Yolcu Bekleme Alanı Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Yer Hizmeti Sağlayan Kuruluş	• Kabul edilemeyen yolcuların kaldığı odalarda hazır bulundurulan yastık, battaniye, nevresim ve çarşafın oda dışında temiz bir şekilde hazır bulundurulup kişiye girişte teslim edilmesi.	• Odalarda konaklamaya dair bulunan tüm materyallerin her kullanım öncesi ve sonrasında temizliğinin sağlandığı belirtilmiştir.

2024/66 sayılı Sincan 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Sincan 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	• Engellilerin bulunduğu odalardaki banyoların engelliler açısından erişilebilir hale getirilmesi ve gerekli önlemler alınarak bütün banyolara duş başlığı takılması • Arama odalarında kıyafet askısı bulundurulması, tek kullanımlık önlüklerin arama odalarında hazır tutulması ve detaylı aramanın mevzuata uygun şekilde gerçekleştirilmesi • Sağlık biriminde bulunan gözlem odalarındaki tuvalet ve duş alanlarının engelliler açısından erişilebilir hale getirilmesi	• Engelli hükümlülerin bulunduğu 3 odanın tuvaletine güvenliği tehlikeye düşürmeyecek şekilde "tuvalet tutunma barı" takıldığı, banyolarda bulunan duş başlıklarının ise çeşitli tehlikelere sebebiyet vermesi sebebiyle çıkarıldığı ancak hükümlü ve tutukluların banyo yapmaları için gerekli olan banyo kovası gibi araçların kendilerine sürekli olarak temin edildiği belirtilmiştir. • Kurum dışına çıkacak hükümlü ve tutukluların Kurum dışına çıkarken geçici olarak tutulmaları ve Kuruma ilk giriş yapan kişilerin aranması için ortak olarak kullanılan 5 odadan 2'sinin sadece aramalar için tahsis edildiği, odalara elbise askısı montajı yapılarak tek kullanımlık önlük bulundurulmaya başlandığı belirtilmiştir. • Sağlık Birimi gözlem odasında yer alan tuvalete engellilere uygun tuvalet klozeti konularak duvara tutunma barı takıldığı, yine duş alanının da yenilendiği ve bu alana da tutunma barı eklendiği, ayrıca duş alanın zemininin kaymaz yer seramiği ile kaplandığı belirtilmiştir.

2024/67 sayılı Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Takip Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	• Kurum personeline; kişiler arası iletişim, hassas gruplara mensup bireylerle iletişim ile işkence ve kötü muamelenin önlenmesi konusunda eğitim verilmesi • Koğuşlardaki sıva ve boya dökülmeleri ile banyolardaki kırık fayanslar için gerekli tadilatların ivedilikle tamamlanması	• Kurumda görev yapmakta olan 291 personelin insan hakları konusunda eğitim aldığı, insan hakları eğitimi alan personelin büyük bir çoğunluğunun aynı zamanda işkence ve kötü muamelenin önlenmesi konusunda da eğitim aldığı, bunun yanında 126 personelin ise müstakil olarak işkence ve kötü muamelenin önlenmesi eğitimine katıldığı belirtilmiştir. • Kurumda gerekli tadilat işlemlerinin sürekli olarak gerçekleştirildiği ve tavsiye üzerine tadilat işlemlerinin hızlandırıldığı belirtilmiştir.

2024/68 sayılı Şanlıurfa Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Şanlıurfa Geri Gönderme Merkezi	• Merkezde bulunan dilek ve şikâyet kutularını kullanabilmesi için yabancılara kalem ve kâğıt temininin yapılması. • İlgi odalarının kullanılması halinde kayıt defterinin tutulması. • Revir birimi ile psikososyal servis biriminde bulunan dosyaların ve elektronik ortama aktarılan muayene bilgilerinin düzenli olarak tutulması.	• Merkezde bulunan dilek ve şikâyet kutularının kullanılabilmesi için yabancılara güvenlik personeli kontrolünde yeterli düzeyde kâğıt ve kalem temininin yapıldığı belirtilmiştir. • Kayıt defterinin temin edildiği belirtilmiştir. • Muayene bilgilerinin kaydedildiği elektronik ortama ayrıca sağlık şikâyeti sekmesi ve şahsın dosya numarasının eklendiği, bu sayede yabancının şahsi muayene öyküsüne ilişkin verilerin elde edilmesinin kolaylaştığı, dosyaların düzenli saklanmasına ilişkin olarak sağlık personeline uyarı yapıldığı belirtilmiştir.

2024/69 sayılı Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	· Kurumda mahpusların eskiyen yataklarının değiştirilmesi. · Kurumda engelli ve yaşlı mahpuslar için ayrılan koğuştaki tuvalet alanına tutunma barı yaptırılarak erişilebilirlik standartlarına uygun hale getirilmesi. · Mahkûm kabul bölümündeki bekleme odasına kamera takılması. · Açık görüş alanında duvarda saat bulundurulması.	· Yatakların yenilendiği bilgisi paylaşılmıştır. · Kurumda barındırılmakta olan engelli, hasta ve yaşlı hükümlü/tutuklular için tahsis edilmiş olan koğuşun tuvalet ve banyo kısımlarına tutunmaları için tutunma barlarının takıldığı belirtilmiştir. · Söz konusu alana kamera takılarak merkez kontrol sistemine eklendiği ve sürekli olarak izlendiği belirtilmiştir. · Kurumun açık görüş ziyaret alanlarına hükümlü/tutuklular ile yakınlarının ziyaret sürelerini takip edebilmeleri amacıyla saat takıldığı belirtilmiştir.
2024/70 sayılı Afyonkarahisar Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Afyonkarahisar Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü	· Pencerelerin açılmasını engellemek amacıyla vidalanması nedeniyle gerçekleşen havalandırma sorununun çözülmesi. · Pencerelerin dışarıdan görülmesinin buzlu cam ile engellenmesi uygulaması yerine doğal aydınlatmayı engellemeyecek bir uygulamanın hayata geçirilmesi. · Merkezin erişilebilirlik çalışmalarının tamamlanması. · Merkezde her çocuğun ayrı tırnak makasının bulunması ve uygun koşullarda saklanması.	· Çocuk birimlerinde çocukların kullandığı alanların pencerelerinde olan vidalar iptal edilerek çocukların ihtiyacı olan gerekli havalandırma sağlanmıştır. · Buzlu camlar değiştirilerek doğal aydınlatma sağlanmıştır. · Kurumun erişilebilir bir hale gelmesi için gerekli fiziki çalışmaların yapıldığı ve kendilerine Erişilebilir İzleme ve Denetleme Komisyonu tarafından erişilebilirlik belgesi verildiği belirtilmiştir. · Her çocuğa ayrı tırnak makası temin edilerek uygun koşullarda saklanmasının sağlandığı bildirilmiştir.
Sağlık Bakanlığı	· MHRS sisteminde onaylı randevu uygulamasına geçilmesi sebebiyle çocuk evlerinde gerçekleşen hastane randevusu almaya ilişkin sorunların tespit edilerek düzeltilmesi amacıyla Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile ortak bir çalışmanın yürütülmesi.	· Yapılan güncelleme ile çocukların Merkezi Hekim Randevu Sisteminin (MHRS) onaylı randevu uygulamasından muaf tutulduğu belirtilmiştir.

2024/71 sayılı Ankara Etlik Şehir Hastanesi Hükümlü Koğuşu ve Servisi Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Etlik Şehir Hastanesi Başhekimliği	· Nezarethane odalarının girişine odanın hangi cinsiyet grubuna ait olduğunu gösterir bir tabela veya işaret konulması. · Her öğün ile birlikte verilen içme suyu miktarının artırılması veya koridorlara su sebillerinin konulması.	· Cinsiyet ayrımını belirtir tabelaların ilgili alanlara konulduğu belirtilmiştir. · Hastalara verilen tanımlı su istihkakının arttırıldığı belirtilmiştir.
2024/73 sayılı Marmara 8 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Marmara 8 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	· Hasta ve/veya engelli mahpusların yerleştirildiği koğuşlardaki odalarda; tuvalet ile tuvaletin içinde bulunduğu odanın yarım duvar, paravan veya benzer bir malzeme ile birbirinden ayrılması · Eş görüş odası ve kapalı spor salonunda bulunan tuvaletlerinin temizliğinin sağlanması, gerekli güvenlik önlemleri gözetilmek suretiyle banyo bölümlerindeki duş başlığı eksikliğinin giderilmesi · Duyuru kanalında yayınlanan kantin listesinin güncel tutulması ve güncel listenin basılı olarak koğuşlara dağıtımının yapılması	· Kurumda hasta ve engelli mahpusların barındırıldığı odalarda bulunan tuvalet bölümünün yapılan tadilat ile odalardan ayrıldığı belirtilmiştir. · Eş görüş odaları ve kapalı spor salonunda bulunan tuvaletlerin her kullanım sonrasında temizliğinin yapıldığı, banyo bölümlerindeki duş başlığı eksikliğinin ise giderildiği belirtilmiştir. · Kurumda kantin satış sistemi olan KİOSK'a geçildiği, satışı yapılan ürünlerin fiyat ve ürün listesinin hükümlü ve tutuklular tarafından güncel olarak sistem üzerinden görüntülenebildiği belirtilmiştir.
İstanbul İl Jandarma Komutanlığı	· Mahpusların sevklerinde yaşanan gecikmelerin önlenmesi amacıyla yeterli sayıda personelin görevlendirilmesi	· Marmara Ceza İnfaz Kurumları Kampüsünden hastanelere sevk taleplerinin iptal edilme durumunun azaltılmasına yönelik olarak rapor tarihinden sonra personel sayısı arttırılmış olup mağduriyetin giderilmesine yönelik çalışmaların devam ettiği belirtilmiştir.
2024/74 sayılı Muğla E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Muğla E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	· Yanında çocuğu bulunan kadın mahpusların tek katlı koğuşlara yerleştirilmesi veya bu mahpusların bulunduğu 2 katlı koğuşlarda çocukların merdivenden düşmelerini engelleyecek önlemler alınması. · Yumuşak odaya mahpusların kendilerine zarar vermek amacıyla kullanamayacağı şekilde tasarlanan tuvalet yapılması.	· 2 katlı koğuşlarda çocukların merdivenden düşmelerinin engellenmesi amacıyla merdivenlere korkuluk, basamaklara ise kaymayı önleyici bant yaptırılarak gerekli önlemlerin alındığı belirtilmiştir. · Tuvalet taşı kaldırılarak oda zeminine 100 mm çapında pis su gideri yapıldığı ve giderin uygun malzeme ile kaplandığı belirtilmiştir.

2024/75 sayılı Sincan 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Sincan 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	•Kurum genelinde kameraların görüş açısına girmeyen pek çok alan olduğu görüldüğünden, tespit edilen kör noktaları görecek şekilde kamera kurulumlarının yapılması. •Sağlık birimindeki müdahale odasında bulunan serum ve enjeksiyona ilişkin tıbbi sarf malzemeleri arasında son kullanma tarihi geçen malzemelerin olduğu görüldüğünden malzeme takibinin düzenli şekilde yapılması, tarihi geçenlerin ayıklanarak imha edilmesi.	•Kurumda kör nokta olarak tabir edilen 72 iç alan ve 49 dış alana toplam 121 adet kamera takılarak mevcut kamera sayısının 850'ye yükseltildiği belirtilmiştir. •Kurumun sağlık biriminin müdahale odasında bulunan serum ve enjeksiyona ilişkin tıbbi sarf malzemelerinin takibinin düzenli şekilde yapılması, tarihi geçen malzemelerin ayıklanması ve imha edilmesi hususunda personele gerekli talimatların verildiği, ayrıca daha çok denetim ve gözetim yapmaları gerektiği hususunda gerekli bilgilendirmenin yapıldığı belirtilmiştir.
2024/76 sayılı Kayseri Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Kayseri Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü	• Merkezde bulunan yaşam evlerinin zeminlerinde ve çeşitli eşyalarda bulunan deformasyon için gerekli tadilatın yapılması • Merkezde bulunan yaşam evlerindeki yangın tüplerinin kontrol ettirilmesi ve eksik olanların tamamlanması • Çocukları sigara içme alışkanlığı dâhil zararlı alışkanlıklardan uzak tutmak ve farkındalık kazandırmak amacıyla eğitim ve bilgilendirme çalışmalarının yapılması için gerekli adımların atılması	• Yaşam birimlerinde yer alan eksiklerin tespiti yapılarak tüm yaşam birimlerinin zeminlerinde yenileme çalışması gerçekleştirildiği, yaşam birimlerinde ortak kullanım alanlarının boyandığı ve her yaşam birimine ayrı birer koltuk takımı temin edildiği belirtilmiştir. • Yaşam birimlerinde yer alan yangın tüplerinin kontrollerinin sağlandığı ve eksiklerin giderildiği belirtilmiştir. • Müdürlükte görevli başöğretmen ve Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı İl Formatörleri tarafından kuruluşta kalan çocuklara yönelik bağımlılıkla mücadele ve sağlıklı yaşam konulu eğitim verildiği belirtilmiştir.

2024/77 sayılı Marmara Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Marmara Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	• Çocuk mahpuslar ile anne yanında kalan çocuklar için hazırlanan menülerde, öğle ve akşam öğünlerinin süt, meyve gibi gıdalarla zenginleştirilerek çocuklara yönelik olarak uygun şekilde hazırlanması • Anne-çocuk koğuşlarının çocukların ihtiyaçlarına yönelik olarak yeniden düzenlenmesi	• Kurumun iaşesinin Marmara Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından karşılandığı, Marmara Açık Ceza İnfaz Kurumuna hitaben yazılan 7/1/2025 tarihli ve 2025/6 sayılı yazı ile çocuk hükümlü ve tutuklular ile annesinin yanında kalan çocuklar için öğle ve akşam öğünlerinin zenginleştirilerek öğünlerin çocuklara uygun şekilde hazırlanması hususunun belirtildiği, bu kapsamda öğle ve akşam öğünlerinin zenginleştirildiği belirtilmiştir. • Kurumda yer alan koğuş içerisinde bulunan ortak kullanım alanları ve havalandırmalarının, çocukların kullanımı için uygun materyaller ile zenginleştirilerek çocuk emekleme ve oyun alanları oluşturulduğu, ayrıca çocukların koğuş dışında da anneleri ile birlikte zaman geçirecekleri oyun alanı oluşturulduğu ve burada 0-4 yaş çocuklar ile annelerinin kurs faaliyetlerinden yararlandığı belirtilmiştir.
2024/78 sayılı Uşak Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Uşak Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi	• Merkezde görev yapan personelin; kişiler arası iletişim, hassas gruplara mensup bireylerle iletişim ile işkence ve kötü muamelenin önlenmesi konularında eğitim almasının sağlanması • Merkezdeki odaların tamamına acil çağrı butonu eklenmesi için gerekli çalışmaların hızlandırılması	• Uşak Üniversitesi Rektörlüğü Sivil Toplum Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü görevlilerince 6-7/2/2025 tarihlerinde Merkez personeline yönelik eğitim verilmesi için planlama yapıldığı belirtilmiştir. • Konuya ilişkin çalışmaların başlatıldığı belirtilmiştir.

2024/79 sayılı Edirne Geri Gönderme Merkezi Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Edirne Geri Gönderme Merkezi	· Görevli personel tarafından yabancıların odaları belirli aralıklarla kontrol edilse de acil durumlarda zamanında müdahaleyi kolaylaştırmak için odalara acil çağrı butonu yerleştirilmesi · Özel ilgi odalarının kullanılmadığı anlaşılmış olsa da gereken tadilatların yapılarak ihtiyaç hâlinde kullanılabilecek duruma getirilmesi ve özel ilgi odaları için kayıt defterinin tutulması · Sigara içmeyenler için sigarasız odaların oluşturulması · Özellikle hijyenik ped ve bebek bezi gibi ürünlerin son kullanma tarihlerinin takibinin yapılması · Telefon kartlarının temininde yaşanan aksaklığın giderilerek telefon kartlarına daha hızlı bir şekilde ulaşılmasının sağlanması	· Merkez C bloğa acil yardım butonlarının yerleştirildiği ve aktif olarak kullanıldığı ancak A ve B bloklar için 30 dakikada aralıklarla bir personelin devriye atması ve her blokta bir nöbetçinin kalması şeklinde planlama yapıldığı belirtilmiştir. · Özel ilgi odası tadilatı için süreç başlatıldığı ve kayıt defteri oluşturulduğu belirtilmiş, defterin bir örneği gönderilmiştir. · Tüm bloklarda sigara içilmeyen odalar oluşturulduğu belirtilmiş ve odalara asılacak tabelaların örneği gönderilmiştir. · Ürünlerin denetimlerinin artırıldığı ve stokların yenilendiği belirtilmiştir. · Aksaklığın giderilmesi için 1000 adet telefon kartı satın alındığı belirtilmiştir.
2024/80 sayılı Muş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Muş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	· Koğuşlarda bulunan eski ve paslanmış ranza ve dolapların yenilenmesi için yapılan çalışmaların hızlandırılması · Mahpusların engellilik veya kronik hastalık nedeniyle yerleştirildiği koğuşun erişilebilirlik şartlarını taşıyacak şekilde düzenlenmesi; bu kapsamda tuvaletlere ve banyolara tutunma barları yapılması · Kantinde satılan ürün çeşitliliğinin artırılması, ürün çeşitlerini ve satış fiyatlarını gösteren listelerin fiziksel olarak koğuşlara dağıtılması	· Koğuşlarda bulunan eski ve paslanmış ranza ve dolapların yenisiyle değişiminin yapıldığı belirtilmiştir. · Mahpusların engellilik durumuna göre tuvaletlere klozet takılarak düzenleme yapıldığı ve tutunma barları için çalışma başlatıldığı belirtilmiştir. · Kantinde satılan ürün çeşitliliğinin artırıldığı, ürün çeşitleri ve satış fiyatları kurum merkezi yayın sisteminde günlük olarak yayınlanarak odada bulunan mahpuslara ürün çeşitleri ve satış fiyatları hakkında bilgilendirilme yapıldığı belirtilmiştir.

2024/81 sayılı Uşak E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Uşak E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	· Kurumdaki rutubetin giderilmesi, boya ve sıva gibi tamir ve tadilat işlemlerinin tamamlanması · Engelli mahpusların tutulduğu koğuşların erişilebilir hale getirilmesi ve giderde yaşanan sorunun çözüme kavuşturulması · Anne yanında kalan çocukların merdivenden düşmelerini engelleyici önlemlerin alınması, çocuklara ayrı yatak ya da beşik temin edilmesi ve kadın koğuşlarının ortak alanlarına ve havalandırma bahçelerine kamera yerleştirilmesi · Oda değişikliği talebi olan ya da İdare ve Gözlem Kurulunun kararıyla odası değişecek olan mahpusların geçici koğuş yerine farklı bir koğuşa yerleştirilmesi · Güncel kantin listesinin koğuşlara verilmesi	· Kurum koğuşlarında boya ve diğer tamirat işlemlerinin yapılmaya başlandığı belirtilmiştir. · Kurumda 1 adet engelli mahpus koğuşu bulunduğu, koğuşun banyo ve tuvaletlerine tutunma barı yapılması ile klozetin değiştirilmesi için anılan Kurum idaresi tarafından Uşak Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünden yaklaşık maliyet sorulduğu, maliyetin belirlenmesinin ardından en kısa sürede söz konusu eksikliklerin giderileceği belirtilmiştir. · Kurumda annesinin yanında kalan çocukların bulunduğu koğuşun merdivenlerine çocukların düşmesini engellemek amacıyla kaymaz bant çekildiği, çocuklara ayrı yatak ve beşik temini ile anılan yerlere kamera yerleştirilmesi için gerekli ödeneğin temin edildiği belirtilmiştir. · Oda değişikliği yapılan mahpusların geçici koğuş yerine suç türlerine göre farklı koğuşlara yerleştirilmeye başlandığı belirtilmiştir. · Güncel kantin fiyat listesinin koğuşlara dağıtıldığı ayrıca merkezi yayın sistemi üzerinden de yayınlanmaya başlandığı belirtilmiştir.

2024/82 sayılı Kütahya Tavşanlı T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Kütahya Tavşanlı T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	· Kurum genelinde kalabalıklaşma sorunu görüldüğünden koğuşlarda mahpusların yer yataklarında yatma sorununun çözülmesi için mahpuslara ranza temin edilmesi ve her mahpusa kişisel eşyalarını saklayabilecekleri birer dolap verilmesi · Kirli ve yıpranmış yatakların yenileriyle değiştirilmesi · Kurumda bulunan yumuşak odalarda mahremiyetin sağlanması amacıyla kameraların tuvaletin bulunduğu alanı görmeyecek şekilde konumlandırılması veya görüntünün tuvaleti gören kısımlarının dijital olarak kapatılması ve tuvalet taşının yumuşak malzeme ile kaplanması gibi önlemlerin alınması · Kadın mahpusların her gün havalandırmadan yeteri kadar yararlandırılması için gerekli düzenlemelerin yapılması · Kurumda bulunan konferans salonunun fiziksel koşullarının iyileştirilmesi ya da ihtiyaçları karşılayacak yeni bir konferans salonunun planlanmasına yönelik girişimlerde bulunulması	· Kurumda büyük ve küçük olmak üzere iki tip oda bulunduğu, büyük odalarda mevcut metrekareye göre 16 adet ranza ve 16 adet dolap bulunmakta iken 20 adet ranza 16 adet dolap olacak şekilde düzenleme yapıldığı, küçük odalarda ise mevcut metrekareye göre 8 adet ranza ve 8 adet dolap bulunmakta iken 12 adet ranza ve 11 adet dolap olacak şekilde düzenleme yapıldığı belirtilmiştir. · Kurumda yatakların kontrol ve değişiminin düzenli bir şekilde yapıldığı, eskiyen yatakların değiştirilmesi için Kuruma 31/1/2025 tarihinde 100 adet yeni yatak alımı yapıldığı ve eski yatakların değiştirildiği belirtilmiştir. · Kurumda yumuşak odada bulunan kameranın, mahremiyeti sağlamak amacıyla tuvaleti gören kısmının dijital olarak kapatıldığı, tuvalet taşının yumuşak malzeme ile kaplandığı belirtilmiştir. · Kadın hükümlü ve tutukluların daha önceden kalmış oldukları odaların değiştirilerek normal odalara alındığı, böylece günlük olarak havalandırmadan yararlandıkları sürenin artırılmasının sağlandığı belirtilmiştir. · Mevcut konferans salonundaki ses yalıtımının yenilendiği ve projeksiyon sistemi ayarlarının güncellendiği, tiyatro, konser gibi etkinliklerde kapalı spor salonunda bulunan sahnenin kullanıldığı belirtilmiştir.

2024/83 sayılı Yozgat Özel Çamlık Bakım Merkezi Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Yozgat Özel Çamlık Bakım Merkezi	· Merkez personeline insan hakları ile işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitim verilmesi · Engellilerin ihtiyaç duyması halinde personel ile iletişim kurabilmesi için odalara acil çağrı butonları takılması · Bez değişimi yapılması gereken engellilerin mahremiyetinin sağlanması için işlemlerinin paravan kullanılarak gerçekleştirilmesi	· "İnsan Hakları, İşkence ve Kötü Muamele Yasağı Eğitimi" nin 25/9/2025 tarihinde tüm personele verilmesinin planlandığı belirtilmiştir. · Daha önce taşınabilir çağrı butonlarının Merkez bünyesinde denendiği ve Merkezde kalan engellilerin yaş ortalamasının yüksek olması ve demans tanılarının bulunması sebebiyle karışıklığa yol açtığı bu sebeple sistemin başarılı olmadığı belirtilmiştir. · Bez değişimleri için önerilen paravan sisteminin uygulamaya geçirildiği belirtilmiştir.
2025/2 sayılı Sivas Dört Eylül Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Sivas Dört Eylül Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü	· Banyolardaki rutubet sorununun giderilmesi, çatının ve kapı kollarının onarılarak gerekli tadilatların yapılması · Çalışmayan güvenlik kameralarının onarılması ve kamera açılarının kör nokta kalmayacak şekilde düzenlenmesi · Özellikle küçük yaş grubu çocukların kaldığı yaşam evlerinde çocukların güvenliği için mobilyaların kenarlarına koruyucu konması	· Çatı onarımı yapılması amacıyla Bakanlıktan ödenek talep edildiği, kapı kollarındaki arızanın Merkez personeli tarafından tamir edildiği ve Gruplarda bulunan banyoların rutubet sorununun giderilebilmesi için klipin tavan yapıldığı belirtilmiştir. · Merkezde bulunan güvenlik kameralarının kör nokta olmayacak şekilde ayarlamalarının yapıldığı, çalışmayan güvenlik kameralarının onarıldığı ve rapor tarihi itibarıyla çalışmayan güvenlik kamerasının bulunmadığı belirtilmiştir. · 0-3 yaş ve 4-6 yaş gruplarındaki çocukların güvenliğinin sağlanması ve olası risklerin azaltılması için mobilyaların kenarlarına kauçuk köşe koruyucu takıldığı belirtilmiştir.
Sivas Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü	· Merkez binası girişinde yer alan dilek ve şikâyet kutularının etkili kullanımı için bilgilendirme çalışmalarının yapılması ve düzenli olarak kontrolünün sağlanması · Merkez kapasitesinin gerektirdiği sayıda müdür yardımcısı çalıştırılması	· Merkez binası girişinde yer alan dilek ve şikâyet kutularının etkili kullanımı için bilgilendirme çalışmaları yapıldığı ve düzenli olarak kontrolünün sağlandığı belirtilmiştir. · Kuruluşa 2024 yılı Ekim ayı itibari ile Müdür Yardımcısı görevlendirildiği belirtilmiştir.

2025/4 Kızılcahamam Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Kızılcahamam Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	· Kuruma ihtiyacı karşılayacak sayıda çamaşır makinesi temin edilmesi ve mahpusların çamaşırlarının bu makineler ile yıkanması · Kurumda genel olarak sinek ve haşere sorunu olduğu görüldüğünden; daha etkili ilaçların kullanılarak, daha sık ilaçlamanın yapılması · Acil müdahale çantasının hazır hale getirilmesi	· Mevcut çamaşır makinelerine ek olarak çamaşır makinesi satın alımı yapıldığı ve iş yurdu yönetim kurulu tarafından mahpusların şahsi eşyalarının yıkanması amacıyla çamaşır yıkama atölyesi açılması kararı alındığı ve bu yönde çalışmaların başlatıldığı belirtilmiştir. · Sorunun çözümü için daha etkili ilaçlar kullanılarak daha sık aralıklar ile ilaçlama yapılması talebini içeren bir yazının Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığına gönderildiği belirtilmiştir. · CTE'nin konuya ilişkin rehberi incelenerek çantada bulundurulması gereken malzemelerin belirlenerek tutanak altına alındığı, malzemelerin temini için gerekli ödenek talebinde bulunulduğu ve ödeneğin sağlanması ile acil müdahale çantasının hazır hale getirildiği belirtilmiştir.

2025/5 sayılı Yozgat 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Yozgat 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	· Engelli ve yaşlı mahpusların olduğu koğuşlara klozet yerleştirilmesi · Mahpuslar için çamaşırhane oluşturulması · Doku hasarı ve travma önleyici odaların tadilatının yapılması, kameralarının tuvalet alanını görmeyecek şekilde yeniden düzenlenmesi · Mahpusların ilk kabul aramaları sırasında tek kullanımlık önlük kullanılması ve aramaları gerçekleştiren personelin bu konuda bilgilendirilmesi · Açık ve kapalı görüş alanlarındaki bozuk saatlerin tespit edilerek onarılması	· 1 çoklu odaya daha klozet eklendiği belirtilmiştir. · Çamaşırhanenin elektrik tesisatının yapılması için gerekli ödeneğin alındığı ve yapım işine başlandığı, ayrıca çamaşır ve kurutma makinelerinin satın alımının gerçekleştirildiği ve çamaşırhanenin kısa süre içinde hizmete açılacağı belirtilmiştir. · Doku hasarı ve travma önleyici odaların yumuşak malzeme ile kaplı kısımlarının onarımının yapıldığı ve kamera ayarlarının düzeltildiği belirtilmiştir. · Hükümlü ve tutukluların ilk kabul aramalarında kullanılmak üzere tek kullanımlık önlüklerin mahkûm kabul birimine tesliminin sağlandığı belirtilmiştir. · Açık ve kapalı görüş alanındaki saatlerin kontrol edildiği, saatlere pil temin edilerek saatlerin aktif hale getirildiği belirtilmiştir.

2025/8 sayılı Diyarbakır Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Diyarbakır Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	· Anne-çocuk ünitesindeki prizlerin bebek ve çocukların güvenliğini tehlikeye atmayacak şekilde düzenlenmesi · Engelli koğuşundaki tutunma barlarının tamir edilerek koğuşun engelli mahpuslar için erişilebilirlik standartlarına uygun hale getirilmesi · Yemek listeleri ile ilgili olarak mahpusların bilgilendirilmesi	· Anne-çocuk ünitesindeki prizlerin, toprak akım korumalı ve çocuk kilitli olduğu ayrıca emniyet kapağı temini yapılarak söz konusu prizlere takıldığı belirtilmiştir. · Engelli koğuşundaki tutunma barlarının tamir edildiği ve koğuşun engelli mahpuslar için erişilebilirlik standartlarına uygun hale getirildiği belirtilmiştir. · Kurumda haftalık yemek listelerinin eğitim ve iyileştirme faaliyetleri kapsamında kullanılan tv eğitim kanalında yayınlandığı belirtilmiştir.
2025/9 sayılı İzmir Karaburun İlçe Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
İzmir Karaburun İlçe Emniyet Müdürlüğü	· Merkez binasına erişimin engelli bireyler için uygun hale getirilmesi · Nezarethane odalarının girişine, odaların hangi cinsiyet grubuna tahsis edildiğini gösteren tabela ya da işaretlerin asılması · Avukat görüşme odasının görüşme yapılmaya uygun hale getirilmesi veya gerekli fiziksel şartları sağlayan bir odanın avukat görüşme odası olarak belirlenmesi	· Merkez binasına erişimin engelli bireyler için uygun olarak düzenlenmesi için İnşaat Emlak Şube Müdürlüğü ile gerekli yazışmaların yapıldığı ve binanın en kısa sürede engelli bireylerin erişimine uygun hale getirileceği belirtilmiştir. · Gerekli tabela ve işaretlerin asıldığı belirtilmiştir. · Uygun bir odanın avukat görüşme odası olarak belirlendiği, içerisine 1 adet masa ve 2 adet sandalye konularak gerekli iyileştirmelerin sağlandığı belirtilmiştir.
2025/11 sayılı İstanbul Maltepe Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
İstanbul Maltepe Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	· Odasında masa bulunmayan veya masaları kırık olan çocukların odalarındaki eksikliklerin giderilmesi	· Kurumda hükümlü ve tutukluların barındırıldıkları ünitelerdeki odalarda kırık ve deforme olmuş masa ve sandalyeleri değiştirmek üzere kurum müdürlüğü tarafından 40 adet masa ile 300 adet sandalye satın alındığı, kırık, deforme olan ömrünü tamamlamış masa ve sandalyeler ile değiştirildiği, ünitelerdeki odalarda masa ve sandalyesi bulunmayan oda bulunmadığı, ayrıca rutin olarak kırık ve deforme olmuş sandalye ve masalar tespit edilerek yenileri ile değiştirildiği belirtilmiştir.

Sağlık Bakanlığı	• İstanbul Protokolünün darp ve cebir muayenelerine ilişkin olarak işaret ettiği standart prosedürler oluşturularak tüm sağlık personeline bu prosedürler hakkında eğitim verilmesi	• İstanbul Protokolü hakkında eğitimler düzenlendiği, halihazırda bu eğitimlerin verilmeye devam ettiği, ziyaret düzenlenen kurum sağlık personeline yönelik eğitimler için ise İstanbul Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü'ne talimat yazısı gönderildiği belirtilmiştir.
2025/12 sayılı Kocaeli İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Kocaeli İl Emniyet Müdürlüğü	• İl Emniyet Müdürlüğüne bağlı tüm nezarethanelerde nezarethane talimatnamesi ve diğer bilgilendirici afişlerin nezarethanede tutulan mahpusların dilleri dikkate alınarak çeşitli dillerde hazırlanması • Göçmen Kaçakçılığı ile Mücadele ve Hudut Kapısı Şube Müdürlüğü nezarethanelerinde bulunan battaniyelerin, mahpusların kendilerine zarar vermemeleri amacıyla kenar fitillerinin çıkarılması	• Çocuk Şube Müdürlüğü ve diğer Şube Müdürlüklerince nezarethanede tutulan mahpusların dilleri dikkate alınarak talimatnamelerin çeşitli dillerde hazırlandığı belirtilmiştir. • Battaniyelerin kenar fitillerinin çıkarıldığı belirtilmiştir.
2025/14 sayılı Ankara Özel Dikmen Huzurevi ve Yaşlı Bakım Merkezi Ziyareti Raporu		
Tavsiye Verilen Kurum	**Tavsiye**	**Cevap**
Ankara Özel Dikmen Huzurevi ve Yaşlı Bakım Merkezi	• Merkezde görev yapan personelin; insan hakları ile işkence ve kötü muamelenin önlenmesi konularında eğitim almasının sağlanması • Katlar, katlardaki üniteler ve odalar arasındaki sıcaklık farkının dengelenmesi için gerekli çalışmaların yapılması • Merkezin katlarında bulunan acil çıkış kapılarının açılmasını engelleyecek herhangi bir eşya konulmaması • Kameraların kayıt sürelerinin artırılması ile sakinlerin ortak kullanımında olan çok amaçlı salon ve katlardaki salon gibi alanlara kamera eklenmesi • Katlara dilek/şikâyet kutusu konulması	• Merkezde çalışan Sosyal Hizmet Uzmanı tarafından 12/5/2025 tarihinde "İnsan Hakları Nedir" konulu ve 30/5/2025 tarihinde ise "Kırılgan Gruplar ve Kötü Muamele" konulu eğitimlerin verildiği belirtilmiştir. • Kuzey ve güney cepheye bakan yerler arasında oluşan sıcaklık farklarının gerekli kombi sıcaklık ayarları yapılarak çözüldüğü belirtilmiştir. • Acil çıkışlarındaki eşyaların kaldırıldığı belirtilmiştir. • Ortak alanlarda kamera düzeneğinin kurulduğu ve kamera kayıt sürelerinin uzatıldığı belirtilmiştir. • Katlara dilek/şikâyet kutusu konulduğu belirtilmiştir.

Tablo 14: Tavsiyelerin Uygulanmasının Takibi

TİHEK

IV. BÖLÜM

4.1. Başvurular

TİHEK, 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi uyarınca özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin UÖM görevi kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmekle görevlidir. Bu başvurular, 6701 sayılı Kanun ile 24 Kasım 2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri kapsamında incelenmekte ve sonuçlandırılmaktadır.

Kuruma başvuru muhtelif şekillerde yapılabilmektedir. Başvurular, TİHEK tarafından oluşturulan elektronik sistem aracılığıyla Kurum internet sayfasından, e-Devlet Kapısı'ndan, elden veya posta yoluyla ya da aslı on beş gün içerisinde Kuruma ulaştırmak kaydıyla faks ve e-posta yoluyla yapılabilmektedir. Ayrıca, illerde valilikler, ilçelerde kaymakamlıklar aracılığıyla Kuruma başvuru yapılması mümkündür.

Kuruma yapılacak başvurulara ilişkin usul ve esaslar ikincil mevzuat ile belirlenmiştir. Yapılan başvurular, 6701 sayılı Kanun ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde incelenmekte ve sonuçlandırılmaktadır. Bu çerçevede TİHEK'in başvurulara ilişkin inceleme yetki ve görevlerinin sınırları da belirlenmiştir. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci ve mezkûr Yönetmelik'in 45'inci maddeleri kapsamında; yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ve Anayasa'nın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemlere ilişkin başvurular ile Kurumun görev alanına girmeyen başvurular, hakkın kötüye kullanılması niteliğindeki başvurular ve dava konusu olmuş başvurular işleme alınmamaktadır. Bu doğrultuda, esas incelemesine geçilmeden önceki ön inceleme aşamasında bu hüküm kapsamında olan başvurular hakkında kabul edilmezlik kararı verilmekte; ilgili başvuru evrakı, söz konusu başvurularda ilgilinin bir hak kaybına uğramaması amacıyla, ilgili makama/makamlara iletilmektedir.

Kuruma başvuru yapılmadan önce 6701 sayılı Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilmesi gerekmektedir. Söz konusu talebin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde talebe ilişkin bir cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilmektedir. Bununla birlikte Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilmektedir.

Ön inceleme aşamasından sonra, Kuruma yapılan başvurulardan başvuru şartlarını yerine getirenler hakkında esas yönünden inceleme yapılmaktadır. Bu kapsamda öncelikle, 6701 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri gereği başvuru dilekçeleri ihlal iddiasına muhatap taraf/taraflara gönderilerek muhatap/muhataplardan iddialara ilişkin yazılı görüş sunması talep edilmektedir. Yazılı görüşün, talebin tebliğinden itibaren on beş gün içinde Kurumumuza ulaştırılması gerekmektedir. Muhatabın yazılı görüşü, başvuran kişiye tebliğ edilmekte ve başvurandan muhatabın görüşüne ilişkin cevabi görüşünü tebliğden itibaren en geç on beş gün içinde sunması talep edilmektedir. Talep hâlinde Başkan bu süreleri bir defaya mahsus

olmak üzere on beş gün uzatabilmekte ve ayrıca taraflara talepleri hâlinde Kurul önünde ayrı ayrı sözlü açıklama yapma hakkı tanınabilmektedir.

Başvurular esas yönünden incelenirken ulusal veya uluslararası düzeyde birçok norm dikkate alınmaktadır. Bu bağlamda Anayasa, 6701 sayılı Kanun ve ilgili diğer ulusal mevzuatın yanı sıra BM İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Küçültücü Muamele ve Cezaya Karşı Sözleşme, OPCAT, AİHS ve İşkencenin ve Gayriinsani ya da Küçültücü Ceza veya Muamelenin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesi gibi ülkemizin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmeleri, AİHM'nin ve Anayasa Mahkemesinin (AYM) kararları ve uluslararası sözleşmelerin denetim organlarının yorum, tavsiye ve içtihatları ile diğer standartlar ve ilkeler dikkate alınmaktadır.

İnceleme ve araştırma sonucunda başvurunun yerinde olduğu kanaatine varılması hâlinde ihlal kararı, yerinde olmadığı kanaatine varılması hâlinde ise ihlal olmadığı kararı verilmektedir. Ayrıca, ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunarak esastan inceleme yapan birime havale edilen ancak esas birim tarafından yapılan araştırma sonucunda gerekli koşulları taşımadığı anlaşılan başvurularla ilgili olarak gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilmektedir.

Başvurulara ilişkin bir diğer husus, uzlaşma kararı verilebilmesidir. 6701 sayılı Kanun kapsamında, niteliğine uygun düştüğü takdirde başvuruların uzlaşma ile sonuçlandırılması mümkündür. Uzlaşma, belli şartlar ve yöntemler dâhilinde yapılmaktadır. Bu çerçevede uzlaşma, kötü muamele yasağı ihlali olduğu iddia olunan uygulamanın belirli bir ağırlık eşiğini aşmadığı değerlendirildiği takdirde uygulamaya son verilmesi, mağdur açısından bu sonucu sağlayacak çözümler sunulması veya mağdura belirli bir tazminatın ödenmesi biçiminde olmaktadır.

UÖM'ün inceleme ve araştırma konusuyla ilgili olarak gerekçesini belirterek istediği bilgi ve belgelerin, bu talebin tebliğ edildiği tarihten itibaren otuz gün içinde Kuruma gönderilmesi kanunen zorunludur.

TİHEK'in UÖM kapsamında incelediği başvurulara ilişkin kararları tespit niteliğinde olup kararlarda yer alan değerlendirmeler ve ilkeler, işkence ve kötü muamelenin önlenmesinde ve özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin haklarının korunmasında ve güçlendirilmesinde yol gösterici niteliktedir.

4.2. Başvurulara İlişkin Sayısal Veriler

TİHEK'e yapılan başvuruların önemli bir kısmını, UÖM bağlamında yapılan başvurular oluşturmaktadır. Bu görevin icrası kapsamında TİHEK UÖM Birimine 1 Ocak 2024 - 31 Aralık 2024 tarihlerini kapsayan zaman dilimi içerisinde 1220 başvuru yapılmış[251] olup bu başvurulardan kabul edilebilirlik şartlarını taşıyan ve esas incelemesi yapılan başvuru sayısı 386'dır.

251 Bir önceki yıl başvuru sayısı 1234'tür.

Genel konu dağılımına bakıldığında ise sağlık hakkı ile infaz kurumu genel idaresine yönelik şikâyetlerin, işkence ve kötü muamele yasağı ile nakil taleplerinin yoğunluklu başvuru konuları arasında yer aldığı anlaşılmaktadır. Özel hayat ve aile hayatının korunması ile eğitim hakkından tam olarak yararlanılamadığına dair iddiaları içeren başvurular da önemli bir sayıya sahiptir.

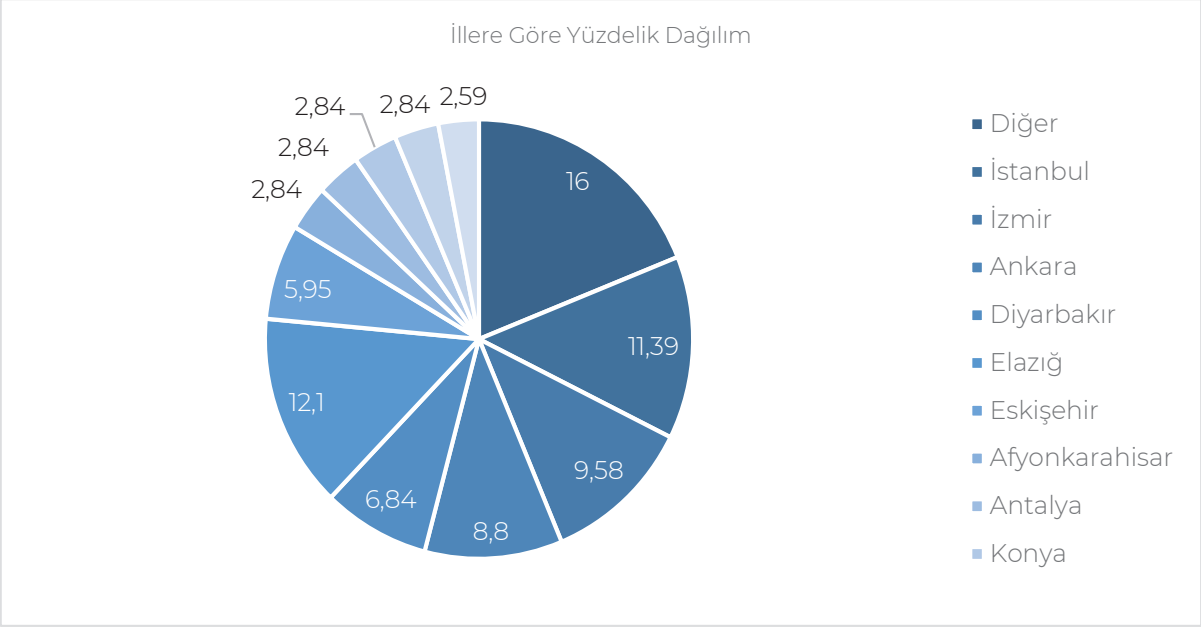

Grafik 6: 2024 Yılında Esas İncelemesi Yapılan Başvuruların İllere Göre Dağılımı

Yukarıdaki grafik incelendiğinde başvuruların İstanbul, Ankara, İzmir, Diyarbakır ve Afyonkarahisar gibi illerde yoğunlaştığı görülmektedir.

2024 yılı içerisinde gelen başvurular ve önceki yıllardan devreden başvurulara dair gerçekleştirilen işlemler aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

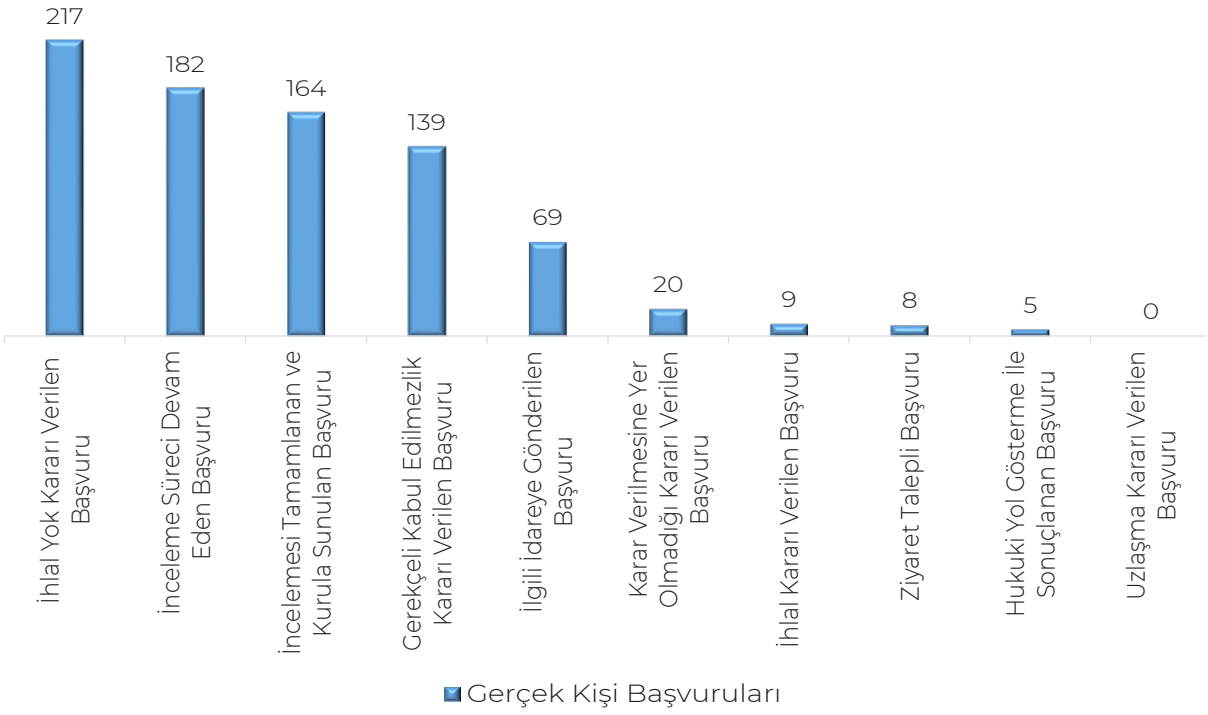

Grafik 7: Başvuruların Sonuçlarına İlişkin Sayısal Veriler

Yukarıda gösterilen grafiğe göre esas incelenmesi yapılarak 2024 yılında sonuçlandırılan başvurulardan 9'u ihlal, 218'i ihlal yok, 139'u gerekçeli kabul edilmezlik, 20'si ise karar verilmesine yer olmadığı kararı ile sonuçlandırılmıştır. Kalan başvurulardan 69'u hakkında ise ilgili idareye gönderme işlemi yapılmıştır. Ziyaret talepli 5 başvuru ise ziyaret planında değerlendirilmiştir.

4.3. İhlal İddialarının Konulara Göre Dağılımı

2024 yılında UÖM tarafından esas incelemesi yapılan başvuruların konularına aşağıdaki grafikte yer verilmiş olup söz konusu grafik incelendiğinde başvuruların konu açısından geniş bir yelpazeye dağıldığı görülmektedir:

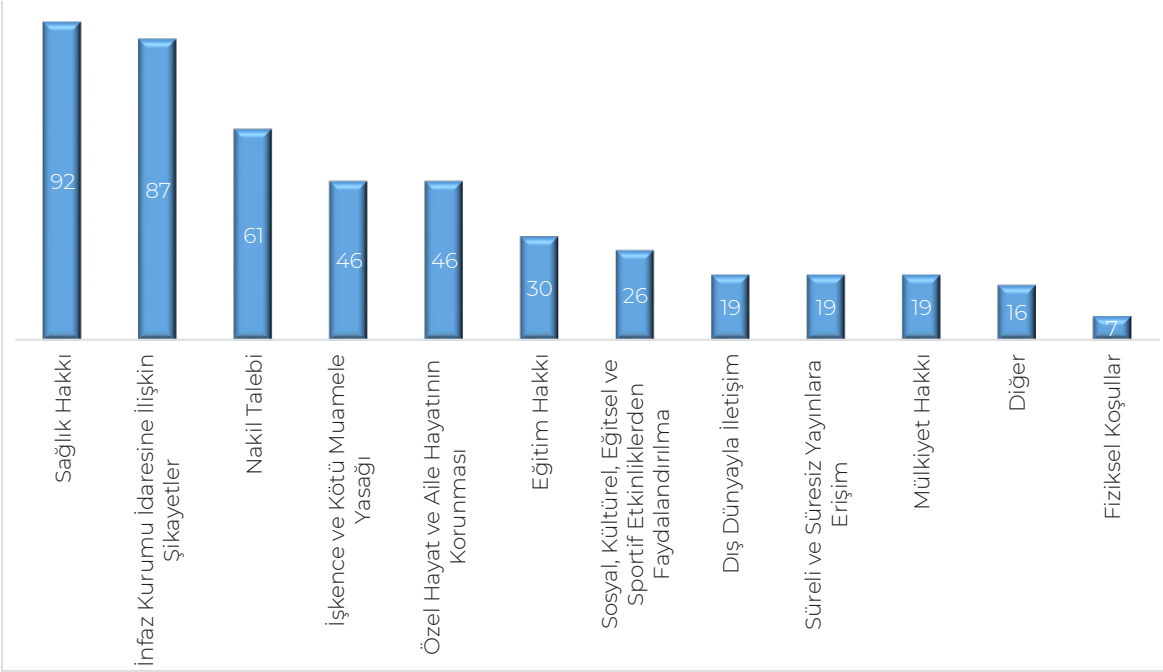

Grafik 8: UÖM Kapsamında Gelen Başvuruların Konulara Göre Dağılımı

**Bir başvuran ilgili başvuru dilekçesinde bir ya da daha fazla hakkının ihlal edildiğini iddia edebilmektedir. Bu bağlamda grafikte yer alan veriler ihlal edildiği iddia edilen haklar bağlamında konuları içermektedir.*

2024 yılı içerisinde Kuruma yapılan başvuruların büyük bölümünü sağlık hakkı kapsamındaki başvurular oluşturmaktadır. Bu bağlamda özellikle tedaviye ve temiz suya erişim, hastaneye sevkin sağlanması, ilaçların reçete edilmesi gibi konular detaylı bir inceleme altına alınmıştır. Geçmiş yıllardaki inceleme süreçlerine ek olarak 2024 yılında başvuranın şikâyeti olsun ya da olmasın hastaneye sevki sağlayan kolluk görevlilerinden de soruşturma raporları ve gerekçeli cevaplar istenmiştir. Hastaneye sevki sağlayan ilgili kolluk personelinin ifadeleri ve tutanakları da göz önünde bulundurularak sağlık konusundaki başvurular hakkında detaylı bir değerlendirme yapılmıştır. 2024 yılında Kuruma gelen başvurularda ikinci sırada infaz kurumu idaresine ilişkin genel şikâyetler gelmektedir. Üçüncü olarak nakil talebi kapsamındaki başvurular görülmekteyken, bu konuları işkence ve kötü muamele yasağı ile özel hayat ve aile hayatının korunması takip etmiştir.

Grafikte yer verilen her başlığın ayrıca alt kırılımları da bulunmaktadır. Örneğin, sağlık hakkı bağlamında alınan başvurular incelendiğinde; sağlığa erişim hakkından tam olarak yararlanılamadığı, infaz kurumu idaresi tarafından ilaç reçetesi, acil hallerde müdahale, diş hekimiyle görüşme vb. taleplerin karşılanmadığı, sevk işlemlerinin geç yerine getirildiği gibi hususlarda başvurular yapıldığı görülmektedir.

Özel hayatın ve aile hayatının korunması hakkı konulu başvurular genellikle mahpusların nakil talepli başvurularıyla aynı dilekçeyle yapılmaktadır. Nakil taleplerinin tamamı Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne iletilerek taleplerin yerine getirilip getirilmediği takip edilmektedir.

Dilekçelerin işleme konulmadığı ve akıbeti hakkında bilgi verilmediği iddiaları başvuru konusu olan bir diğer husustur. Bu husus, çalışmanın önceki bölümlerinde ifade edildiği üzere ziyaretler esnasında yaygın olmasa da muhtelif kurumlarda tespit edilen sorunlardandır. Böyle durumlarda Kurumlardan, başvuranın/başvuranların dilekçelerine dair yapılan işlemlere ilişkin evraklar, dilekçelere verilen numaralar, dilekçe sonucuyla alakalı başvurana/başvuranlara yapılan tebliğ/tebellüğler istenmekte ve buna göre bir değerlendirme yapılmaktadır.

Bu noktada önemle belirtmek gerekir ki, şikâyet konusu yapılan birçok hususa ilişkin olarak ziyaretler esnasında incelemeler yapılmış ve ilgili kurumlara bu konularda raporlar vasıtasıyla önerilerde bulunulmuştur. Bu açıdan, başvuru inceleme süreci ile izleme ve raporlama sürecinin birbirini tamamlayıcı nitelikte gerçekleştirildiğini söylemek mümkündür.

4.4. Örnek Başvuru Özetleri

4.4.1. İhlal Kararı Özetleri

2024/1238 Karar Numaralı "İhlal" Kararı Özeti

Başvuru, başvuranın sevk edildiği hastaneye götürülmek için bekleme odasında bulunduğu sırada infaz ve koruma memurları tarafından hakarete uğradığı ve darp edildiği iddialarına ilişkindir. Muhatap Kurum tarafından, başvuranın bekleme odasında gayri ciddi bir şekilde beklediği, bu nedenle uyarıldığı ancak saldırgan tavırlar sergilediği, diğer mahpusları etkilememesi için başvuranın farklı bir odaya alındığı ancak saldırgan tavırları göstermeye devam ettirdiği belirtilmiştir.

Başvuranın infaz ve koruma memurları tarafından darp edildiği iddiasına ilişkin olarak kamera kayıtları incelenmiştir. Kamera kayıtlarında, başvuran ile infaz ve koruma memurları arasında arbedenin yaşandığı ve başvuranın yaralandığı görülmüştür. Başvuranın iddiaları ile revir biriminde görevli hekimin hazırladığı genel adli muayene raporunun örtüştüğü anlaşılmıştır. Bu kapsamda, başvuranın infaz ve koruma memurlarının kontrolü altındayken darp edildiği, söz konusu eylemin güç kullanmada sınırı aştığı ve orantılı olmadığı, bu nedenle kötü muamelenin tespitinde ölçüt olarak kullanılan asgari eşiğin aşıldığı değerlendirildiğinden başvuru konusu olayda kötü muamele yasağının ihlal edildiği kanaatine varılmıştır.

2024/1133 Karar Numaralı "İhlal" Kararı Özeti

Başvuru, başvuran müvekkilinin geri gönderme merkezinde jandarma personeli tarafından darp edildiği, bu durumun hekim raporuyla sabit olduğu ve bu bağlamda kötü muamele yasağının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir. Muhatap Kurumlardan alınan yazılı görüşte, Jandarma Tabur Komutanlığına gerekli adli ve idari soruşturmanın yapılması için bildirimde bulunulduğu, olay yerinin kamera kayıtlarının elektrik kesintisi nedeniyle mevcut olmadığı, başvuranın avlu içerisinde bulunan diğer kişileri serbest kalma yönünde kışkırttığı, olayla

ilgili tutanak tanzim edildiği ve genel adli muayene raporu alındığı, raporda darp ve cebir bulgusuna rastlanmadığı belirtilmiştir.

Başvuran müvekkilinin iddiası doğrultusunda 29/4/2024 tarihinde gerçekleştirildiği belirtilen hastane muayenesine ilişkin sunulan belgede *"el bileğinde ve el düzeyinde eklem ve ligamentlerin çıkık, burkulma ve gerilmesi"* tanısı konulduğu ve müvekkilin elinin alçıya alındığı tespit edilmiştir. Başvuran müvekkilinin Merkeze giriş yaptığında gerçekleştirilen ilk muayenesinde hiçbir bulguya rastlanmadığı göz önüne alındığında, müvekkilin elinin merkezde zarar gördüğü anlaşılmıştır.

Bu çerçevede, başvuru konusu iddiaların teyit edilmesinde önem arz eden ve Merkez idaresinin sorumluluğunda olan güvenlik kamerası kayıtlarının elektrik kesintileri gerekçe gösterilerek sunulmadığı ancak Merkeze yapılan izleme ziyaretinde elektrik kesintilerine karşı önlem olarak jeneratörün bulunduğunun tespit edildiği bu nedenle açıklamanın geçersiz hale geldiği değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, Merkez İdaresinin başvuru konusu iddialara karşı ispat külfetini yerine getiremediği gerekçesiyle kötü muamele yasağının ihlal edildiği kanaatine varılmıştır.

4.4.2. İhlal Olmadığı Karar Özetleri

2024/1167 Karar Numaralı "İhlal Olmadığı" Kararı Özeti

Başvuru başvuranın bulunduğu koğuşta kavga çıktığı, bu nedenle koğuşta bulunan diğer mahpuslar tarafından darp edildiği, Kurum İdaresi tarafından konuyla ilgili eksik araştırma yapıldığı, hastaneye sevk edilmediği, burnunun kırıldığı iddialarına ilişkindir. Muhatap Kurum tarafından, başvuru konusu olay hakkında gerekli inceleme ve araştırmaların yürütüldüğü, kavga olayına başvuranın da dâhil olduğu, bu bağlamda başvuran da dâhil olmak üzere olaya dâhil olanların tümü hakkında disiplin incelemesinin başlatıldığı ve cezaların verildiği, başvuranın ivedilikle hastaneye sevkinin sağlanarak genel adli muayene raporunun alındığı belirtilmiştir.

Muhatap Kurum tarafından gönderilen belgeler ve ilgili mevzuat ile içtihatlar incelendiğinde; koğuşta meydana gelen kavga olayında başvuranın da dahlinin olduğu, olaya infaz ve koruma memurları tarafından ivedilikle ve ölçülü şekilde müdahale edildiği, başvuranın da içinde bulunduğu kavga olayına karışan mahpuslar hakkında disiplin cezası verildiği, olaya ilişkin tutanakların ivedi bir şekilde tutulduğu ve savunma istemlerinde bulunulduğu, bu bağlamda muhatap Kurum tarafından gerekli ve yeterli düzeyde araştırmanın yapıldığı, başvuranın disiplin cezasına karşı şikâyet ve itiraz yollarını kullandığı ancak olumlu netice alamadığı, bunun yanında başvuranın hastaneye en kısa sürede sevk edildiği, genel adli muayene raporu incelendiğinde hayati risk taşıyan bir hususun olmadığı, başvuranın vücudunda herhangi bir kırık olmadığı gibi iddia ettiği üzere burnunun da kırılmadığı, daha kapsamlı bakım için bulunduğu ildeki şehir hastanesine sevkinin sağlandığı, orada bulunan adli tıp uzmanı tarafından ihlale dair herhangi bir bulguya rastlanılmadığının ve kemik kırığının olmadığının belirtildiği anlaşılmıştır. Bu bağlamda Kurum İdaresinin etkili soruşturma yükümlülüğünü yerine getirdiği anlaşıldığından kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

2024/1181 Karar Numaralı "İhlal Olmadığı" Kararı Özeti

Başvuru başvuranın, COVID-19 nedeniyle Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün yazısıyla açık ve kapalı görüşlerin ertelendiği ancak ertelenen görüşlerin telafi edilmemesi nedeniyle hak ihlalinin yaşandığı iddialarına ilişkindir.

Muhataplar tarafından ülke genelinde Sağlık Bakanlığının COVID-19 sürecinde izlediği sağlık politikaları doğrultusunda aldığı tedbir ve kısıtlamalar dikkate alınarak 5275 sayılı Ceza Kanun'un 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi uyarınca ceza infaz kurumlarında eş zamanlı birçok koruyucu tedbir ve kısıtlamaya gidildiği, 29/4/2022 tarihi itibarıyla ceza infaz kurumlarında kısıtlama ve tedbirlere ilişkin düzenleme yapılarak ziyaretlere ilişkin tedbirler de dâhil olmak üzere tedbir ve kısıtlamaların sonlandırıldığı, COVID-19 döneminde yapılamayan görüşlerin telafi edilmesine ilişkin olarak hâlihazırda ceza infaz kurumlarında barındırılan mahpuslar için Kurumun fiziki yapısı, kapasitesi ve personel durumu dikkate alınarak görüş yaptırılması hususunun planlandığı, açık ve kapalı görüşlerin yaptırılamadığı süre boyunca 10 dakikalık telefon görüşmelerinin 20 dakika olarak uygulandığı belirtilmiştir.

COVID-19 sürecinden sonra açık ve kapalı görüşlerin telafisi için ceza infaz kurumlarının fiziki yapısı ile mahpus sayısının dikkate alınmasının gerektiği, bu kapsamda muhatap Ceza İnfaz Kurumundaki arttırılmış kapasite nedeniyle Kurumda barındırılan mahpus sayısının fazla olduğu, Kurumun yeterli fiziki şartlara sahip olmadığı ve bu sebeple görüşlerin telafisinin Kurum güvenliği açısından risk doğurabilecek nitelikte olduğu anlaşılmış ayrıca, görüşlerin gerçekleştirilmediği süre boyunca 10 dakikalık telefon görüşmesinin 20 dakika olarak uygulandığı tespit edilmiş olduğundan kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

4.4.3. Karar Verilmesine Yer Olmadığı (KYOK) Kararı

2024/516 Karar Numaralı "KYOK" Kararı Özeti

Başvuran, 10/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamında aylık almak istediğini, bunun için Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfına başvurduğunu ve başvurusunun kabul edildiğini, sürecin tamamlanabilmesi için engelli olduğuna dair sağlık kurulu raporu alması gerektiğini ancak Ceza İnfaz Kurumu İdaresinin hastaneye sevkini geciktirdiğini iddia etmektedir. Muhatap Kurum ise cevabi yazısında başvuranın işlemleri için gerekli adımların atıldığını, bu kapsamda başvuranın hastaneye sevk edildiğini ve tüm işlemler hakkında bilgilendirildiğini belirtmiştir. Muhatap Kurumun cevabi yazısından başvuranın sağlık kurulu raporu almak üzere hastaneye sevkinin sağlandığı anlaşılmış ve cevabi yazının ekinde yer alan Hastane Bilgi Yönetim Sistemi kaydında başvuranın işlemlerinin yapıldığı görülmüş, başvuranın başvuru konusu talebinin yerine getirildiği ve başvurunun konusuz kaldığı görüldüğünden başvuru hakkında karar verilmesine yer olmadığı kararı verilmiştir.

2024/948 Karar Numaralı "KYOK" Kararı Özeti

Başvuran başvuru dilekçesinde özetle; hastaneye sevkiyle ilgili olarak Kurum Müdürü ile görüşme talebinde bulunduğunu, Kurum Müdürü ile görüşmeye götürülürken infaz ve koruma memurları tarafından işkence ve kötü muameleye konu olabilecek eylemlere maruz kaldığını iddia etmiştir. Muhatap Kurum ise cevabi yazısında başvuranın iddiasının soyut bir beyana dayandığını belirtmiştir. Başvuranın ileri tarihli ikinci dilekçesinde iddiasından

vazgeçtiği ve personel hakkında bir şikâyetinin olmadığı belirtilmiştir. Başvuran ile SEGBİS görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Görüşmede başvuran; Kurumumuza göndermiş olduğu başvuru dilekçesinde belirttiği işkence ve kötü muameleye ilişkin şikâyetinden vazgeçtiğini ifade etmiştir. Muhatap Ceza İnfaz Kurumu tarafından gönderilen cevabi yazının eki ve başvuranın SEGBİS görüşmesindeki ifadeleri esas alınarak başvuranın söz konusu iddiasından vazgeçtiği anlaşıldığından başvuru hakkında karar verilmesine yer olmadığı kararı verilmiştir.

4.4.4. Kabul Edilmezlik Kararı

2024/1187 Karar Numaralı "Kabul Edilmezlik" Kararı Özeti

Başvuran, başvuru dilekçelerinde birçok farklı tarihte, birçok farklı makama gönderilmek üzere dilekçelerini Ceza İnfaz Kurumu İdaresine teslim ettiğini, dilekçelerinin gönderilmediğini öğrendiğini, bu nedenle dilekçe hakkının engellendiğini ve hak ihlaline maruz kaldığını iddia etmektedir. Muhatap Kurum cevabi yazısında başvuranın yazmış olduğu tüm dilekçelerin işleme alındığını ve başvuranın mağdur edilmediğini belirtmiştir. Başvuran ise muhatap Kurumun cevabına ilişkin sunduğu yazılı görüşte resmi makamlara gönderdiği dilekçelerinin hukuki olmayan biçimde engellendiğini ifade etmiştir. Başvuranın iddiasının Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı hükümleri ve Anayasa Mahkemesi'nin kişilerin kamu makamlarına seslerini duyurabilme ve bu makamlardan bilgi edinme amaçlarına hizmet eden anayasal bir insan hakkı olan dilekçe hakkıyla bağlantılığı olduğu, başvuranın iddiasının özü itibarıyla dilekçe ve bilgi edinme hakkı kapsamında kaldığı değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda, Kurumun ulusal önleme mekanizması görevi kapsamına girmediği değerlendirilen başvuru hakkında kabul edilmezlik kararı verilmiştir.

2024/1071 Karar Numaralı "Kabul Edilmezlik" Kararı Özeti

Başvuran, başvuru dilekçesinde Kurum İkinci Müdürüyle görüşme talebinde bulunduğunu, görüşme sırasında Müdürün olumsuz tavırlar sergilediğini, odadan isteği dışında çıkarıldığını, Kurum İkinci Müdürünün odasından çıkarıldıktan sonra kötü muameleye maruz bırakıldığını iddia etmektedir. Muhatap Kurum ise cevabi yazısında başvuranın iddia ettiği kötü muamele durumunun söz konusu olmadığını, daha önce bulunduğu koğuşta sorun çıkardığı için hâlihazırda farklı bir koğuşta olduğunu, başvuranın saldırgan tavırlar göstermesi sebebiyle İkinci Müdürünün odasından çıkarıldığını belirtmiştir. İhlal iddiasında bulunan kişinin iddialarını ispat etmesinin genel kural olduğu, hukuki ve fiili deliller ile desteklenmeyen başvuruların açıkça dayanaktan yoksun kabul edilmesi gerektiği Anayasa Mahkemesi tarafından belirtilmiştir. (AYM, *Muhittin Kaya*, B. No: 2013/1213, 4/12/2013, para. 32). Başvuranın Kurum İkinci Müdürünün odasından isteği dışında çıkarılarak kötü muameleye maruz kaldığına ilişkin iddiası muhatabın cevabi yazısı ve ilgili içtihat hükümleri ile birlikte incelenmiş ve iddianın soyut beyan niteliğinde kaldığı ve somut delillerle desteklenmediği anlaşıldığından başvuru hakkında kabul edilmezlik kararı verilmiştir.

SONUÇ

Cumhurbaşkanlığına ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmak üzere, işkence ve kötü muameleyle mücadele alanında hazırlanan bu raporda, işkence ve kötü muameleye sıfır tolerans politikasının bir parçası olarak oluşturulan Ulusal Önleme Mekanizmasının bu kapsamda sürdürmekte olduğu çalışmalar neticesinde elde ettiği tespit, gözlem ve değerlendirmeler ile bu sorunların çözülmesi için ilgililere ilettiği tavsiyelere yer verilmiştir.

Raporda ilk olarak, işkence ve kötü muamele yasağı ile bu amaçla yürürlüğe konulan İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol ele alınmış; Türkiye'de Ulusal Önleme Mekanizması olarak görevlendirilen Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun bu kapsamdaki görevleri ile faaliyetlerine değinilmiştir. Raporun ikinci bölümünde, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere düzenli ziyaretler yapmakla görevli olan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun bu görevin ifası kapsamında elde ettiği veriler doğrultusunda; ceza infaz kurumları, nezarethaneler, geri gönderme merkezleri ile psikiyatri merkezlerini kapsayacak şekilde kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakıldığı yerlerin; diğer yandan huzurevi, yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezleri, çocuk evi siteleri ve ihtisaslaştırılmış çocuk evi siteleri ve engelli bakım ve rehabilitasyon merkezlerini kapsayacak şekilde kişilerin koruma altına alındığı yerlerin 2024 yılı içerisindeki genel görünümü ele alınmıştır. 2024 yılı içerisinde ziyaret edilen merkezlere ve ziyaret raporlarına, bu ziyaretlere ilişkin istatistiki verilere ve tavsiyelerin uygulanmasının takibine ise üçüncü bölümde yer verilmiştir. Raporun dördüncü bölümünde özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularına ilişkin genel bilgilere, sayısal verilere ve ihlal iddialarının konulara göre dağılımı hususlarına değinilmiştir.

2023 yılında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulunduğu 66 merkeze izleme ziyaretleri düzenlenmiş ve ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında değerlendirilen 1234 başvuru Kuruma iletilmiştir. 2024 yılı içerisinde ise izleme ziyaretlerinin sayısı 72'ye ulaşmış, ulusal önleme mekanizması görevi kapsamına giren başvuru sayısı 1220 olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu işkence ve kötü muameleye karşı Ulusal Önleme Mekanizması olarak, kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakıldığı veya koruma altına alındığı yerlere ziyaretler düzenlenmesiyle ihlal incelemeleri ve raporlama çalışmalarıyla işkence ve kötü muamelenin önlenmesi çabalarına katkı sunmayı sürdürmektedir.